Europos Parlamentas
2019-2024

Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas

2023/0810(NLE)

5.10.2023

PRANEŠIMO PROJEKTAS

dėl Tarybos rekomendacijos dėl Europos Centrinio Banko vykdomosios valdybos nario skyrimo
(N9-0054/2023 – C9-0346/2023 – 2023/0810(NLE))

Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas

Pranešėja: Irene Tinagli

TURINYS

Psl.

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO SPRENDIMO 3

1 PRIEDAS. PIERO CIPOLLONE GYVENIMO APRAŠYMAS.....5

2 PRIEDAS. PIERO CIPOLLONE ATSAKYMAI Į KLAUSIMYNO KLAUSIMUS 14

PASIŪLYMAS DĖL EUROPOS PARLAMENTO SPRENDIMO

dėl Tarybos rekomendacijos dėl Europos Centrinio Banko vykdomosios valdybos nario skyrimo
(N9-0054/2023 – C9-0346/2023 – 2023/0810(NLE))

(Konsultavimasis)

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į 2023 m. rugsėjo 19 d. Tarybos rekomendaciją (N9-0054/2023)[1],

– atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 283 straipsnio 2 dalies antrą pastraipą, pagal kurią Europos Vadovų Taryba kreipėsi į Parlamentą dėl konsultacijos (C9-0346/2023),

– atsižvelgdamas į savo 2019 m. kovo 14 d. rezoliuciją dėl lyčių pusiausvyros skiriant į ES ekonomikos ir pinigų politikos srities pareigybes[2],

– atsižvelgdamas į savo 2020 m. sausio 16 d. rezoliuciją „Ekonominės ir pinigų sąjungos institucijos ir įstaigos: interesų konfliktų, pasibaigus darbiniams santykiams viešajame sektoriuje, prevencija“[3],

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 130 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto pranešimą (A9-0000/2023),

A. kadangi 2023 m. rugsėjo 25 d. raštu Europos Vadovų Taryba konsultavosi su Parlamentu dėl Piero Cipollone skyrimo Europos Centrinio Banko vykdomosios valdybos nariu aštuonerių metų kadencijai nuo 2023 m. lapkričio 1 d.;

B. kadangi Ekonomikos ir pinigų politikos komitetas įvertino Piero Cipollone kvalifikaciją, visų pirma atsižvelgdamas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 283 straipsnio 2 dalyje nustatytus reikalavimus ir į visiško ECB nepriklausomumo reikalavimą pagal Sutarties 130 straipsnį; kadangi atlikdamas šį vertinimą, komitetas gavo Piero Cipollone gyvenimo aprašymą ir atsakymus į jam raštu pateiktus klausimus;

C. kadangi 2023 m. spalio 9 d. šis komitetas surengė Piero Cipollone klausymą, per kurį jis pasakė įžanginę kalbą ir atsakė į komiteto narių klausimus;

D. kadangi Europos Centrinio Banko valdančioji taryba susideda iš Europos Centrinio Banko vykdomosios valdybos narių ir valstybių narių, kurių valiuta yra euro, dvidešimties nacionalinių centrinių bankų valdytojų; kadangi šiuo metu visi valdytojai yra vyrai;

[1] Dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje.
[2] OL C 23, 2021 1 21, p. 105.
[3] OL C 270, 2021 7 7, p. 113.

E. kadangi Europos Centrinio Banko valdančiojoje taryboje moterų ir toliau yra mažai; kadangi Parlamentas ragina nacionalines ir ES institucijas aktyviai stengtis pasiekti lyčių pusiausvyrą, kai bus skiriami kiti kandidatai;

F. kadangi visos ES ir nacionalinės institucijos ir įstaigos turėtų įgyvendinti konkrečias priemones lyčių pusiausvyrai užtikrinti;

1. teikia [teigiamą / neigiamą] nuomonę dėl Tarybos rekomendacijos skirti Piero Cipollone Europos Centrinio Banko vykdomosios valdybos nariu [ir prašo Tarybos atsiimti savo rekomendaciją bei pateikti naują];

2. paveda Pirmininkei perduoti šį sprendimą Europos Vadovų Tarybai, Tarybai ir valstybių narių vyriausybėms.

1 PRIEDAS. PIERO CIPOLLONE GYVENIMO APRAŠYMAS

Piero Cipollone

KONTAKTINĖ INFORMACIJA

Banca d'Italia (Italijos bankas)
Via Nazionale 91 – 00184, Roma, Italija
El. paštas: piero.cipollone @bancaditalia.it

Gimė Avecane (AQ), Italijoje, 1962 m. sausio 3 d.

AKADEMINĖS KVALIFIKACIJOS

2001 m.	Kalifornijos universiteto Berklyje Ekonomikos katedros kviestinis mokslininkas
1992 m.	Ekonomikos magistro laipsnis, Stanfordo universitetas
1982 m.	Ekonomikos laipsnis su pagyrimu (Romos universitetas „La Sapienza“)

APDOVANOJIMAI

Italijos Respublikos ordino „Už nuopelnus“ kavalierius

PROFESINĖ PATIRTIS IR SVARBIAUSIOS PAREIGOS

Dabartinės pareigos:

Italijos banko valdytojo pavaduotojas (nuo 2020 m. sausio mėn.)

Italijos draudimo priežiūros institucijos (Ivass) valdybos narys (nuo 2020 m. sausio mėn.)

EBPO darbo grupės Nr. 3 narys (nuo 2022 m. sausio mėn.)

Tarptautinių mokėjimų koordinavimo grupės narys, Tarptautinių atsiskaitymų bankas (nuo 2021 m.)

Aukšto lygio skaitmeninio euro darbo grupės (ECB) narys (nuo 2020 m. sausio mėn.)

Aukšto lygio integruotos finansinės atskaitomybės darbo grupės narys, IReF (ECB) (nuo 2022 m.)

Ekonomikos ir finansų komiteto (ES) narys (nuo 2020 m.)

Aukšto lygio Eurosistemos bendradarbiavimo darbo grupės narys (ECB, baigtos eiti pareigos)

Pagrindinės mano dėmesio sritys yra šios: mokėjimo sistemos (infrastruktūra ir metodai), pinigų politikos įgyvendinimas, finansinis stabilumas, Italijos ir euro zonos ekonominė plėtra, banknotų gamyba ir platinimas, IT, statistika, planavimas ir kontrolė, santykiai su daugiašaliais plėtros bankais ir TVF.

Ankstesnės pareigos:

2018 m. (rugpjūčio mėn.)–2020 m. **Ministro pirmininko patarėjas ekonomikos klausimais.** Padėjau ministrui pirmininkui derybose su EK, aktyviai dirbau su G7, G20 ir Finansinio stabilumo valdybos ekonomikos dokumentais. Skatinau institucinį dialogą tarp vyriausybės ir Italijos banko bei bankų ir verslo asociacijų.

2017–2018 m. (liepos mėn.) **Valiutų apyvartos ir apskaitos generalinio direktorato vadovo pavaduotojas** Koordinavau Italijos banko 2017–2019 m. strateginiame plane pateiktą „Valdymo kontrolės stiprinimo, plėtojant analizės priemones ir racionalizavimo iniciatyvas“ veiksmų planą. Šiuo atžvilgiu pirmininkavau kelių laikotarpių biudžeto sudarymui Banke ir sąnaudų prognozavimo bei Banko išdirbio ir veiklos vieneto sąnaudų skaičiavimo sistemų nustatymui.

Biudžeto komiteto (BUCOM) narys (ECB)

2015-2016 m. **Planavimo ir kontrolės direktorato vadovas.** Išplėčiau direktorato veiklą, padidindamas jo tradicinį administracinį vaidmenį, daugiausia dėmesio skiriant išlaidų ataskaitoms ir atitikties kontrolei ir daugiau dėmesio teikiant išlaidų analizei ir prognozavimui; sukūriau ir įdiegiau naują rizika pagrįstos kontrolės sistemą, daugiausia skirtą organizaciniam mokymuisi.

Nustačiau naujas priemones, skirtas analizuoti ir kontroliuoti kelionių išlaidas ir su jomis susijusias išmokas, valdyti darbuotojų perkėlimą į Banko skyrius, standartizuojant ir rangos būdu perduodant paslaugos teikimą, taip padidinant skaidrumą ir sumažinant išlaidas.

Biudžeto komiteto (BUCOM) narys (ECB)

2011–2014 m. **Pasaulio banko grupės (TRPB, TPA, TFK, DIGA) valdybos vykdomasis direktorius.** Atstovavau Albanijos, Graikijos, Italijos, Maltos, Portugalijos, San Marino, Rytų Timoro rinkimų apygardoms. Taip skatinau dialogą tarp apygardos vyriausybių ir Pasaulio banko grupės vyresniosios vadovybės; sudariau palankesnes sąlygas Pasaulio banko grupės tolesniam bendradarbiavimui su Graikija, teikdamas techninę pagalbą TVF programai papildyti. Pritariau aktyviam San Marino bendradarbiavimui su Pasaulio banku, dėl kurio, be kitų laimėjimų, jis prisijungė prie Tarptautinio investicinių ginčų sprendimo centro (ICSID); taip pat dirbau su Malta bei San Marinu dėl jų dalyvavimo „Doing Business“ projekte. Dirbau su Italijos valdžios institucijomis, kad būtų padengtas didelis įsiskolinimas už įnašus Tarptautinei plėtros asociacijai (TPA, Pasaulio banko lengvatinių paskolų galimybė). Be to, pateikiau vadovybei strategines gaires dėl naujos Pasaulio banko grupės strategijos ir esminės reorganizacijos; patvirtinau paskolos ir polisus; daugiausia dėmesio skyriau privačiojo sektoriaus politikai išsivysčiusiose ir besivystančiose rinkose, įskaitant Tarptautinės finansų

korporacijos (TFK) vaidmenį. Rėmiau valdymo pastangas per pastaruosius du labai sėkmingus TPA papildymus (daugiau nei 50 mlrd. USD).

Pasaulio banko grupės (TRPB, TPA, TFK, DIGA) Audito komiteto pirmininkas. Pirmininkavau finansinių ataskaitų, vidaus audito ataskaitų tvirtinimui ir vedžiau dialogą su išorės auditoriais ir priežiūros padaliniais (vidaus audito, tarnybinės etikos skyriumi, vidaus vertinimo grupe, vyriausiuoju rizikos pareigūnu, nepriklausomų patarėjų taryba). Vadovavau išsamiai Pasaulio banko sankcijų sistemos peržiūrai. Dalyvavau generalinio auditoriaus atrankos komitete ir prižiūrėjau naujos Pasaulio banko grupės nuosavybės valdymo strategijos patvirtinimą – pirmą kartą per dešimtmetį. Be to, vadovavau dideliems Pasaulio banko finansinių priemonių kainodaros pokyčiams per pastarąjį dešimtmetį ir diskusijoms apie Pasaulio banko grupės kapitalo pakankamumo ir finansinio tvarumo gerinimą. Skatinau plėtra grindžiamą kapitalo paskirstymą tarp Pasaulio banko grupės subjektų.

Kitos pareigos Pensijų fondo komiteto narys, kuriame pateikiau rekomendacijas dėl naujo strateginio turto paskirstymo; kaip valdybos dekanas, vadovavau dvigubo vertinimo užduočiai (Pasaulio banko grupės pirmininko valdybos vertinimas ir atvirkščiai).

2007–2010 m. ***Invalsi*** **(Italijos švietimo sistemos vertinimo instituto) pirmininkas.** 2006 m. naujai išrinktos vyriausybės (ministro pirmininko Romano Prodi) švietimo ministras (Giuseppe Fioroni) paprašė Italijos banko institucinės paramos, kad būtų pakeista Italijos mokyklų vertinimo sistema ir atnaujinta *Invalsi* programa. Tuo metu Italijos banko vadovas (prof. Mario Draghi) paprašė manęs imtis šios užduoties. Mano pareigos pirmiausia buvo specialiojo komisaro, o po to – pirmininko, ir jos apėmė: i) išsamios, visapusiškos mokyklų vertinimo sistemos kūrimą ir įgyvendinimą Italijoje; ii) universalios mokinių pasiekimų tikrinimo sistemos organizavimą ir įdiegimą (apie 2 mln. studentų per metus); iii) didelio masto mokymo kampanijos, susijusios su EBPO PISA (Tarptautinės mokinių vertinimo programos) vidurinių mokyklų mokytojų apklausa, koordinavimą; iv) mokinių pasiekimų balų sklaidos tarp mokslininkų ir praktikų teisinio pagrindo nustatymą; v) mokyklų vadovų (apie 10 000) vertinimo metodikos kūrimą; vi) reguliarių TEA (TIMMS ir PIRLS) ir EBPO PISA apklausų priežiūrą, regioninės PISA apklausos kūrimą ir atstovavimą Italijai EBPO PISA valdyboje ir TEA Generalinėje Asamblėjoje; vii) bendradarbiavimą su dviem ministerijomis įvairiais klausimais, įskaitant vidurinių mokyklų reformą ir naujų pradinių mokyklų mokymo programų kūrimą; viii) vadovavimą komunikacijos pastangoms visose žiniasklaidos priemonėse (televizijoje, radijuje, laikraščiuose, žurnaluose, tiesiogiai), skirtose mokytojams, tėvams, studentams ir profesinių sąjungų atstovams, siekiant propaguoti mokyklų vertinimo svarbą gerinant švietimo paslaugų kokybę.

Kita susijusi veikla Buvau finansų ministro (Tommaso Padoa'os Schioppos) patarėjų grupės dėl pirmosios išsamios Italijos viešųjų išlaidų apžvalgos narys, visų pirma atsakingas už švietimo išlaidas. Su Fabrizio Barca ir Aline Pennisi parašiau pirmąją Italijos baltąją knygą apie švietimą, kuri padėjo pagrindą daugumai vėlesnių Italijos mokyklų sistemos reformų.

2003–2007 m. **Italijos banko Mokslinių tyrimų departamento Darbo rinkos skyriaus vadovas.** Dėmesį perkėliau nuo trumpalaikės makro analizės prie ilgalaikės Italijos darbo rinkos struktūrinės analizės. Skatinau naudoti mikroduomenis (Italijos banko Namų ūkių pajamų ir turto apžvalga (SHIW), INPS individualios pajamos) tiriant namų ūkių darbo pasiūlos elgseną ir investicijas į žmogiškąjį kapitalą bei jų įtaką bendram gamybos veiksnių našumui, taip pat nustačiau EBPO PISA duomenų naudojimą banke. Nurodžiau skyriui taikyti naujus ekonometrinius metodus, skirtus darbo rinkos programoms įvertinti naudojant naujus duomenų šaltinius (pavyzdžiui, *Federmeccanica* įmonės lygio duomenis). Buvau atsakingas už darbo rinkos skyrių rengimą svarbiausiems Italijos banko ekonominiams leidiniams (*Economic Bulletin* ir *Annual Report*). Prisidėjau prie pirmojo banko mikrosimuliavimo modelio kūrimo ir atstovavau Bankui ECB, EBPO, ES, ISTAT, ISAE, ISFOL darbo grupėse bei jungtinėse darbo grupėse. Taip pat pristačiau mokslo darbus pagrindinėse nacionalinėse ir tarptautinėse konferencijose (Italijoje, Europoje ir JAV).

1998–2001 m. **Italijos banko Mokslinių tyrimų departamento Darbo rinkos skyrius.** Kaip mokslo tyrimų pareigūnas reguliariai analizavau Italijos ir Europos darbo rinkas, daugiausia dėmesio skirdamas darbo užmokesčio nustatymo mechanizmams, darbo užmokesčio išlaidų infliacijos perdavimo kanalams, taip pat darbo santykiams. Kaip autorius prisidėjau prie pagrindinių Italijos banko ekonominių leidinių ir paskelbiau keletą mokslo darbų.

1995–1997 m. **Italijos banko Mokslinių tyrimų departamento Mokėjimų skyriaus balanso mokslo tyrimų pareigūnas** Išanalizavau Italijos eksporto modelius po didelės Italijos liros devalvacijos 1992–1993 m. Ištyriau Italijos eksporto santykinio pranašumo pokyčius, atsižvelgiant į augančią besiformuojančios rinkos ekonomikos šalių konkurenciją tradiciniuose ekonomikos sektoriuose.

1992–1994 m. **Užsienio prekybos ministro vyresnysis patarėjas, techninio personalo viršininkas Užsienio prekybos ministerijoje.** Pirmininkavau ministro patarėjų ekonomikos klausimais komitetui ir sukūriau nedidelį techninį padalinį, atliekantį Italijos įmonių internacionalizavimo analizę, ir jam vadovavau.

KITOS PAREIGOS

2015–2017 m.	CEIS-Sviluppo (Tor Vergata universitetas, Roma) vykdomosios valdybos pirmininkas
2015 m.	Atrankos komiteto narys Anvur (Italijos universitetų ir mokslinių tyrimų institutų vertinimo institutas)
2015 m.	*Premio Montalcini* apdovanojimų komiteto narys (specialus prizas, pavadintas Nobelio premijos laureatės Ritos Levi Montalcini vardu ir skiriamas jauniems profesoriams ir mokslo tyrimų pareigūnams)
2014 m.	*Invalsi* generalinio direktoriaus atrankos komiteto pirmininkas
2012–2015 m.	*Ca' Foscari* tarptautinio koledžo (Venecijos universitetas) mokslinio komiteto narys

2012 m.	*Invalsi* pirmininko atrankos komiteto pirmininkas

DĖSTYMO PATIRTIS

1993–2001 m.	LUISS universitetas, Roma: Pinigų politika
1992–1994 m.	Akvilos universitetas: Darbo ekonomika
1988–1991 m.	Stanfordo universitetas, Edukologijos mokykla, mokytojo padėjėjas: Darbo ekonomika

REFERENTAS AKADEMINIAMS ŽURNALAMS

- *Banca d'Italia Temi di discussione*
- *B.E. Journal of Economic Analysis & Policies*
- *Fiscal Studies*
- *Journal of Banking and Finance*
- *Journal of European Economic Association*
- *Journal of Population Economics*
- *Labour*
- *Labour Economic*
- *Politica Economica*
- *Rivista Italiana degli Economisti*

KALBOS

- ***The future of payments and how to get there***
  Konferencija „Global payments week 2023: the future of payments"
  Pasaulio bankas, Marakešas, 2023 m. gegužės 18 d.
  (https://www.bancaditalia.it/pubblicazioni/interventi-direttorio/int-dir-2023/Cipollone_Global_Payments_Week_18052023.pdf)

- ***Towards PSD3: the Dynamics of Digitalized Payment Systems***
  Tarptautinė konferencija, Roma Tre universitetas
  Roma, 2023 m. balandžio 14 d.
  (https://www.bancaditalia.it/pubblicazioni/interventi-direttorio/int-dir-2023/Cipollone_14042023.pdf)

- ***The implementation of CBDCs by central banks: challenges, risks and opportunities***
  Konferencija „Central Bank Digital Currencies: Threat or Opportunity?"
  Londono ekonomikos mokykla, 2022 m. spalio 28 d.

(https://www.bancaditalia.it/pubblicazioni/interventi-direttorio/int-dir-2022/cipollone_281022.pdf)

- ***The experience of 10 years of data in Central Banking***
  Tarptautinė konferencija „Future of Central Banking“
  Vilnius, Lietuva, 2022 m. rugsėjo 29 d.
  (https://www.bancaditalia.it/pubblicazioni/interventi-direttorio/int-dir-2022/Cipollone_future_of_central_banking_29_settembre_2022_Vilnius.pdf)

- ***Unidroit. Conference on Digital Platforms and Global Law***
  Pagrindinis pranešimas
  Villa Aldobrandini, Roma, 2022 m. balandžio 29 d.
  (https://www.bancaditalia.it/pubblicazioni/interventi-direttorio/int-dir-2022/CIPOLLONE_29_aprile_2022.pdf)

- ***The Role of Central Banks for Green Finance***
  Florencijos universitetas, 2022 m. kovo 11–12 d.
  (https://www.bancaditalia.it/pubblicazioni/interventi-direttorio/int-dir-2022/Cipollone-2022.03.11.pdf)

- ***TIPS (TARGET Instant Payment Settlement) - the new Eurosystem market infrastructure service.***
  Roma, Italijos bankas
  2021 m. liepos 12–13 d.
  (https://www.bancaditalia.it/pubblicazioni/interventi-direttorio/int-dir-2021/CIPOLLONE-12-13-luglio-2021.pdf)

- ***Long-term investors' trends: theory and practice.***
  LTI seminaras, Roma, 2021 m. balandžio 8 d.
  (https://www.bancaditalia.it/pubblicazioni/interventi-direttorio/int-dir-2021/2021.04.08-Cipollone.pdf)

- ***The Italian G20 presidency and the cross-border payments agenda***
  TAB– Mokėjimų ir rinkos infrastruktūros komiteto konferencija
  2021 m. kovo 19 d.
  (https://www.bancaditalia.it/pubblicazioni/interventi-direttorio/int-dir-2021/2021.03.19-Cipollone.pdf)

SEMINARAI, KONFERENCIJOS IR NARYSTĖ

Vedžiau seminarus ekonomikos klausimais šiose institucijose: *UC Berkeley*, BANFF, Europos ekonomikos asociacija, Europos darbo ekonomikos asociacija, Londono ekonomikos mokykla, ECB, IZA, *Bocconi* universitetas, *Sapienza* universitetas, *Tor Vergata* universitetas, LUISS universitetas, *Cattolica di Milano* universitetas, Tarptautinių atsiskaitymų bankas, Paduvos universitetas, Italijos Ekonomikos ir finansų

ministerija, Pasaulio bankas, *Caro Alberto Moncalieri* koledžas, Turino politechnikos universitetas, Milano politechnikos universitetas.

Europos ekonomikos asociacijos, Europos darbo ekonomikos asociacijos, Italijos ekonomikos asociacijos, Italijos darbo ekonomikos asociacijos narys.

SVARBIAUSIOS PUBLIKACIJOS

(2007 m.) „Social Interactions in High School: Lessons From an Earthquake“ (su A. Rosolia), *American Economic Review*, 97 tomas, Nr. 3.

(2006 m.) „Does the ILO Definition Capture All Unemployment?? (su A. Brandolini ir Eliana Viviano), *Journal of European Economic Association*, 4 tomas, 1 laida, kovo mėn.

(2001 m.) „Bottlenecks, limits to growth and inflationary pressure: a multisectoral analysis of Italian industry“ (su D. J. Marchetti), *Journal of Policy Modelling*, Nr. 23.

(2012 m.) „Human Capital for growth: possible steps towards an upgrade of the Italian education system“ (su Pasqualino Montanaro ir Paolo Sestito), *Banca d'Italia* (Italijos bankas), *Questioni di economia e finanza* (įvairiomis progomis pateikti dokumentai), Nr. 122.

(2010 m.) „Schooling and Youth Mortality: learning from Mass Military Exemption“ (su A. Rosolia), *Banca d'Italia* (Italijos bankas), *Temi di Discussione*, Nr. 811.

(2010 m.) „Value-added measures in Italian High Schools: Problems and Findings“ (su P. Montanaro ir P. Sestito), *Giornale degli Economisti e Annali di Economia*, 69 (2) tomas, liepos mėn.

(2007 m.) „Labour Market for Teachers: Demographic Characteristics and allocative Mechanisms“ (su G. Barbieri ir P. Sestito), *Giornale degli Economisti e Annali di Economia*, 66 (3) tomas, lapkričio mėn.

(2007 m.) „Determinants and Costs of University Withdrawal. The case of Italy“ (su F. Cingano), *Banca d'Italia* (Italijos bankas), *Temi di Discussione*, Nr. 626.

(2007 m.) „Employment Growth in Italy in the 1990s: Institutional Arrangements and Market Forces“ (su A. Brandolini, P. Casadio, M. Magnani, A. Rosolia, R. Torrini), *AIEL Series in Labour Economics*, N. Acocella ir R. Leoni (red.), *Social Pacts, Employment and Growth: A Reappraisal of Ezio Tarantelli's Thought*; 4 skyrius, p. 31–68, AIEL – *Associazione Italiana Economisti del Lavoro*

(2006 m.) „The Value of Flexible Contracts: evidence from a panel of industrial firms“ (su A. Guelfi), *Banca d'Italia* (Italijos bankas), *Temi di Discussione*, Nr 583.

(2006 m.) „Financial Support to Permanent Jobs: the Italian Case“ (su A. Guelfi), *Politica Economica*. a.XXII, Nr. 1, 2006 m. balandžio mėn.

(2004 m.) „Human Capital, Growth and Employment. The case of Italian regions“ (su A. Ciccone ir F. Cingano), *Giornale degli Economisti e Annali di Economia*, 117-ieji metai, 63 tomas, Nr. 3/4, gruodžio mėn.

(2004 m.) „Hiring Incentives and Labour Force Participation“ (su C. Di Maria ir A. Guelfi), *Giornale degli Economisti e Annali di Economia*, 117-ieji metai, 63 tomas, Nr. 2, lapkričio mėn.

(2003 m.) „Tax Credit Policy and Firms' Behavior: the Case of Subsidies to Open-End-Contract“ (su A. Guelfi), *Banca d'Italia* (Italijos bankas), *Temi di Discussione*, Nr. 471.

(2003 m.) „Urban Poverty in Developed Countries“ (su A. Brandolini). *Inequality, Welfare and Poverty: Theory and Measurements*, 9 tomas, *Elsevier.*

(2002 m.) „Earnings Dispersion, Low pay and Household Poverty in Italy, 1977–1998“ (su A. Brandolini ir Paolo Sestito), *The New Economics of Rising Inequalities* (Red.) D. Cohen, T. Piketty ir G. Saint-Paul, Oksfordo universiteto leidykla (*Oxford University Press*)

(2001 m.) „Multifactor Productivity and Labour Quality in Italy, 1981–2000“ (su A. Brandolini), *Banca d'Italia* (Italijos bankas), *Temi di Discussione*, Nr. 422.

(2001 m.) „Is the Italian Labour Market Segmented?“, *Banca d'Italia* (Italijos bankas), *Temi di Discussione*, Nr. 400.

(1999 m.) „Determinants of Pay in the Italian Labor Market: Jobs and Workers“ (su Paola Casavola ir Paolo Sestito), paskelbta leidinyje *The Creation and Analysis of Employer-Employee Matched Data* (red.) John Haltiwanger, Julia Lane ir Kenneth Troske, Šiaurės Olandija, Amsterdamas.

(1995 m.) „Education and Earnings“, paskelbta leidinyje *International Encyclopaedia of Economics of Education*, M. Carnoy (red.), *Pergamon Press*, Oksfordas

Kiti leidiniai (italų kalba)

(2013 m.) „Uno sguardo oltre il 2015: in vista dei nuovi obiettivi del Millennium per l'istruzione“, *Scuola Democratica*, Nr. 2, 2013 m.

(2012 m.) „Il sistema nazionale di valutazione come strumento di supporto per la qualita“ (su Donatella Poliandri) *Economia&Lavoro*, XLVI-ieji metai, Nr. 1, 2012 m. sausio–balandžio mėn.

(2010 m.) *Il Capitale Umano*, *Il Mulino*, Bolonija

(2008 m.) „Il merito basato sull'istruzione: un commento a Goldthorpe e Jackon“, *Stato e Mercato*, Nr. 1, balandžio mėn.

(2007 m.) „I poveri in istruzione“ (su G. Barbieri), paskelbta leidinyje *Povertà e Benessere*, A. Brandolini ir C. Saraceno (red.), *Il Mulino*, Bolonija

(2007 m.) *Il merito nella società della conoscenza* (su I. Visco), 1/2007, *Il Mulino*, Bolonija

(2005 m.) „Le condizioni di lavoro degli immigrati in Italia“ (su A. Brandolini ir A. Rosolia), paskelbta leidinyje „*L'incidenza economica dell'immigrazione*“, Massimo Livi Bacci (red.), *Giappichelli Editore*, Turinas

(2003 m.) „Una Nuova Economia in Italia? Prime controevidenze con dati aggregati“ (su A. Brandolini), paskelbta leidinyje *La Nuova Economia: il mito, i fatti*, S. Rossi (red.), *Il Mulino*, Bolonija

(2001 m.) „La convergenza dei salari manifatturieri in Europa“, *Politica Economica*, Nr. 1, balandžio mėn., 101–129 p.

(2000 m.) „L'internazionalizzazione delle imprese manifatturiere italiane“ (su M. Bugamelli ir L. Infante), *Rivista Italiana degli Economisti*, Nr. 3.

(1999 m.) „Caratteristiche delle imprese e caratteristiche dei lavoratori: da cosa dipendono i salari Italijoje? (su P. Casavola ir P. Sestito), *Economia e Lavoro*, XXXIII-ieji metai, Nr. 3–4.

(1999 m.) „I vantaggi comparati dell'Italia. Gli effetti sull'occupazione“, *Rivista di Politica Economica*, LXXXIX-ieji metai, III serija, birželio mėn.

(1999 m.) „Globalizzazione e Mercato del Lavoro: il caso italiano“ (su Paolo Sestito), paskelbta leidinyje *Globalizzazione e Stato Sociale*, Nicola Acocella (red.), *Il Mulino*, Bolonija

(1998 m.) „Strozzature Settoriali, Limiti alla Crescita e Pressioni Inflazionistiche“ (su D. J. Marchetti), *Rivista Italiana degli Economisti*, Nr. 1, balandžio mėn.

(1997 m.) „Prezzi dei Manufatti Importati e Prezzi dell'Output: il Caso dell'Italia“ (su R. Sabbatini), *Moneta e Credito*, L tomas, Nr. 199, rugsėjo mėn.

(1996 m.) „Esportazioni e margini di profitto delle imprese manifatturiere italian nel 1993–94“, paskelbta leidinyje *Rapporto sul Commercio Estero ICE 1995.*

(1995 m.) „Un quadro di coerenza per valutare la sostenibilità macroeconomica della spesa per il sistema pensionistico pubblico“, paskelbta leidinyje *Profili di documentazione sul sistema pensionistico*, G. Faustini (red.), Italijos Respublikos Senatas, 1995 m.

(1987 m.) „La disoccupazione Regionale in Italy 1980–1985“; *Rapporto CNEL, 1987 m.*

2 PRIEDAS. PIERO CIPOLLONE ATSAKYMAI Į KLAUSIMYNO KLAUSIMUS

Kandidatui į Europos Centrinio Banko vykdomosios valdybos nario poziciją skirtas klausimynas

A. Biografija ir profesinis pasirengimas

1. *Nurodykite svarbiausius savo profesinių įgūdžių pinigų politikos, finansų ir verslo srityse aspektus, taip pat pagrindinius savo europinės ir tarptautinės patirties aspektus.*

Daugiausia savo karjeros laiko praleidau eidamas centrinio bankininko pareigas – nuo 1993 m., kai dirbau Italijos banke ekonomistu, iki 2020 m., kai buvau paskirtas valdytojo pavaduotoju. Šios karjeros metu įgijau daug patirties įvairiose centrinės bankininkystės srityse.

Mano profesinė karjera yra susijusi su mano, kaip ekonomisto, akademiniu išsilavinimu, kurį įgijau besimokydamas tokiose plačiai pripažintose institucijose kaip *Università La Sapienza*, Stanfordo universitetas ir *UC Berkeley*. Įgytos akademinės žinios, kurias pritaikiau savo profesinėje karjeroje, buvo sutelktos į darbo rinką, prekybą ir tarptautinę ekonomiką. Eidamas Užsienio prekybos ministerijos vyresniojo patarėjo ir Italijos banko mokslinių tyrimų ekonomisto pareigas įgijau žinių apie tai, kaip globalizacija paveikė Italijos ir Europos ekonomiką. Tai susiję su mano studijomis apie struktūrines darbo rinkos sąlygas ir žmogiškojo kapitalo vaidmenį Italijos ir Europos ekonominėje plėtroje. Atlikau išsamią darbo užmokesčio konvergencijos, darbo užmokestį lemiančių veiksnių, darbo užmokesčio nustatymo mechanizmų ir darbo užmokesčio poveikio infliacijai euro zonoje analizę. Kai kurios mano tyrimų išvados buvo pristatytos tarptautinėse konferencijose ir paskelbtos prestižiniuose akademiniuose žurnaluose, įskaitant *American Economic Review* ir *Journal of the European Economic Association*. Be to, iš esmės prisidėjau rengiant Italijos banko pagrindinių leidinių ekonomikos klausimais darbo rinkos skyrius. Taip pat dalijausi savo patirtimi apie darbo rinkas ir jų svarbą infliacijai bei pinigų politikai aštuonerius metus vesdamas paskaitas apie pinigų politiką LUISS universitete Romoje.

Per visą savo karjerą parodžiau tvirtą įsipareigojimą dėl politikos vertinimo ir inovacijų. Trejus metus vadovavau visapusiškai Italijos mokyklų vertinimo sistemos pertvarkai – šią užduotį man patikėjo Italijos vyriausybė ir tuometinis Italijos banko valdytojas profesorius Mario Draghi. Kaip Italijos banko mokslinių tyrimų departamento Darbo rinkų skyriaus vedėjas, vadovavau duomenų ir modelių analizės inovacijų diegimui. Šios pastangos apėmė skatinimą plačiau naudoti mikroduomenis, prisidedant prie Banko pirmojo mikrosimuliavimo modelio ir naujų ekonometrinių metodų, skirtų darbo rinkos programoms vertinti, kūrimo. Tvirtai tikiu, kad svarbu reguliariai vertinti duomenis, modelius ir strategijas, kad būtų užtikrintas jų tinkamumas, ir esu pasiryžęs perteikti ECB šią mąstyseną ir atsidavimą patikimai, duomenimis pagrįstai analizei.

Kitas svarbus mano karjeros aspektas, ypač pastaraisiais metais, buvo susijęs su mokėjimais ir mokėjimo sistemomis, daugiausia dėmesio skiriant jų modernizavimui skaitmeniniame

amžiuje. Kaip Italijos banko valdytojo pavaduotojas, prižiūriu darbą, susijusį su mažmeninėmis ir didmeninėmis centrinio banko skaitmeninėmis valiutomis, stabilizuotosiomis virtualiosiomis valiutomis, žetonų indėliais ir momentiniais mokėjimais. Pavyzdžiui, dalyvavau TIPS (Eurosistemos rinkos infrastruktūros, skirtos atsiskaityti už momentinius mokėjimus centrinio banko pinigais) atnaujinimo procese veiklos, atsparumo ir finansiniu požiūriu. Be to, aktyviai įsitraukiau į diskusijas dėl naujos Trečiosios Mokėjimo paslaugų direktyvos (MPD3) ir jos suderinimo su naujausia technologine plėtra, įskaitant išmaniąsias sutartis ir decentralizuotus finansus (DeFi), siekdamas naudos piliečiams. Taip pat, kaip Eurosistemos aukšto lygio darbo grupės dėl skaitmeninio euro narys, asmeniškai prisidėjau prie skaitmeninio euro projekto, visų pirma spręsdamas finansinio stabilumo, skaitmeninės įtraukties ir tarptautinio koordinavimo klausimus. Į tai susitelkiau ir dirbdamas Tarptautinių atsiskaitymų banko (TAB) komitetuose bei darbo grupėse, kuriose pabrėžiau tarptautinių ir skirtingų valiutų mokėjimų tobulinimo svarbą.

Atlikdamas savo profesines pareigas, glaudžiai bendradarbiauju su Europos ir tarptautiniais kolegomis. Eidamas Pasaulio banko vykdomojo direktoriaus pareigas, sudariau palankesnes sąlygas dialogui tarp įvairių Europos šalių vyriausybių ir Pasaulio banko grupės vyresniosios vadovybės. 2019 m. buvau atsakingas už institucinius ryšius Italijos banke, o 2018–2020 m. teikiau konsultacijas Italijos ministrui pirmininkui G7 ir G20 ekonomikos dokumentų klausimais. Ši patirtis apėmė tiesioginį dalyvavimą derybose dėl priemonės „NextGenerationEU“, kuriose įžvelgiau Europos politikos formuotojų susivienijimo svarbą sprendžiant bendrą krizę. Šiuo metu, kaip Ekonomikos ir finansų komiteto narys, taip pat dalyvauju ekonominės politikos diskusijose ES. Pastaruoju metu mano darbas mokėjimų sistemų srityje buvo susijęs su glaudžiu bendradarbiavimu su kitais centriniais bankais, reguliavimo institucijomis ir rinkos dalyviais, todėl įgijau vertingų įžvalgų, kaip valdyti projektus su įvairiais suinteresuotaisiais subjektais.

Galiausiai norėčiau pabrėžti savo vadybinius įgūdžius, ištobulintus dešimtmečiais. Turiu patirties kuriant ir įgyvendinant strategijas ir išmokau ugdyti meistriškumo, sąžiningumo, bendradarbiavimo ir įtraukumo kultūrą (žr. mano atsakymą į klausimą Nr. 48). Eidamas valdytojo pavaduotojo pareigas, aktyviai skatinau ir prižiūrėjau veiksmų planų, kuriais siekiama didinti institucijos veiklos efektyvumą, įgyvendinimą. Pažymėtina, kad tai apėmė novatoriškas priemones, kuriomis sudaromos palankesnės priemonės kelių laikotarpių biudžeto sudarymui Banke, ir pažangių išlaidų prognozavimo sistemų kūrimą.

Apibendrinant, mano akademinė patirtis, moksliniai tyrimai ir profesinė patirtis ekonomikos, centrinės bankininkystės ir finansų rinkų srityse padėjo man iš esmės perprasti sudėtingus socialinius, ekonominius ir finansinius veiksnius, kurie skatina infliaciją ir ekonomikos augimą. Šis supratimas būtinas siekiant priimti pagrįstus sprendimus pinigų politikos srityje.

Man būtų didelė garbė perduoti šią patirtį ECB, jei būčiau paskirtas jo vykdomosios valdybos nariu.

2. *Ar turite verslo, finansinio turto ar kitokių įsipareigojimų, kurie galėtų būti nesuderinami su numatomomis Jūsų pareigomis? Ar yra kokių nors svarbių kitų asmeninių arba kitokių*

veiksnių, į kuriuos Parlamentui būtina atsižvelgti svarstant Jūsų kandidatūrą?

Ne.

3. *Kokių pagrindinių tikslų sieksite per savo kadenciją Europos Centriniame Banke?*

Kaip ECB vykdomosios valdybos narys, būčiau tvirtai įsipareigojęs tarnauti Europai užtikrindamas, kad ECB veiksmingai vykdytų savo įgaliojimus, visų pirma įgyvendinant jo pagrindinį tikslą – palaikyti kainų stabilumą. Šis tikslas nepaprastai svarbus, nes juo ne tik palaikomas pasitikėjimas mūsų bendra valiuta, bet ir remiamas tvarus augimas, darbo vietų kūrimas, ekonominė gerovė ir mūsų visuomenės sanglauda. Tačiau vykdant ECB įgaliojimus, nepakanka siekti šio pagrindinio tikslo: ECB, nekenkiant kainų stabilumo palaikymui, turėtų remti bendrą Sąjungos ekonominę politiką.

Be to, pagrindinis mano, kaip ECB vykdomosios valdybos nario, prioritetas būtų ECB santykių su Europos ir tarptautiniais suinteresuotaisiais subjektais puoselėjimas ir stiprinimas. Per visą savo karjerą asmeniškai įsitikinau, kokią didelę vertę patikimam politikos formavimui suteikia tvirti santykiai ir bendradarbiavimas. Tvirtai manau, kad tai gyvybiškai svarbu pinigų politikos veiksmingumui, finansinio stabilumo išsaugojimui ir novatoriškų mokėjimo metodų bei sistemų pažangai.

Galiausiai esu tvirtai įsipareigojęs laikytis įtraukumo principo. Manau, kad ECB turėtų toliau daryti pažangą skatindamas savo darbuotojų įvairovę ir kurdamas darbo aplinką, kurioje būtų skatinama išklausyti kiekvieno darbuotojo nuomonę ir atsižvelgti į jo požiūrį. Šis įtraukumas turėtų būti skatinamas ne tik organizacijos viduje, bet ir jos ribų, bendraujant su piliečiais, kuriems mums patikėta tarnauti, ir jiems atstovaujančiomis institucijomis, visų pirma Europos Parlamentu. Esu įsitikinęs, kad svarbu aktyviai klausytis ir atsižvelgti į piliečių ir jų atstovų nuomones, nesvarbu, ar tai susiję su rūpimais klausimais dėl infliacijos poveikio, didėjančiomis būsto paskolų išlaidomis, susirūpinimu dėl privatumo naudojant skaitmeninį eurą ar bankomatų trūkumo. Taip pat tikiu, kad reikia aktyviai bendradarbiauti su visais suinteresuotaisiais subjektais, kuriems turi įtakos ECB sprendimai. Įvairi profesinė patirtis mane išmokė, kad pasitikėjimo skatinimas ir lankstumas neaiškiais laikais priklauso nuo šių įtraukumo ir reagavimo principų.

B. ECB pinigų politika

4. *Kaip, Jūsų nuomone, dabartinėmis makroekonominėmis sąlygomis ECB turėtų vykdyti savo pinigų politiką? Kaip vertinate nuolat aukštą grynąją infliaciją? Ar manote, kad infliacijos lūkesčiai daro didelę įtaką infliacijos rezultatams ir kaip į juos reikėtų atsižvelgti kuriant pinigų politiką? Ką, jūsų nuomone, ECB turėtų daryti, kad juos suvaldytų?*

Po užsitęsusios silpnos infliacijos laikotarpio ECB ir apskritai centriniai bankai visame pasaulyje susidūrė su precedento neturinčia sukrėtimų seka, dėl kurios išaugo infliacija. Sukrėtimų, su kuriais susidūrė ECB, mastas ir pobūdis taip pat sukėlė didelį neapibrėžtumą dėl infliacinio spaudimo stiprumo ir tęstinumo. Šių sukrėtimų metu ECB ryžtingai reagavo: padidino ECB palūkanų normas greičiau nei bet kada anksčiau. Taip pat jis mažina balanso dydį, nes toliau nereinvestuojamos iš vertybinių popierių, įsigytų pagal Turto pirkimo programą (TPP), terminui suėjus gaunamos sumos, o pagal tikslines ilgesnės trukmės refinansavimo operacijas bankų pasiskolintos sumos yra grąžinamos.

Atsižvelgiant į infliacijos dinamiką, bendroji infliacija sumažėjo nuo aukščiausio lygio praėjusį spalio mėn., daugiausia dėl sumažėjusių energijos kainų, o pastaruoju metu – ir dėl mažesnės maisto produktų bei grynosios infliacijos (t. y. infliacijos, neįskaitant energijos ir maisto produktų). Be to, vis daugėja požymių, kad grynoji infliacija tolsta nuo aukščiausio lygio, atspindėdama tiek pasiūlos, tiek paklausos veiksnius. Tačiau tiek bendroji, tiek grynoji infliacija išlieka aukšto lygio.

Rugsėjo 29 d. Eurostato išankstiniais įverčiais euro zonos metinė infliacija buvo 4,3 proc., palyginti su 5,2 proc. rugpjūčio mėn. Remiantis tais pačiais skaičiavimais, grynoji euro zonos infliacija mažėjo lėčiausiu tempu per metus: iki 4,5 proc. rugsėjo mėn. – nuo 5,3 proc. rugpjūčio mėn.

Ateityje, tikimasi, kad grynoji infliacija laipsniškai mažės, nes infliacijos sukrėtimų poveikis išblės ir pasireikš griežtesnės pinigų politikos pasekmės. Dėl to naujausios ECB paskelbtos grynosios infliacijos projekcijos buvo šiek tiek pakoreguotos iki 5,1 proc. 2023 m., 2,9 proc. 2024 m. ir 2,2 proc. 2025 m. Ypač daug dėmesio turėtų būti skiriama paslaugų infliacijai, atsižvelgiant į paslaugų svarbą vartojimo krepšelyje ir didesnį paslaugų poveikį didėjančioms darbo sąnaudoms.

Infliacijos lūkesčiai atlieka svarbų vaidmenį infliacijos rezultatams, nes numatomi kainų pokyčiai šiandien turi įtakos vartojimo ir investicijų sprendimams. Ilgalaikiai infliacijos lūkesčiai taip pat yra pinigų politikos patikimumo matas.

Taigi manau, kad itin svarbu įvertinti ir stebėti ilgalaikių infliacijos lūkesčių įsitvirtinimą naudojant įvairius metodus ir lūkesčių priemones. Turimi įrodymai, toliau patvirtinti Italijos banko paskelbtomis išsamiomis analizėmis, rodo, kad ilgalaikiai infliacijos lūkesčiai euro zonoje greitai sugrįžo į lygį, artimą 2 proc. simetrinės infliacijos tikslui. Dėl sparčios ir stiprios pinigų politikos reakcijos sumažėjo infliacijos lūkesčių didėjimo rizika.

Išsamiau vertinant naujausius duomenis, dauguma ilgesnio laikotarpio infliacijos lūkesčių rodiklių yra maždaug 2 proc., tačiau reikia atidžiai stebėti trumpalaikio infliacijos šuolio poveikį darbo užmokesčio ir kainų nustatymo dinamikai. Naujausi apklausos duomenys rodo, kad infliacijos lūkesčių profilis mažėja, o ilgesniuoju laikotarpiu svyruoja palyginti nedaug, nepaisant istoriškai didelių trumpalaikių lūkesčių. Rinka pagrįsti infliacijos lūkesčiai yra padidėję, nors, mano nuomone, tai daugiausia atspindi didesnes rizikos premijas, atsižvelgiant į galimybę, kad neigiami pasiūlos sukrėtimai gali dažniau paveikti euro zonos ekonomiką ateityje. Apklausa ir rinka pagrįsti duomenys rodo, kad infliacijos lūkesčiai tebėra įsitvirtinę, taip pat ir dėl to, kad ECB ėmėsi ryžtingų veiksmų, jog vidutiniu laikotarpiu būtų išlaikyta

numatyta infliacija. Nepaisant to, infliacijos lūkesčius ir toliau reikia nuolat stebėti, atsižvelgiant į didelę pastarųjų pusantrų metų infliaciją ir šalutinių padarinių riziką.

5. *Kaip vertinate ECB veiklos rezultatus siekiant pagrindinio tikslo – užtikrinti kainų stabilumą? Ar sparčiau sugriežtinta politika būtų užkirtusi kelią kainų kilimui, atsižvelgiant į kitų centrinių bankų, anksčiau pakėlusių palūkanų normas, patirtį? Kaip vertinate dabartinį infliacijos dinamikos vertinimą ir pagrindinius veiksnius, lėmusius infliacijos svyravimus pastaraisiais metais? Ar manote, kad darbo užmokesčio augimo spaudimas kelia grėsmę ECB pastangoms vidutiniu laikotarpiu sumažinti infliaciją iki 2 proc.?*

Kaip pažymėjau pirmesniame atsakyme, dideli ir netikėti pasiūlos sukrėtimai, pastaraisiais metais sukrėtę euro zonos ekonomiką, buvo iššūkis. Paaiškėjus ilgesnio laikotarpio pernelyg didelės infliacijos pobūdžiui, vykdant ECB pinigų politiką reaguota ryžtingai.

ECB pradėjo normalizuoti savo politiką nuo 2021 m. gruodžio mėn. ir padidino palūkanų normas greičiau nei bet kada anksčiau. Bankas taip pat nutraukė grynuosius turto pirkimus pagal Specialiąją pandeminę pirkimo programą (SPPP) ir Turto pirkimo programą (TPP), o nuo 2023 m. kovo mėn. pradėjo mažinti TPP portfelį apgalvotai ir nuspėjamu tempu. Nuo 2023 m. liepos mėn. reinvesticijos pagal TPP buvo visiškai nutrauktos. Pagal tikslines ilgesnės trukmės refinansavimo operacijas bankų pasiskolintų sumų grąžinimas taip pat labai sumažina ECB balanso dydį.

Infliacija mažėja, tačiau prognozuojama, kad 2025 m. ji išliks šiek tiek didesnė už ECB nustatytą tikslą, o neapibrėžtumas išlieka didelis. Paaiškėjo, kad grynoji infliacija tebesitęsia, nes pagrindinis spaudimas dėl padidėjusių gamybos sąnaudų ir toliau buvo perkeliamas paslaugoms ir pramoninėms ne energetikos srities prekėms, tačiau pastaruoju metu ji pradėjo mažėti. Nors maisto kainos mažėja, jos išlieka aukšto lygio. Vis dėlto tiek pastarojo meto tendencijos, tiek grynosios infliacijos ateities perspektyvos pagerėjo. Pastovesnės dinamikos veiksniai, kurie iki 2023 m. pradžios prisidėjo prie grynosios infliacijos, pastaruoju metu pradėjo mažėti. Pastaruoju metu tam tikrą spaudimą didinti grynąją infliaciją darė ne tokie pastovūs veiksniai, kurių poveikis turėtų išnykti gana greitai.

Darbo užmokesčio augimas spartėjo ir tikimasi, kad jis taps vis svarbesniu infliacinio spaudimo šaltiniu. Darbo užmokesčio augimas atspindi infliacijos kompensavimo poreikį, įtemptas darbo rinkas ir minimaliojo darbo užmokesčio didėjimą. Nors negalima atmesti didelės infliacijos įtakos darbo užmokesčiui rizikos, nėra jokių akivaizdžių požymių, kad susidarytų savaiminė darbo užmokesčio ir kainų spiralė. Remiantis naujausiomis ECB darbuotojų prognozėmis numatoma, kad darbuotojų darbo užmokestis 2023 m. padidės 5,3 proc., tačiau 2024 m. ir 2025 m. sumažės. Be to, tikimasi, kad padidės darbo našumas, palyginti su dabartiniu žemu lygiu; tai savo ruožtu turėtų padėti sušvelninti darbo užmokesčio augimo įtaką tiek vienetinių darbo sąnaudų, tiek kainų dinamikai. Vis dėlto infliacinė rizika, kurią gali sukelti didelis darbo užmokesčio augimas, ir toliau turi būti atidžiai stebima. Kaip pažymėjau atsakyme į klausimą

Nr. 4, įtvirtinti ilgesnio laikotarpio infliacijos lūkesčiai ir ryžtingų ECB veiksmų patikimumas yra apsauga nuo savaiminės darbo užmokesčio ir kainų spiralės susidarymo, kai nėra jokių reikšmingų nenumatytų sukrėtimų.

Remdamasis pirmiau pateiktu vertinimu, sutinku su Valdančiosios tarybos vertinimu, kad ECB politikos palūkanų normos pasiekė lygį, kuris, išlaikytas pakankamai ilgą laiką, labai prisidės prie to, kad infliacija laiku pasiektų numatytą dydį. Be to, labai džiaugiuosi, kad pabrėžiamas nuo duomenų priklausomas metodas, t. y. kad būsimi Valdančiosios tarybos sprendimai turėtų būti pagrįsti infliacijos perspektyvos vertinimu, atsižvelgiant į gaunamus ekonominius ir finansinius duomenis, grynosios infliacijos dinamiką ir pinigų politikos poveikio stiprumą.

6. *Kokį poveikį infliacijos skirtumai galėtų daryti pinigų politikos vykdymui? Kaip šiomis aplinkybėmis vertinate vidutinės trukmės infliacijos perspektyvas?*

Pagal istorinius standartus infliacijos sklaida buvo labai didelė, kai sukrėtimas energetikos srityje pirmą kartą paveikė euro zonos ekonomiką. Infliacijos skirtumai įvairiose šalyse išaugo nuo istoriškai žemo lygio priešpandeminiu laikotarpiu iki istorinių aukštumų 2022 m. pabaigoje. Infliacijos lygio kitimas euro zonoje iš dalies gali būti siejamas su priklausomybės nuo energijos importo laipsniu ir energijos vartojimo intensyvumu. Energijos pakategorės, pvz., kuras, gamtinės dujos ir elektra, gali rodyti skirtingas tendencijas, visų pirma dėl naudojamų energijos išteklių skirtumų. Be to, prie šių skirtumų prisideda buitinių komunalinių paslaugų sutarčių ypatybės, reguliavimo sistemos ir galimos vyriausybės intervencijos, kuriomis siekiama sumažinti dideles energijos sąnaudas. Taigi energetikos krizė turėjo skirtingą poveikį įvairioms valstybėms narėms, ir šis skirtingas poveikis taip pat prisidėjo prie pakitusio maisto kainų infliacijos lygio. Kita vertus, sumažėjus infliacijai, sklaida iš esmės sumažėjo.

Kalbant apie infliacijos skirtumus, labai svarbu atkreipti dėmesį į tai, kad ECB pinigų politikoje daugiausia dėmesio skiriama infliacijos raidai visoje euro zonoje, o tai reiškia, kad infliacijos skirtumai pinigų sąjungoje nekelia susirūpinimo, jeigu jų pobūdis išlieka ribotas. Tiesą sakant, jie gali būti laikomi normaliais tiek, kiek jie atspindi laikinus sukrėtimų koregavimus arba yra susiję su pasivijimo procesais. Tačiau dideli ir nuolatiniai infliacijos dinamikos neatitikimai gali trukdyti tinkamam pinigų politikos poveikiui įvairiose jurisdikcijose. Tai visų pirma pasakytina apie skirtumus, kurie pasižymi ilgalaikėmis savybėmis arba neatspindi kainų lygio konvergencijos. Tokie skirtumai gali rodyti sąnaudų tendencijų skirtumus arba struktūrinį neveiksmingumą, o jei užsitęstų, dėl to gali dar labiau mažėti kainų konkurencingumas ir pablogėti einamosios sąskaitos balansas.

Dėl to svarbu atidžiai stebėti infliacijos skirtumus. Vis dėlto pinigų politika turi ribotus svertus, kurie skirti įvairių šalių ir infliacijos skirtumams šalinti.

Nepaisant to, kad pagal istorinius standartus infliacijos sklaida pakilo iki labai aukšto lygio, kai euro zonos ekonomikoje pirmą kartą buvo patirtas sukrėtimas energetikos srityje, ji nesumenkino pinigų politikos veiksmingumo. Naujausios ECB darbuotojų makroekonominės

prognozės euro zonai nuo 2023 m. rugsėjo mėn. rodo, kad infliacija per ateinančius dvejus metus toliau mažės, nes mažėja sąnaudų spaudimas, o ECB pinigų politikos priemonės laipsniškai daro poveikį. Kartu, kaip pažymėjau atsakyme į pirmesnį klausimą, infliacija lėtėja, tačiau manoma, kad 2025 m. ji išliks šiek tiek didesnė nei numatė ECB. Šios prognozės reiškia, kad 2023 m. ir 2024 m. infliacija didės, visų pirma dėl energijos kainų, ir sumažės 2025 m. Dauguma grynosios infliacijos rodiklių pradėjo silpti, ir tai yra palankiai vertintinas pokytis, kuriuo grindžiamos ECB darbuotojų prognozės, tačiau ji išlieka didelė.

7. *Kaip, jūsų nuomone, ECB remia bendrą Sąjungos ekonomikos politiką, siekiant prisidėti prie Sąjungos tikslų įgyvendinimo? Ar manote, kad ECB rengiamoje metinėje ataskaitoje aiškiai atsispindi jo pinigų politikos poveikis bendrai Sąjungos ekonominei politikai, taip pat atsižvelgiant į jos antrinį tikslą?*

Pagrindinis ECB pinigų politikos tikslas – palaikyti kainų stabilumą, kaip nurodyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 127 straipsnio 1 dalyje. Pinigų politika gali turėti įtakos realiajai ekonomikai trumpuoju laikotarpiu. Nors prastai vykdoma pinigų politika gali pakenkti ilgalaikiams ekonomikos rezultatams, nes atsiranda pernelyg didelis nepastovumas, ilgalaikis gyvenimo lygis galiausiai priklauso nuo nepiniginių veiksnių, tokių kaip našumas.

Taigi palankiai vertinu tai, kad vykdant 2021 m. strategijos peržiūrą ECB aiškiai pabrėžė, kad, nepakenkiant pagrindiniam tikslui palaikyti kainų stabilumą, Eurosistema remia bendrą ES ekonomikos politiką, taip padedant siekti Sąjungos tikslų, kaip nustatyta Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnyje. Manau, kad šis klausimas šiuo metu yra dar svarbesnis, nes išgyvename didelio netikrumo laikotarpį, kuriam būdingi ekonominiai ir geopolitiniai sukrėtimai ir ilgalaikis žaliosios pertvarkos iššūkis.

Todėl manau, kad ECB, nepakenkdamas savo kainų stabilumo tikslui, turėtų pasirinkti tokią pinigų politikos priemonių konfigūraciją, kuri geriausiai paremtų bendrą Europos Sąjungos ekonomikos politiką, susijusią su augimu, užimtumu ir socialine įtrauktimi, ir kuri apsaugotų finansinį stabilumą bei padėtų sušvelninti klimato kaitos poveikį.

Palankiai vertinu tai, kad ECB, reaguodamas į Europos Parlamento indėlį, kaip jo rezoliucijos dėl ECB 2021 m. metinės ataskaitos dalį, nurodė, jog ECB vieša komunikacija jau apima aiškias kryptis, kaip Valdančioji taryba, priimdama pinigų politikos sprendimus, atsižvelgia į kitus aspektus, kurie svarbūs pinigų politikos vykdymui. Tai taip pat apima ECB metinę ataskaitą, kurioje į įvairius skyrius jau įtrauktas paaiškinimas, kaip Valdančioji taryba atsižvelgia į tokius kitus aspektus. Džiaugiuosi, kad ECB išreiškė savo ketinimą toliau plėtoti ryšį tarp šių kitų aspektų, savo pagrindinio tikslo ir antrinio tikslo, kai tai tinkama.

8. *Apskritai, kaip vertinate tai, kaip sprendimai dėl pinigų politikos buvo priimti praeityje, ir ar manote, kad tai reikėtų pakeisti? Jei taip, kaip? Koks yra ECB pinigų politikos poveikis pažeidžiamiausioms grupėms? Ar pinigų politika griežtina teisingą atsaką į pasiūlą, vienkartinius kainų sukrėtimus, tokius kaip 2022 m. energijos kainų šuolis? Kokią įtaką*

bendrai paklausai turi didesnės palūkanų normos?

2021 m. atlikta strategijos peržiūra labai padėjo pagerinti pinigų politikos sprendimų priėmimą ECB. Ypač naudinga buvo išsami ECB analitinės sistemos, kuri yra jo pinigų politikos sprendimų pagrindas, peržiūra. Tai integruota sistema, kuri sujungia ekonominę analizę, pinigų analizę ir finansinę analizę ir kurioje atsižvelgiama į sąsajas tarp pagrindinių struktūrų, sukrėtimų ir koregavimo procesų. Šios analizės rodo, kad pastaruoju metu didėjant infliacijai iš tikrųjų vyravo pasiūlos veiksniai, tačiau dėl šių veiksnių ir gana reikšmingo paklausos komponento atsiradimo reikėjo ryžtingų pinigų politikos veiksmų, siekiant užtikrinti, kad vidutiniu laikotarpiu infliacija vėl pasiektų numatytą lygį ir kad infliacijos lūkesčiai išliktų tvirti.

Kainų stabilumo užtikrinimas vidutinės trukmės laikotarpiu yra ir išlieka geriausias pinigų politikos indėlis į tvarų ekonomikos augimą ir darbo vietų kūrimą. Manau, kad svarbu tai tvirtai turėti omenyje aptariant ECB pinigų politikos poveikį visuomenei, įskaitant jos pažeidžiamiausias grupes. Pavyzdžiui, kalbant apie Italiją, Italijos banko darbuotojai nurodė, kad 2021–2022 m. nelygybė infliacijos srityje išaugo daugiausia dėl energetikos krizės.

Tokie infliaciniai sukrėtimai, kokius patyrėme, didina nelygybę. Dėl savo vartojimo krepšelio sudėties mažas pajamas gaunantys namų ūkiai patiria didesnį energijos ir maisto kainų kilimo poveikį, kuris lėmė infliacijos šuolį. Be to, mažas pajamas gaunantys namų ūkiai turi mažiau galimybių pereiti prie pigesnių variantų arba keisti išlaidų kategorijas, atsižvelgiant į biudžeto suvaržymus, su kuriais pirmiausia susiduria.

Nors puikiai suprantu, kad ne tik infliacija, bet ir didesnės palūkanų normos, reikalingos kainų stabilumui atkurti, yra susijusios su namų ūkių ir įmonių patiriamomis išlaidomis, vis dėlto reikėjo nustatyti didesnes palūkanų normas, kad neturtingi ir pažeidžiami asmenys būtų apsaugoti nuo žalingų infliacijos, kuri ilgai išlieka aukšta, padarinių. Visuomenei naudingas kainų stabilumas, o kainų stabilumo palaikymas yra tikslas, kurio ECB yra įgaliotas siekti ir kurį yra pasiryžęs pasiekti. Jei didelės infliacijos problema nebūtų sprendžiama, būtų patiriamos didesnės išlaidos vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais.

Atsižvelgiant į tai, svarbu suvokti paskirstymo pasekmes, kurias sukelia ir pinigų politikos griežtinimas, ir politikos švelninimas, ECB pinigų politikos poveikio perdavimui. Kadangi, pavyzdžiui, mažesnes pajamas gaunantys namų ūkiai išleidžia santykinai didesnę savo pajamų dalį, paskirstymo poveikis yra svarbus ECB pinigų politikos sprendimų perdavimo realiajai ekonomikai stiprumui.

Grynieji taupytojai paprastai gauna naudos iš palūkanų normų kėlimo, o grynųjų skolininkų palūkanų mokėjimai padidėja, išskyrus paskoloms, kurios buvo gautos su fiksuotąja palūkanų norma. Hipotekos palūkanų normų padidėjimas turi įtakos didesnei vidutines ir dideles pajamas gaunančių namų ūkių daliai, nes jie dažniau ima būsto paskolą. Mažesnes pajamas gaunantys namų ūkiai tiesiogiai nukenčia mažiau, nes paprastai turi mažiau skolų. Tačiau svarbu atidžiai išnagrinėti duomenis, kurie, pavyzdžiui, rodo, kad palūkanų mokėjimų padidėjimas pagal kintamosios palūkanų normos hipotekos sutartis 2022 m. labiausiai paveikė šią visuomenės dalį

– apskaičiuota, kad bendrosios metinės pajamos sumažėjo 10 proc., o tai rodo iš pradžių didesnį jos skolos ir pajamų santykį. Nors mažiausias pajamas gaunantys asmenys rečiau sudarys kintamųjų palūkanų normos hipotekos sutartis (4 proc., palyginti su 9 proc. visų namų ūkių euro zonoje), jų metinių pajamų praradimas gali labai išeikvoti turimą likvidų finansinį turtą.

Duomenų peržiūros svarba siekiant visiškai suprasti, kaip perduodamos politikos priemonės, taip pat aktuali, kai kalbama apie darbo rinką. Kadangi didesnės palūkanų normos slopina bendrą paklausą, tai paprastai apsunkina darbo vietų kūrimą žemesnės kvalifikacijos darbuotojams. Tačiau iki šiol taip nenutiko ir darbo rinka išliko atspari, įskaitant rekordiškai žemą nedarbo lygį, taip pat tarp mažas pajamas gaunančių darbuotojų. Šiuo atžvilgiu Italijos banko atliktos analizės rezultatai rodo, kad Italijoje teigiamos užimtumo tendencijos po pandemijos buvo naudingiausios mažesnes pajamas gaunantiems namų ūkiams, o dėl to išaugusios nominalios darbo pajamos padėjo sušvelninti neigiamą infliacijos poveikį jų perkamajai galiai.

9. Kaip vertinate ECB modeliavimo sistemos kokybę ir patikimumą prognozuojant infliaciją? Kokius patobulinimus, jūsų nuomone, būtų galima įgyvendinti?

Per pastaruosius kelerius metus euro zonos ekonomika iš eilės patyrė keletą didelių ir netikėtų sukrėtimų. Šiuos sukrėtimus sunku numatyti makroekonominiuose modeliuose. Makroekonominiuose modeliuose neįmanoma numatyti sukrėtimų, kylančių iš išorės, tokių kaip COVID-19 pandemija ir Rusijos invazija į Ukrainą. Po šių sukrėtimų į prognozes buvo įtraukta papildoma informacija, o ECB ir Eurosistemos darbuotojai taip pat pritaikė savo modelius, atsižvelgdami į nuolatinius makroekonomikos pokyčius.

Palankiai vertinu tai, kad ECB paskelbė savo prognozavimo klaidų analizę, nes tai viešai pabrėžė jo pastangas nuolat peržiūrėti savo prognozių rezultatus. Šios analizės rodo, kad pasireiškusios didelės projekcijų klaidos visų pirma buvo susijusios su išskirtiniais pokyčiais, ir energijos kainos bei tiekimo kliūtys atliko svarbų vaidmenį. Iš tiesų, per pastaruosius dvejus metus institucijos ir privačiojo sektoriaus prognozuotojai taip pat numatė, kad infliacija bus mažesnė, nei pasirodė. Todėl ECB nebuvo vienintelė institucija, nepakankamai nuspėjusi infliaciją, o sukrėtimai prognozuotojams buvo dar didesnis iššūkis. Pastaruoju metu klaidų sumažėjo, tačiau kai kurias infliacijos sudedamąsias dalis, ypač energijos ir maisto kainas, vis dar sunku numatyti dėl padidėjusio jų nepastovumo.

Tikiu, kad ekonominiai modeliai, nors ir supaprastina tikrovę ir yra grindžiami praeities dėsningumais, kad nuspėtų ateitį, tebėra pagrindinės centriniams bankams skirtos priemonės, taip pat jų politikos sprendimų tikslumui patikrinti ir veiksmingumui įvertinti. Todėl nuolatinės pastangos tobulinti ECB modelių rinkinį išlieka kaip niekad svarbios, visų pirma atsižvelgiant į struktūrinius pokyčius.

Glaudus ECB ir nacionalinio centrinio banko darbuotojų bendradarbiavimas rengiant šias prognozes gali būti ypač naudingas, nes plečia daugelio nacionalinių ekspertų patirtį ir sudaro sąlygas diskusijoms, atspindinčioms įvairias nuomones, tiek rengiant prognozes, tiek

užtikrinant jų nuolatinį tobulėjimą. Tai taip pat rodo, kad darbuotojų ekspertų nuomonė, kuri yra bet kurios prognozės dalis ir papildo makroekonominių modelių rezultatus, taip pat išlieka labai svarbiu aspektu, padedančiu įtraukti papildomų įrodymų į prognozes. Plačiau kalbant apie sunkumus prognozuotojams, taip pat nepaprastai svarbu aktyviai keistis nuomonėmis su kitais prognozuotojais bei akademine bendruomene.

Italijos banke visi modeliai nuolat tikrinami ir tobulinami. Mūsų atliktas pastarųjų kelerių metų prognozavimo klaidų tyrimas parodė, kad jas lėmė ne tiek ekonomikos veikimą atspindinčių modelių trūkumai, kiek kai kurių prielaidų, pagrįstų rinkos kainomis, naudojamų kaip įnašas, kokybė. Iš tiesų, 90 proc. netikėto infliacijos Italijoje padidėjimo atspindėjo netikėtumus tarptautinėse vartojimo reikmenų ir pagamintų prekių kainose.

Kartu neišvengiamas tam tikras neapibrėžtumas, susijęs su pagrindinėmis prognozėmis. ECB / Eurosistemos prognozėse buvo panaudotos jautrumo analizės ir bazinei prognozei alternatyvūs scenarijai, pavyzdžiui, pandemijos metu, kad atspindėtų didelį neapibrėžtumą. Sudėtingame pasaulyje šis metodas teikia daug naudos, nes juo fiksuojamas tam tikras neapibrėžtumas ir sukuriami rizikos rodikliai.

10. Diferencijuotos palūkanų normos anksčiau buvo naudojamos kaip centrinių bankų priemonė, pvz., Bundesbank ir Banque de France pasirinktinai eksporto kreditams netaikant griežtinimo ciklų. Kokia jūsų pozicija dėl diferencijuotų palūkanų normų, siaurai orientuotų į investicijas į atsinaujinančiuosius energijos išteklius?

Palūkanų normų pokyčiai turi įtakos visų projektų ir ekonominės veiklos vykdytojų investiciniams sprendimams. Taigi šiuo metu didesnės palūkanų normos taip pat gali turėti įtakos energijos ir žaliųjų investicijų projektų kapitalo sąnaudoms. Vis dėlto kainų stabilumas yra pagrindinė nuolatinių ilgalaikių investicijų į žaliąsias technologijas sąlyga – manoma, kad netikrumas dėl būsimo kainų stabilumo labai apsunkins investicinius sprendimus, be kita ko, susijusius su žaliosiomis investicijomis, kurias lemia realios ilgalaikės palūkanų normos. Priežastis ta, kad dėl netikrumo dėl būsimos infliacijos didėja infliacijos rizikos premijos, todėl gali padidėti ir svyruoti ilgesnės trukmės palūkanų normos, o tai turės rimtų pasekmių investicijų dinamikai. Šiuo metu realios ilgalaikės palūkanų normos tebėra žemos istoriniais standartais. Taigi ECB kovos su infliacija ir ilgalaikių infliacijos lūkesčių įtvirtinimo užtikrinimo priemonės padėjo suvaldyti ilgalaikes finansavimo išlaidas. Paprasčiau tariant, kuriant stabilią makroekonominę aplinką, kai infliacija pasiekia numatytą dydį, pinigų politika prisidedama prie didelių investicijų, reikalingų žaliajai pertvarkai, skatinimo.

Galimybė taikyti diferencijuotas palūkanų normas, nukreiptas į žaliąsias investicijas, buvo viena iš kelių galimų priemonių, kuriomis siekiama į politikos sistemą įtraukti klimato kaitos aspektus, kurie aptarti 2021 m. užbaigtoje ECB strategijos apžvalgoje. Nors tikimasi, kad vykstantys reglamentavimo pokyčiai ateityje pagerins duomenų prieinamumą, išlieka didelių kliūčių, visų pirma susijusių su duomenų aprėptimi ir kokybe, taip pat su tikrinimo procesais ir galimybėmis. Dėl šios priežasties jie nebuvo įtraukti į ECB klimato veiksmų planą. ECB jau

ėmėsi apčiuopiamų veiksmų, pvz., pakoregavo įmonių turimas obligacijų atsargas, kad integruotų su klimatu susijusius rodiklius, sustiprino klimato rizikos vertinimą finansinio įkaito sistemoje ir įgyvendino su klimatu susijusius informacijos atskleidimo reikalavimus finansiniam įkaitui. Veiksmai dėl finansinio įkaito sistemos, susieti su standartizuotomis ir patikrintomis žaliosiomis etiketėmis, pvz., jau numatytomis su tvarumu susietoms obligacijoms, ir būsimas ES žaliųjų obligacijų standarto įsigaliojimas galėtų paskatinti investicijas į atsinaujinančiuosius energijos išteklius ir kitus projektus, kuriais sudaromos palankesnės sąlygos klimato pertvarkai, taip išplečiant potencialių žaliųjų vertybinių popierių emitentų ratą ir į jį įtraukiant MVĮ.

Kaip nurodžiau klausime Nr. 20, esu įsitikinęs, kad ECB vis dėlto turėtų ir toliau visapusiškai įsipareigoti spręsti klimato kaitos problemas pagal savo įgaliojimus, išnagrinėti visas galimybes remti žaliąją pertvarką pasitelkiant pinigų politiką, ir palankiai vertinu ECB įsipareigojimą reguliariai persvarstyti savo su klimato kaita susijusias priemones.

11. Kaip vertinate vykdomo pinigų politikos griežtinimo poveikį? Ką manote apie pinigų politikos operacijų perdavimą? Kokia jūsų nuomonė dėl euro zonos finansavimo sąlygų nevienalytiškumo ir jo poveikio bendrai ECB pinigų politikai?

Pastaruosius kelis mėnesius ECB padidintų palūkanų normų poveikis buvo stiprus euro zonos ekonomikai. Bankų finansavimo sąnaudos auga ir buvo perkeltos į paskolų nefinansinėms korporacijoms ir namų ūkiams palūkanų normas, kurios smarkiai išaugo ir pasiekė aukščiausią lygį atitinkamai 2008 m. ir 2012 m. Palyginti su ankstesniais griežtinimo ciklais, dabartinis ciklas lėmė didžiausią paskolų palūkanų normų augimą euro zonoje, taip pat atspindėdamas precedento neturintį politikos palūkanų normų kėlimą tiek spartos, tiek masto atžvilgiu.

Paskolos nefinansiniam privačiajam sektoriui labai sumažėjo, ir paskolų paklausos sumažėjimas daugiausia buvo susijęs su slopinančiu augančių palūkanų normų poveikiu. Skolinimo dinamiką taip pat paveikė griežtesni kredito standartai, kuriuos daugiausia lėmė didesnis bankų rizikos suvokimas didėjant finansavimo išlaidoms ir esant silpnam ekonomikos augimui.

Vis dėlto reikėtų pažymėti, kad palūkanų normų skirtumas tarp mažų paskolų, dažnai suteikiamų MVĮ, ir didelių paskolų, 2023 m. liepos mėn. padidėjo tik šiek tiek (pagal naujausius turimus duomenis). Istoriškai šis skirtumas išliko stabilus ir mažas, nors šiek tiek kito euro zonos šalyse. Tai rodo, kad tebevykstantis politikos palūkanų normų didinimas iki šiol neturėjo neproporcingo poveikio MVĮ kredito išlaidoms.

Kartu tipiški pinigų politikos operacijų perdavimo vėlavimai reiškia, kad dauguma iki šiol griežtintos pinigų politikos ekonominių padarinių pasireikš tik laikui bėgant. ECB darbuotojų analizė, pagrįsta įvairiais makroekonominiais modeliais, rodo, kad 2021 m. gruodžio mėn. pradėtas politikos normalizavimas turėtų sumažinti infliaciją vidutiniškai 2 procentiniais

punktais 2023–2025 m. laikotarpiu, ir manoma, kad politikos normalizavimo poveikis infliacijai pasireikš tik vėliau.

Todėl bus svarbu atidžiai atsižvelgti į šį veiksnį ir nuolat iš naujo vertinti pinigų politikos poveikį. Kaip pažymėta ir ECB rizikos vertinime, stipresnis pinigų politikos operacijų perdavimas gali lemti silpnesnę paklausą, o tai savo ruožtu lemtų mažesnį kainų spaudimą, visų pirma vidutiniu laikotarpiu. Tai atsispindi ir Valdančiosios tarybos pateiktose gairėse, kuriose aiškiai nurodyta, kad pinigų politikos operacijų perdavimo stiprumas bus vienas iš veiksnių, į kurį ji atsižvelgs priimdama sprendimus dėl būsimų palūkanų normų

Aptariant nevienalytiškumo klausimą, atrodo, kad finansavimo sąlygų griežtinimas buvo plačiai vykdomas visose euro zonos šalyse. Dabartinis ciklas vyko po skolinimosi normų konvergencijos tarp šalių laikotarpio, kai perdavimas normalizavosi po finansų ir valstybių krizių. Įmonių skolinimosi normų sklaida išliko stabili nuo pat griežtinimo ciklo pradžios. Sklaida namų ūkiams per pastaruosius metus išaugo, tačiau tai lėmė tik ribotas mažų šalių skaičius, be kurių sklaida faktiškai būtų sumažėjusi. Be to, įvairiose šalyse labai sugriežtėjo kreditavimo standartai, ir tai lėmė mažesnė bankų tolerancija rizikai ir didesnis rizikos suvokimas. Dėl šių griežtesnių finansavimo sąlygų kredito augimas labai sulėtėjo.

12. Kokia jūsų nuomonė apie dabartinį ECB požiūrį ir ECB balanso mažinimo tempą? Ką manote apie likvidumo pertekliaus pasekmes euro zonoje? Ar esate susirūpinęs dėl komercinių bankų priklausomybės nuo TITRO kaip pagrindinio finansavimo šaltinio? Ar ECB turėtų parduoti anglies dioksidui imlius įrenginius, kad paspartintų savo balanso žalinimą, atsižvelgiant į tai, kad jis negalės pasiekti tokio poslinkio pakeisdamas apmokėtinas obligacijas?

Pagrindinės ECB palūkanų normos – pagrindinė ECB priemonė pinigų politikos pozicijai nustatyti. Griežtinant pinigų politiką, balanso mažinimas atlieka papildomą vaidmenį. Eurosistemos balansas jau gerokai sumažėjo nuo pinigų politikos normalizavimo pradžios. Trečios tikslinių ilgesnės trukmės refinansavimo operacijų serijos (TITRO III) grąžinimai nuo 2022 m. lapkričio mėn. sudarė apie 1,5 trln. EUR, o Turto pirkimo programos (TPP) portfelio reinvesticijos buvo visiškai nutrauktos liepos mėn.

Šis tebevykstantis Eurosistemos balanso normalizavimas laipsniškai sumažins euro zonos bankų turimų perteklinių atsargų kiekį, o išmatuotas ir nuspėjamas balanso normalizavimo metodas sumažins rinkos įtampos ir pajamingumo kreivės iškraipymo riziką, didėjant trumpalaikėms palūkanų normoms ir atsižvelgiant į politikos palūkanų normas. Kadangi tikimasi, kad perteklinis likvidumas mažės tik laipsniškai, nemanau, kad perteklinio likvidumo sumažėjimas turės reikšmingų padarinių finansiniam stabilumui. Atsižvelgiant į vidutinį mėnesinių išpirkimų dydį, rinka turėtų absorbuoti TPP portfelio sumažėjimą sklandžiai ir nesukelti jokių trikdžių. Bet kuriuo atveju ECB yra gerai pasirengęs pašalinti nepagrįstą įtampą finansų rinkose normalizavimo proceso metu – žr. mano atsakymą į klausimą Nr. 13. Be to, centrinio banko likvidumas yra prieinamas per visą fiksuotosios palūkanų normos paskirstymą,

o bankai turi pakankamai laiko, kad pakoreguotų savo finansavimą ir kokybiškų likvidaus turto atsargų sudėtį. Taigi būsimi TITRO grąžinimai turėtų būti valdomi atsižvelgiant į sistemoje esamą likvidumą. Nepaisant to, vis dar svarbu atkreipti dėmesį į bet kokias galimas likvidumo ar finansavimo problemas, kurių gali kilti didelėms finansų įstaigoms.

Dėl papildomų TITRO grąžinimų ir laipsniško TPP portfelio mažėjimo ateinančiais metais Eurosistemos balansas sumažės, o tai dar labiau sumažins perteklinį likvidumą. Optimalus Eurosistemos balanso dydis ir sudėtis, taip pat tinkamas perteklinio likvidumo lygis – dar neišspręsti klausimai. Ši problema aktuali ne tik ECB, bet ir visiems pagrindiniams centriniams bankams, nes per pastarąjį dešimtmetį jų veiklos aplinka labai pasikeitė. Džiaugiuosi, kad Eurosistemos darbuotojai sprendžia šį klausimą. Tai sudėtinga problema, turinti didelių pasekmių pinigų politikos įgyvendinimui, taip pat atsižvelgiant į netolygų likvidumo pasiskirstymą bankuose ir jurisdikcijose.

Nors investicijos į TPP buvo nutrauktos, klimato kaitos klausimai ir toliau įtraukiami į įmonių sektoriaus vertybinių popierių reinvestavimą pagal Specialiąją pandeminę pirkimo programą (SPPP) – žr. mano atsakymą į klausimą Nr. 20. Taigi reinvestavimas į įmonių sektoriaus vertybinius popierius pagal SPPP ir toliau yra nukreiptas į bendroves, kurių veiklos rezultatai klimato srityje yra geresni. ECB ir toliau siūlo pirminės rinkos emisijas iš emitentų, kurių veiklos rezultatai klimato srityje yra geresni. Pritariu šiam požiūriui, nes dėl jo mažėja su klimatu susijusi rizika Eurosistemos balanse, tačiau kartu pritariama ES žaliosios pertvarkos politikai.

Šiuo atžvilgiu taip pat norėčiau priminti, kad Italijos bankas yra itin tvirtai įsipareigojęs siekti savo finansinių investicijų tvarumo. Dar 2019 m. Italijos bankas pradėjo įtraukti ASV kriterijus į savo nuosavo kapitalo portfelius, o vėliau juos pritaikė įmonių obligacijoms. Nuo tada Italijos bankas įgyvendino išsamią strategiją, pirmenybę teikdamas įmonėms, kurios yra labiausiai įsipareigojusios dėl klimato pertvarkos. Šiuo tikslu buvo peržiūrėti įmonių nuosavo kapitalo ir obligacijų atrankos modeliai, siekiant atsižvelgti į įmonių priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo įsipareigojimus. Konkrečiai, Italijos bankas vertina, ar įmonės turi sertifikuotų moksliškai pagrįstų tikslų, taip pat jų klimato kaitos užmojų lygį. Rezultatai yra materialūs: kalbant apie nuosavo kapitalo portfelį, vidutinis svertinis taršos anglies dioksidu intensyvumas nuo 2020 m. pabaigos sumažėjo 36 proc., o rinkos lyginamasis indeksas – tik 16 proc. Aptariant vyriausybės obligacijas, žaliųjų obligacijų dalis finansiniame portfelyje 2022 m. pabaigoje siekė 2,8 proc., o 2021 m. pabaigoje – 0,7 proc. Pastaruoju metu taip pat pradėtos įgyvendinti dvi naujos iniciatyvos: teminio nuosavo kapitalo portfelio, į kurį įeina įmonės, sudarančios palankesnes sąlygas pertvarkai ir bendradarbiavimui su įmonėmis, į kurias investuojama, sukūrimas siekiant surinkti palyginamą ir išsamią informaciją apie jų anglies dioksido mažinimo strategijas ir pasiektus rezultatus.

13. Kaip vertinate ECB sprendimą įdiegti politikos poveikio perdavimo apsaugos priemonę (PPPAP)? Ar įžvelgiate kokią nors moralinę riziką? Kaip, jūsų nuomone, ECB turėtų įvertinti „nepagrįstą, netvarkingą rinkos dinamiką“? Ar, neaktyvindamas PPPAP, ECB nerizikuoja „patvirtinti“ skirtumą kaip pagrįstą? Jei taip, ar skirtumai gali pakenkti

nukentėjusių valstybių narių skolų tvarumui, nes tai gali sukelti savaime suprantamų nuomonių? Kokiomis aplinkybėmis, jūsų manymu, yra aktualūs vienakrypčiai pinigų politikos sandoriai (angl. OMT)? Kaip, jūsų nuomone, vykstanti Ekonomikos valdymo sistemos peržiūra veikia PPPAP tinkamumo kriterijus?

2022 m. priimtas sprendimas praturtinti ECB priemonių rinkinį politikos poveikio perdavimo apsaugos priemone (PPPAP) leido Valdančiajai tarybai pakoreguoti savo pinigų politiką, nesijaudinant dėl galimos finansinės įtampos, galinčios trukdyti veiksmingai perduoti pinigų politikos poveikį visoje euro zonoje. Kai ECB didina palūkanų normas, labai svarbu, kad pinigų politikos pozicijos pokyčiai būtų sklandžiai perduodami visoje euro zonoje. Tai nereiškia, kad finansinės sąlygos turi būti vienodos visose šalyse. Vietos finansinių sąlygų skirtumai gali būti teisėti, kai jie atsiranda dėl konkrečios šalies makroekonominių pokyčių. Tačiau ECB pinigų politikos poveikis turėtų būti sklandžiai perduodamas visose jurisdikcijose ir neturėtų sukelti neproporcingų reakcijų, kurios būtų atsietos nuo pagrindinių veiksnių.

Manau, kad PPPAP modelis yra tinkamas sprendžiant įvairius su šalies pagrindais nesusijusius sukrėtimus, kurie gali sukelti perdavimo mechanizmo susiskaidymą ir galiausiai jo sutrikimus. Du jo modelio veiksniai yra ypač svarbūs. Pirma, PPPAP nenustato išankstinių pirkimo apribojimų. Vietoj to, jis pritaiko pirkimų mastą pagal pinigų politikos poveikio perdavimo rizikos lygį. Antra, PPPAP nustato konkrečius tinkamumo kriterijus, susijusius su keturiais pagrindiniais veiksniais, kurie padės Valdančiajai tarybai priimti sprendimus: i) atitiktį ES fiskalinei sistemai; ii) didelio makroekonominio disbalanso nebuvimą; iii) fiskalinį tvarumą; ir iv) patikimos ir tvarios makroekonominės politikos buvimą.

Be to, labai palankiai vertinu tai, kad PPPAP aktyvinimo kriterijai buvo aiškiai ir skaidriai išdėstyti: bet koks sprendimas suaktyvinti pirkimus bus pagrįstas trijų etapų analize: i) išsamiu rinkos ir poveikio perdavimo rodiklių vertinimu; ii) tinkamumo kriterijų vertinimu; ir iii) vertinimu, ar pirkimų aktyvinimas pagal PPPAP yra proporcingas pagrindiniam ECB tikslui pasiekti. Toks aktyvinimo proceso aiškumas suteikia būtiną patikinimą, kad ECB visada gali suaktyvinti PPPAP, siekdamas atremti nepagrįstą, netvarkingą rinkos dinamiką, keliančią rimtą grėsmę pinigų politikos poveikio perdavimui visoje euro zonoje.

PPPAP ir vienakrypčiai pinigų politikos sandoriai (OMT) yra du skirtingi, tačiau vienodai svarbūs ECB priemonių rinkinio elementai, skirti įvairioms situacijoms spręsti. OMT daugiausia šalinama „nominalo pakeitimo rizika“, t. y. „dideli vyriausybių obligacijų rinkų iškraipymai, atsirandantys visų pirma dėl nepagrįstos investuotojų baimės dėl euro grįžtamumo“. Tai atsispindi ir skirtingose sąlygose. OMT numatomos griežtos *ex post* sąlygų formos, įskaitant finansinės paramos prieinamumą pagal ESM programą. Priešingai, PPPAP grindžiamas pirmiau išvardytais *ex ante* tinkamumo kriterijais, o visos euro zonos šalys iš esmės turi teisę į PPPAP, jei atitinka šiuos kriterijus.

Vienas iš šių kriterijų yra susijęs su atitiktimi ES fiskalinei sistemai ir visų pirma tuo, kad šalyse nevykdoma perviršinio deficito procedūra (PDP) arba ji nebuvo įvertinta kaip nesiėmusi veiksmingų veiksmų pagal ES Tarybos rekomendaciją, remiantis SESV 126 straipsnio 7 dalimi. Be abejo, sąlygos pradėti PDP arba įvertinti, kad šalis nesiėmė veiksmingų veiksmų, yra

apibrėžtos atitinkamame teisės akto tekste, dėl kurio šiuo metu derasi teisės aktų leidėjai. Diskusijos dėl tokios reformos tebevyksta. Pasibaigus deryboms dėl naujos ekonomikos valdymo sistemos, bendra anksčiau ECB nustatyta PPPAP aktyvinimo procedūra ir toliau galios, o PPPAP kriterijai mechaniškai atspindės sutartą reformą. Tai bus taikoma PPPAP tinkamumo kriterijams dėl atitikties fiskalinei sistemai, jei nėra didelio makroekonominio disbalanso, ir vykdant patikimą ir tvarią makroekonominę politiką.

14. Koks yra kainų stabilumo palaikymo ir finansinio stabilumo užtikrinimo ryšys ir kaip į šį klausimą reikėtų atsižvelgti priimant pinigų politikos sprendimus dabartinėje aplinkoje? Ar matote kompromisą tarp šių dviejų tikslų?

Kainų stabilumas ir finansinis stabilumas – du skirtingi tikslai, kurių centrinis bankas gali siekti naudodamas dvi skirtingas priemones: pinigų politiką ir makroprudencinę politiką. Todėl pagal pagrindinius ekonomikos principus turėtume turėti galimybę pasiekti abu tikslus vienu metu.

Tačiau priemonės ir tikslai tarpusavyje sąveikauja įvairiai, todėl atsiranda ir papildomumo, ir kompromisų.

Įprastu metu du tikslai papildo vienas kitą: artimiausiu metu finansinio stabilumo palaikymas yra būtina sąlyga sklandžiam pinigų politikos poveikio perdavimo mechanizmo veikimui, taigi ir veiksmingam infliacijos spaudimui atremti; ilgesniuoju laikotarpiu, pasiekdama kainų stabilumą, pinigų politika labai prisideda prie finansinio stabilumo.

Atsižvelgiant į tai, pinigų ir makroprudencinė politika paprastai daro teigiamą poveikį viena kitai. Pavyzdžiui, finansinio ciklo nuosmukio metu pinigų politikos švelninimas gali padėti išlaikyti skolos grąžinimo galimybes ir sumažinti finansinio nestabilumo riziką. Panašiai, griežta makroprudencinė pozicija tvaraus kainų augimo laikotarpiu gali padėti sulėtinti kreditavimą ir sumažinti bendrą paklausą, taip sustiprinant pinigų politikos griežtinamąjį poveikį.

Tačiau kartais kainų ir finansinio stabilumo siekimas sukuria kompromisus. Pavyzdžiui, finansavimo sąlygų griežtinimas, kurio siekiama pinigų politika, siekiant atkurti kainų stabilumą, gali pakenkti pažeidžiamiems skolininkams ir taip prisidėti prie nestabilumo ciklų susidarymo. Panašiai, makroprudencinių rezervų griežtinimas susilpnėjusioje makrofinansinėje aplinkoje gali padėti sustiprinti bankų atsparumą, tačiau šis tikslas turėtų būti kruopščiai suderintas su būtinybe išvengti prociklinio poveikio. Įtampa tarp šių dviejų tikslų gali tapti ypač svarbi kontekste, kuriam būdingas nuolatinis didelis neapibrėžtumas.

Šiuos kompromisus galima valdyti nuolat vertinant ekonomikos sąlygas ir sąsajas tarp pinigų politikos ir finansinio stabilumo euro zonoje. ECB pinigų politikos orientacija į vidutinės trukmės laikotarpį leidžia atsižvelgti į šiuos iššūkius, taip išlaikant finansinį stabilumą, nekeliant pavojaus tikslui, kad infliacija laiku pasiektų numatytą lygį.

Paskutinis du kartus per metus Valdančiosios tarybos atliekamas finansinio stabilumo aplinkos vertinimas buvo atliktas birželio mėn. posėdyje. Jame padaryta išvada, kad aplinka išliko sudėtinga nuo ankstesnės peržiūros 2022 m. gruodžio mėn., nors ją galima valdyti.

Visų pirma, vertinime pabrėžtas griežtesnių finansavimo sąlygų poveikis bankų finansavimo išlaidoms ir kredito rizikai. Jame atkreiptas dėmesys į riziką, kad, taip pat atsižvelgiant į praeitą kovo mėn. JAV bankų sistemoje kilusią įtampą, šie veiksniai gali sukelti sisteminį stresą ir trumpuoju laikotarpiu paveikti ekonomikos augimą. Be to, nuosmukis nekilnojamojo turto rinkose gali būti papildomas veiksnys, apsunkinantis finansų sektoriaus atsparumą dabartinėje aplinkoje, ir jį gali sustiprinti didesnės skolinimosi išlaidos ir didėjantis nedarbas.

Keletas veiksnių apsaugo nuo tokios rizikos. Pirma, bankai turi tvirtus kapitalo ir likvidumo rezervus. Antra, nominaliųjų palūkanų normų kilimas iki šiol labai palaikė bankų grynąsias palūkanų maržas ir padidino bendrą pelningumą. Trečia, nors dėl aukštesnių palūkanų normų ir pablogėjusios makroekonominės perspektyvos kyla spaudimas skolininkų skolų grąžinimo pajėgumams, mes nepastebėjome, kad bankų turto kokybė reikšmingai pablogėtų.

Be to, makrolygio rizikos ribojimo politika papildo mūsų bendrą pinigų politiką ir leidžia įvairiai kalibruoti politikos derinį, padedantį šalinti šalių narių verslo ir finansinių ciklų skirtumus. Makrolygio rizikos ribojimo politika taip pat gali būti nukreipta į konkrečius sektorius, produktus ir institucijas, taip suteikiant lankstumo šalinant pažeidžiamumą, kuris gali atsirasti kaip šalutinis pinigų politikos poveikis. Šiuo atžvilgiu svarbu toliau dėti pastangas ir užbaigti euro zonos makrolygio rizikos ribojimo sistemą, visų pirma siekiant užtikrinti veiksmingesnį nebankinių finansinių tarpininkų reguliavimą ir priežiūrą.

Apskritai šiuo metu neįžvelgiu esminio kompromiso tarp kainų stabilumo ir finansinio stabilumo. Ateityje finansinis stabilumas bus ir turi būti vertinamas kaip pinigų politikos griežtinimas, o minėti veiksniai ir toliau turi būti atidžiai stebimi. Siekiant užtikrinti tinkamą pinigų politikos poveikio perdavimą ir finansų sektoriaus stabilumą, prireikus ECB pinigų politikos pozicija gali būti papildyta priemonėmis, skirtomis tvarkingoms rinkos sąlygoms palaikyti, o makroprudencinė politika išlieka pirmąja gynybos linija išsaugant finansinį stabilumą ir šalinant vidutinės trukmės pažeidžiamumus.

15. Kokios, jūsų nuomone, dėl sugriežtintos pinigų politikos mažėjančio nacionalinių centrinių bankų pelno pasekmės Eurosistemoje? Kokį pavojų tai kelia centrinio banko patikimumui ir nepriklausomumui? Ar skirtinga nacionalinė praktika, susijusi su centrinių bankų vertinimais ir nuostatomis dėl finansinės rizikos ir pelno paskirstymo, yra suderinama su bendra pinigų politika?

ECB turi aiškų įgaliojimą palaikyti kainų stabilumą euro zonoje. Taigi jo pinigų politikos priemonių sąlygos nustatomos siekiant kainų stabilumo tikslo. Dėl to ECB ir nacionalinių centrinių bankų finansiniai rezultatai gali pablogėti kaip šalutinis šio tikslo viršenybės produktas. Jei atsitiktiniai centrinio banko nuostoliai nebūtų toleruojami, politikos sprendimams būtų daroma pernelyg didelė įtaka pelno sumetimais, o tai trukdytų galimybei

nustatyti pinigų politikos poziciją, kuria užtikrinamas kainų stabilumas vidutinės trukmės laikotarpiu. Be to, nenoras prisiimti nuostolius taip pat gali paskatinti toleruoti didesnę infliaciją, kad sumažėtų realioji nuostolių vertė, kai jie susikaups, o tai prieštarautų pinigų politikos tikslui. Darytina išvada, kad laikinas nacionalinių centrinių bankų pelno sumažėjimas nekelia pavojaus jų patikimumui ir nepriklausomumui. Priešingai, Eurosistema nevykdytų savo įgaliojimų ir neišsaugotų savo nepriklausomybės, jei pinigų politikos sprendimams įtakos turėtų pelno sumetimai.

Nors skirtinga nacionalinė pelno paskirstymo praktika yra suderinama su Sutartimi, Eurosistemos centriniai bankai turi finansinę nepriklausomybę, kad galėtų pasinaudoti priemonėmis, reikalingomis savo užduotims atlikti ir rizikai valdyti, kaip neseniai patvirtino ES Teisingumo Teismas. Šiuo tikslu Eurosistemos centriniai bankai stebi savo balansų riziką ir ją valdo, siekdami užtikrinti, kad ji būtų proporcinga ir būtina siekiant įvykdyti savo įgaliojimus. Be to, yra sukurta visoje Eurosistemoje taikoma finansinės rizikos Eurosistemai kiekybinio vertinimo sistema. Per pastaruosius dešimt metų Eurosistemos centriniai bankai uždirbo apie 300 mlrd. EUR. Dalis šio pelno buvo panaudota dideliems rezervams sukaupti, siekiant padengti galimus būsimus nuostolius, kylančius dėl palūkanų normos ar kitos finansinės rizikos atsiradimo, o ankstesniais metais sukaupti atidėjiniai išlieka dideli. Šie rezervai, rizikos valdymo sistemos ir kitos apsaugos priemonės užtikrina, kad nuostoliai nepakenktų galimybei išlaikyti kainų stabilumą. Todėl būsimi ECB pinigų politikos sprendimai turi ir toliau būti sutelkti į pagrindinio įgaliojimo vykdymą, t. y. kainų stabilumo užtikrinimą vidutinės trukmės laikotarpiu.

16. Į ką, jūsų nuomone, turėtų būti labiausiai susitelkta 2025 m. ECB pinigų politikos strategijos peržiūroje? Kokie didžiausi pavojai ir iššūkiai, Jūsų nuomone, laukia ECB? Ar praeityje strategijos pakako ir antriniams ECB įgaliojimams įgyvendinti, nepažeidžiant pirminio įgaliojimo?

2025 m. ECB pinigų politikos strategijos peržiūra bus proga įvertinti naujosios strategijos, kuri buvo priimta 2021 m., veiksmingumą ir efektyvumą bei apsvarstyti galimus pakeitimus, atsižvelgiant į kintančią ekonominę ir finansinę aplinką. Bendras 2025 m. peržiūros tikslas turėtų būti užtikrinti, kad ECB pinigų politika ir toliau atitiktų savo įgaliojimus.

Net jei tinkamu momentu Valdančioji taryba nustatys prioritetus ir strategijos peržiūros perimetrą, aš asmeniškai manau, kad ECB turėtų atsižvelgti į pasaulinių iššūkių, tokių kaip tarptautinis susiskaidymas, skaitmeninimas ir klimato kaita, padarinius. 2021 m. strategijos apžvalgoje buvo nagrinėjama, kaip nuo 2003 m. didėjanti prekybos ir finansinė integracija paveikė ekonominę aplinką, kurioje veikia ECB. Šiuo metu patiriame didėjantį prekybos susiskaidymą. Jei ši tendencija tęstųsi, būtų svarbu išsiaiškinti, kaip ji galėtų paveikti ECB pinigų politiką. Pavyzdžiui, prekybos kliūtys gali sumažinti valiutos kurso svyravimų poveikį importo kainoms ir taip susilpninti pinigų politikos poveikį infliacijai. Panašiai, prekybos susiskaidymas gali padidinti poreikį pritaikyti pinigų politiką, siekiant kompensuoti neigiamą

prekybos sukrėtimų poveikį gamybai ir infliacijai, tačiau taip pat gali padidėti finansinio disbalanso ir infliacinio spaudimo kai kuriuose sektoriuose ar regionuose rizika. Be to, skaitmeninimas gali skatinti inovacijas ir veiksmingumą mokėjimų sektoriuje, bet taip pat gali kelti iššūkių finansiniam stabilumui, vartotojų apsaugai ir piniginiam suverenumui. Manau, kad būtų svarbu įvertinti galimą šių tendencijų naudą ir riziką, įskaitant tai, kaip skaitmeninio euro įvedimas galėtų būti naudingas pinigų politikos vykdymui ir įgyvendinimui.

Kalbant apie klimato kaitą, į 2021 m. strategiją buvo įtrauktas išsamus veiksmų planas, kuriuo siekiama integruoti klimato kaitos aspektus į ECB pinigų politikos sistemą. ECB veiksmai, skirti klimato kaitai integruoti į pinigų politiką, buvo plataus užmojo, visų pirma lyginant su daug konservatyvesniais kitų pagrindinių centrinių bankų metodais. Remiantis tuo, būtų svarbu aptarti, kaip užtikrinti, kad ECB strategija vis dar atitiktų tikslą kintančioje ekonominėje ir finansinėje aplinkoje. Taigi, esant didelei infliacijai ir aukštoms palūkanų normoms, atnaujintas ir kritiškas ECB strategijos vertinimas gali būti naudingas – siekiant užtikrinti, kad šis metodas atitiktų naujas realijas, ir ištirti galimus naujus būdus, kuriais ECB pinigų politika galėtų paremti ES klimato tikslus nepakenkiant kainų stabilumui.

ECB taip pat turėtų vėl konsultuotis su daugybe suinteresuotųjų subjektų, įskaitant Europos Parlamentą, įmones, mokslininkus ir visuomenę – žr. mano atsakymą į klausimą Nr. 46. Taip užtikrinama, kad ECB naudotų tinkamiausias priemones savo įgaliojimui palaikyti kainų stabilumą.

17. Kodėl ECB daugiausia remiasi kredito reitingų agentūromis, kad nustatytų, ar valstybių narių vyriausybės skola yra tinkama ECB operacijoms? Nors ECB valdančioji taryba pasilieka teisę nukrypti nuo kredito reitingų agentūrų reitingų, jei tai pateisinama, vadovaudamasi savo diskrecija pagal pinigų politikos sistemą, taip išvengiant mechaninio pasikliovimo šiais reitingais, neaišku, ką ši diskrecija apima ir kaip ji yra taikoma. Ar, Jūsų nuomone, ECB įkaito sistema galėtų prisidėti prie susiskaidymo rizikos?

Eurosistema pagal savo statutą teikia kreditą tik už tinkamą įkaitą. Kaip įkaitą ji priima įvairų turtą, tinkamai taikydama įvertinimą mažesne nei rinkos verte pagal išpirkimo terminų skirtumus, likvidumo kategorijas ir kredito kokybę. Kad įvertintų tinkamo turto kredito kokybę, Eurosistema remiasi keliais Eurosistemos kredito vertinimo sistemos (EKVS) šaltiniais: tai yra ne tik kreditų reitingų agentūros, bet ir nacionalinių centrinių bankų vidaus kredito vertinimo sistemos (VKVS) bei sandorio šalių vidaus reitingais pagrįstos sistemos (IRB).

Pavyzdžiui, Italijos bankas daugelį metų rėmėsi VKVS ir IRB ir sukaupė didelę patirtį vertindamas ir kalibruodamas šias sistemas, siekdamas užtikrinti, kad jos atitiktų konkrečius reguliavimo, veiklos ir informacijos reikalavimus. Naudojimasis VKVS ir IRB suteikė galimybę sandorio šalims mobilizuoti geros kokybės paskolas kaip įkaitą Eurosistemos pinigų politikos operacijoms. Tai ne tik leido sandorio šalims išlaikyti pakankamus įkaito rezervus, be kita ko, esant likvidumo įtampai, bet ir padėjo remti kreditų teikimą realiajai ekonomikai. Visų pirma VKVS suteikia galimybę mažesniems bankams, kurie specializuojasi skolindami

mažosioms ir vidutinėms įmonėms ir gali neturėti IRB sistemos arba pakankamo antrinę rinką turinčio įkaito, naudoti kredito reikalavimus, kad galėtų atlikti pinigų politikos operacijas.

Italijos banko VKVS kasmet sukuria visaverčius reitingus daugiau nei 4 000 įmonių, taip pat grynai „statistines įsipareigojimų neįvykdymo tikimybes“ maždaug 370 000 įmonių, ir jais šiuo metu naudojasi daugiau nei 50 bankų, kurie vykdo pinigų politikos operacijas. Ruošiantis platesniam VKVS naudojimui, 2022 m. pagrindiniuose Italijos banko skyriuose buvo įsteigti nauji specialūs VKVS padaliniai.

VKVS apibrėžia procedūras, taisykles ir metodus, kuriais užtikrinama, kad turtas, naudojamas kaip įkaitas ir pirkimams vykdant pinigų politikos operacijas, atitiktų griežtus kredito kokybės standartus. Išorinių reitingų naudojimas vertinant valstybių kreditingumą pinigų politikos sistemoje taip pat buvo įvertintas atliekant pinigų politikos strategijos peržiūrą. Eurosistema nesiremia vien ir mechaniškai kredito reitingų agentūromis, kad nustatytų vyriausybės obligacijų tinkamumą ECB įkaito sistemoje. Ji plačiai bendradarbiauja su kredito reitingų agentūromis, siekdama nuodugniai išnagrinėti reitingus ir geriau juos suprasti, taip pat atskirti sprendimo vaidmenį reitingų srityje.

Atlikdama išsamų patikrinimą, Eurosistema gali veikti savo nuožiūra ir, kai manoma, kad tai būtina, nukrypti nuo išorinių kredito reitingų. Pavyzdžiui, Eurosistema anksčiau buvo suteikusi minimalaus kredito kokybės reikalavimo išimtis, kad galėtų priimti atskirų šalių valstybės skolos priemones. Be to, per COVID-19 pandemiją ji išlaikė tam tikro antrinę rinką turinčio turto, įskaitant vyriausybės obligacijas, tinkamumą, net jei kredito reitingų agentūros sumažino reitingą. Tai pabrėžia Eurosistemos įsipareigojimą panaudoti visą svarbią informaciją turto kredito kokybei įvertinti. Eurosistema ėmėsi priemonių, kad palaikytų sklandų pinigų politikos įgyvendinimą visose valstybėse narėse ir išvengtų neigiamo poveikio, kai Valdančioji taryba nusprendė, kad tokios priemonės yra būtinos, tinkamos ir proporcingos.

Šios priemonės gali būti gana veiksmingos, kai yra daug pusiausvyros, nes neleidžia išsipildyti scenarijui, kai vyriausybės obligacijų tinkamumo pinigų politikos operacijoms praradimas sukelia savaime stiprėjantį ekonomikos nuosmukio ciklą. Kartu Valdančioji taryba taikė rizikos kontrolės priemones, kad būtų pašalinta papildoma rizika, susijusi su diskrecinėmis priemonėmis.

18. Kaip, Jūsų nuomone, ECB galėtų padėti skatinti ekonomikos augimą, žaliąją pertvarką ir visišką užimtumą, kartu visapusiškai laikydamasis savo pagrindinio tikslo užtikrinti kainų stabilumą?

Kaip pažymėjau savo atsakyme į klausimą Nr. 7, ECB pinigų politika grindžiama Sutartyse nustatytais įgaliojimais ir yra jų saistoma. Mano nuomone, aišku, kad pinigų politika, kuria vykdomas pagrindinis ECB įgaliojimas – užtikrinti kainų stabilumą, prisideda prie tvaraus ekonomikos augimo ir klestėjimo Europoje. Pinigų politikos orientacija į vidutinės trukmės laikotarpį suteikia galimybę pristabdyti ekonomikos ciklus ir padeda sumažinti dalį susijusių

socialinių ir ekonominių išlaidų. Be to, naujausioje strategijos apžvalgoje ECB nusprendė priimti išsamų veiksmų planą, kad į savo politikos sistemą būtų toliau įtraukiami klimato kaitos aspektai. Žalioji pertvarka greičiausiai turės didelį poveikį ekonomikos struktūrai, kaip pabrėžiu savo atsakyme į klausimą Nr. 20, ir savo ruožtu turės įtakos pinigų politikai dėl savo poveikio kainoms ir pinigų politikos poveikio perdavimui. Taigi svarbu, kad ECB geriau suprastų svarbių visuomenės pokyčių, tokių kaip žalioji pertvarka, ir savo pinigų politikos sąveiką. Dėl to manau, jog svarbu, kad jis toliau dėtų pastangas, pradėtas atliekant strategijos peržiūrą, į savo politikos strategiją įtraukti klimato kaitos aspektus.

19. Ar, jūsų nuomone, ECB pakankamai atsižvelgia į Europos socialinių teisių ramstį, formuodamas savo politiką?

Manau, kad subalansuotas ekonomikos augimas, visiškas užimtumas ir kainų stabilumas – tai tikslai, kurie laikui bėgant sutampa, kaip pažymėjau ir savo atsakyme į klausimą Nr. 7.

Nors darbo rinkos rezultatams daugiausia įtakos turi nacionalinė politika, ECB pinigų politika, vykdant įsipareigojimą siekti kainų stabilumo, gali atlikti pagalbinį vaidmenį siekiant visiško užimtumo. Šis pinigų politikos ir visiško užimtumo tikslų derinimas yra glaudžiai susijęs su pagrindiniu Europos socialinių teisių ramsčio tikslu, kuriuo siekiama skatinti sąžiningą, įtraukią ir galimybių teikiančią Europą XXI a., kaip pabrėžiama ramsčio principuose.

Be to, norėčiau pabrėžti, kad ECB orientacija į vidutinės trukmės laikotarpį kainų stabilumui pasiekti taip pat suteikia pakankamai lankstumo, kad jis galėtų prisidėti prie ES visiško užimtumo tikslo įgyvendinimo. Susidūrus su ekonominiais sukrėtimais, vidutinės trukmės politikos perspektyva, kurioje atsižvelgiama į užimtumo aspektus nepakenkiant pagrindiniam kainų stabilumo tikslui, gali duoti palankesnių rezultatų visuomenei, palyginti su trumpalaikiu požiūriu, orientuotu tik į siaurą infliacijos tikslą per labai trumpą laikotarpį.

Taip pat manau, jog ypač svarbu, kad ECB atidžiai ir reguliariai stebėtų užimtumo dinamiką, pajamų pasiskirstymą ir kitus pagrindinius darbo rinkos aspektus bei įvertintų savo politikos poveikį šiems veiksniams. Manau, kad naudinga ne tik vidinė analizė, bet ir tai, kad ECB reguliariai skelbia tyrimus ir analizę apie darbo rinką ir teikia visuomenei daug duomenų apie darbo sąnaudas ir suderėtą darbo užmokestį, įskaitant eksperimentinį.

Galiausiai, palankiai vertinu tai, kad ECB taip pat pripažįsta socialinio dialogo svarbą ir socialinių partnerių vaidmenį formuojant Sąjungos ekonominę ir socialinę politiką. Ypač vertinu nuolatinį ECB bendradarbiavimą su profesinių sąjungų ir darbdavių organizacijų atstovais, pavyzdžiui, per makroekonominį dialogą, taip pat jo sąveiką su pilietinės visuomenės organizacijomis, įskaitant reguliarius klausomojo pobūdžio renginius ir bendradarbiaujant su jomis organizuojamus seminarus.

20. Kaip vertinate ECB politiką klimato kaitos srityje? Ar sutinkate, kad ECB veiksmai šiuo atžvilgiu neturi būti vykdomi pakenkiant rinkos neutralumui ar pagrindinio ECB tikslo įgyvendinimui? Kiek tai turi įtakos ECB pirminiams ir antriniams įgaliojimams?

Didelis klimato kaitos, kuriai būdinga didėjanti pasaulinė temperatūra, mastas, vis ekstremalesni oro reiškiniai ir spartėjantis svarbių ekosistemų nykimas, rodo, kad būtina skubiai šalinti šią krizę siekiant ne tik apsaugoti mūsų planetą ir ateities kartas, bet ir sušvelninti didėjantį ekonominį poveikį, atsirandantį dėl šių aplinkos sutrikimų. Taigi žalioji pertvarka turi būti tęsiama. Galiausiai žaliosios pertvarkos išlaidos bus daug mažesnės nei ilgalaikės nesumažėjusios klimato kaitos išlaidos.

Savo klimato teisės aktu ES įsipareigojo iki 2050 m. pasiekti poveikio klimatui neutralumą. Tai reiškia, kad daugelyje Europos ekonomikos segmentų turės įvykti esminiai pokyčiai. Šie pokyčiai turės įtakos infliacijai ir, jei nebus tinkamai valdomi, gali sukelti finansinę riziką.

Mano nuomone, plataus masto ir ryžtingų veiksmų, susijusių su klimato ir energetikos pertvarka, prerogatyva aiškiai priklauso vyriausybėms ir parlamentams. Vis dėlto ECB, kaip Europos institucija, privalo valdyti su klimatu susijusią riziką. Taigi ECB klimato kaitos politika šiuo atžvilgiu visiškai atitinka pagrindinį jo tikslą – užtikrinti kainų stabilumą.

Be to, ECB gali ir turėtų atsižvelgti į klimato kaitą, vadovaudamasis savo tikslu remti bendrą Sąjungos ekonomikos politiką nepakenkiant kainų stabilumui, kaip pažymėjau savo atsakyme į klausimą Nr. 7. ECB neseniai ėmėsi veiksmų, kad aktyviau valdytų su klimatu susijusią riziką savo portfelyje ir užtikrintų, kad bankai aktyviai valdytų šią riziką savo apskaitoje. Be to, obligacijų emitentai skatinami atskleisti su klimatu susijusią informaciją ir sumažinti savo anglies dioksido išmetimo rodiklį. ECB tai padarė nukreipdamas savo įmonių sektoriaus obligacijų portfelį į turtą, kurį išleido įmonės, kurių klimato kaitos rodikliai geresni (žr. mano atsakymą į klausimą Nr. 12), ir pakeisdamas savo įkaito sistemą, kad apribotų ECB vaidmenį daug anglies dioksido išskiriančiose pramonės šakose. Manau, kad pastaroji priemonė bus ypač veiksminga mažinant su klimatu susijusią finansinę riziką Eurosistemos kredito operacijose, nes ji apribos subjektų, kurių anglies dioksido išmetimo rodiklis yra didelis, išleisto turto, kurį skolindamosi iš Eurosistemos atskiros sandorio šalys gali pateikti kaip įkaitą, dalį. Galiausiai ne mažiau svarbus dalykas yra palankiai vertintinos priemonės, kurių ėmėsi ECB, siekdamas toliau tobulinti savo rizikos vertinimo priemones ir gebėjimus geriau atsižvelgti į su klimatu susijusią riziką. Labai svarbu sustiprinti išorinį su klimatu susijusios rizikos vertinimą. Šis patobulinimas paskatins emitentus didinti skaidrumą šalinant šią riziką ir galiausiai atvers visas privačiojo sektoriaus galimybes pertvarkai palengvinti. Taigi visiškai pritariu ECB raginimui reitingų agentūroms padidinti skaidrumą dėl klimato rizikos įtraukimo į jų reitingus ir su platesniais užmojais vykdyti klimato rizikos atskleidimo reikalavimus.

Norėčiau pridurti, kad dirbdamas Italijos banke parodžiau įsipareigojimą užtikrinti jo veiklos tvarumą. Mūsų naujausias trejų metų strateginis planas patvirtina ir sustiprina Banko užmojus atlikti pagrindinį vaidmenį aplinkos apsaugos srityje dviem veiksmų planais: vienas iš jų skirtas tvaraus finansavimo iniciatyvų stiprinimui ir kovai su klimato kaita, o kitas – nuolatiniam jo anglies dioksido išmetimo rodikliui mažinti, kad būtų pasiektas ilgalaikis nulinio išmetamųjų teršalų kiekio tikslas. Paminėsiu tik kelias iniciatyvas, susijusias su mūsų vaidmeniu grynųjų pinigų cikle, pavyzdžiui, šiuo metu 100 proc. perkamos elektros energijos gaunama iš sertifikuotų atsinaujinančiųjų energijos išteklių, iki 2025 m. bus visiškai atnaujintas

nacionalinių banknotų gabenimui naudojamas automobilių parkas, o žaliavų gabenimas ir banknotų paskirstymas bus optimizuotas, kad sumažėtų kelionių skaičius.

21. Koks jūsų požiūris į centrinio banko skaitmenines valiutas? Koks jūsų požiūris į skaitmeninio euro įvedimą? Kaip šalintumėte riziką, kuri gali kilti naudojant tokią valiutą? Kokia jūsų nuomonė apie galimą jos naudojimą už euro zonos ribų? Kaip vertinate Komisijos pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto? Kaip vertinate Europos Parlamento ir ECB vaidmenį šiame procese?

Centrinio banko skaitmeninės valiutos gali patenkinti visuomenės poreikį skaitmeninei grynųjų pinigų formai skaitmeniniame pasaulyje. Tai suteiktų europiečiams galimybę naudoti centrinio banko pinigus skaitmeniniu būdu, papildant monetas ir banknotus. Papildant, bet ne pakeičiant, nes grynieji pinigai turi išlikti – taip pat žr. mano atsakymą į tolesnį klausimą Nr. 22.

Kaip ir grynieji pinigai, skaitmeninis euras būtų nerizikingas, patogus naudoti, plačiai prieinamas ir nemokamas vartotojams. Skaitmeninis euras galėtų padėti palengvinti žmonių gyvenimą, nes visoje euro zonoje (internetinėse) parduotuvėse arba tiesiogiai tarp asmenų būtų galima atsiskaityti visuotinai priimtu būdu. Be to, atsižvelgiant į Europos priklausomybę nuo ne vidaus mokėjimo paslaugų teikėjų, skaitmeninis euras suteiktų mums galimybę sustiprinti strateginį savarankiškumą ir atsparumą.

Platesniu požiūriu skaitmeninio euro naudojimas ne euro zonoje arba galimybė atlikti mokėjimus skirtingomis valiutomis – skaitmeniniais eurais ir kitomis centrinių bankų skaitmeninėmis valiutomis – palengvins tarptautinius mokėjimus, atsižvelgiant į G20 darbotvarkę; Tyrimo etapu Eurosistemoje taip pat apsvarstyta galimybė ateityje suteikti skirtingų valiutų funkcijas skaitmeniniam eurui. Nors prioritetas išlieka laiku pristatyti skaitmeninį eurą, kuris tenkintų euro zonos vartotojų poreikius, būtų galima apsvarstyti galimybę suteikti skirtingų valiutų funkcijas, kai skaitmeninis euras bus sėkmingai įvestas, jeigu yra tarpusavio interesų su kitomis pinigų jurisdikcijomis. Šiuo metu tarpvalstybiniams mokėjimams gali būti naudingas greitųjų mokėjimo sistemų susiejimas.

Skaitmeninis euras turės įtakos visai visuomenei, todėl labai svarbu aktyviai bendradarbiauti su visais suinteresuotaisiais subjektais tiek viešajame, tiek privačiajame sektoriuje. Pritariu skaidriam ECB požiūriui šiuo klausimu, kuris apima nacionalinių centrinių bankų ryšių su nacionaliniais subjektais plėtojimą. Tiesą sakant, kurdamas skaitmeninį eurą, ECB bendradarbiavo su daugybe suinteresuotųjų subjektų tiek viešajame, tiek privačiajame sektoriuje. Atsižvelgiant į tai, Italijos bankas aktyviai dalyvavo diskusijose su rinkos operatoriais apie skaitmeninio euro kūrimą, visų pirma per Italijos mokėjimų komitetą – tai mokėjimų sektoriaus orientacinis forumas, kuriame nacionalinė bendruomenė gali apibrėžti strategines gaires. Be to, tiesiogiai bendradarbiaudamas su Ūkio ir finansų ministerija, Italijos bankas taip pat įtraukė į diskusijas viešąjį sektorių ir teikė informaciją įvairioms atitinkamoms institucijoms.

Šiuo metu skaitmeniniam eurui itin pritaria vartotojų ir prekybininkų asociacijos. Kadangi jie yra būsimi skaitmeninio euro vartotojai, jų nuomonė labai svarbi kuriant būsimą mokėjimų aplinką. Kai kurie kiti rinkos dalyviai, ypač bankai, vis dar gali turėti tam tikrų abejonių ir klausimų. Todėl manau, kad labai svarbu ir toliau bendradarbiauti su jais siekiant pabrėžti galimybes, kurias suteiktų skaitmeninis euras, visų pirma siekiant išlaikyti jų klientus mokėjimų aplinkoje, kur kiti rinkos dalyviai pradeda atlikti didesnį vaidmenį – žr. mano atsakymą į tolesnį klausimą Nr. 22.

Be to, labai vertinu ECB bendradarbiavimą su Europos Parlamentu, nes tai suteikė galimybę ECB viešai pranešti apie projektą ES piliečiams, kuriems jis tarnauja, ir gauti vertingų atsiliepimų, padedančių nustatyti optimalų skaitmeninio euro projekto dizainą. Demokratinės diskusijos šiuo klausimu yra būtinos. Tai taip pat padėtų mums veiksmingai pranešti apie naudą, kurią skaitmeninis euras galėtų teikti žmonėms visoje euro zonoje. Itin pritariu tam, kad ECB būtų labai skaidrus ir atviras, reguliariai atnaujintų informaciją apie skaitmeninio euro projektą savo svetainėje ECON klausymo proga ir išverstų ją į visas ES kalbas. Esu visiškai įsipareigojęs ir toliau aktyviai bendradarbiauti su Europos Parlamentu.

Palankiai vertinu Europos Komisijos pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl skaitmeninio euro. Svarbu, kad skaitmeninis euras būtų universali mokėjimo priemonė, iš dalies dėl siūlomo teisėtos mokėjimo priemonės statuso. Pagrindinės skaitmeninio euro paslaugos turėtų būti prieinamos nemokamai, kartu išlaikant pakankamą paskatą privačiojo sektoriaus subjektams plačiai platinti skaitmeninius eurus. Svarbu tai, kad siūlomame teisės akte yra tvirti įsipareigojimai dėl pagrindinio privatumo klausimo, kartu apribojant netinkamo naudojimo riziką. Galiausiai, bet ne mažiau svarbu yra tai, jog pritariu, kad ECB būtų atsakingas už priemonių, reikalingų bendram apyvartoje esančių skaitmeninių eurų kiekiui kontroliuoti ir pertekliniam banko indėlių nutekėjimui į skaitmeninius eurus, kūrimą ir naudojimą. Manau, kad naudodamas tokias priemones kaip laikymo limitai, ECB gali užkirsti kelią bet kokiam neigiamam poveikiui pinigų politikai, finansiniam stabilumui ir kreditų paskirstymui realiajai ekonomikai – žr. mano atsakymą į tolesnį klausimą Nr. 22.

Ateityje, mano nuomone, svarbu, kad ECB būtų pasirengęs pasiūlyti techninę pagalbą Europos teisės aktų leidėjams, žinodamas ir gerbdamas visų susijusių šalių institucinius įgaliojimus. ECB turės atidžiai stebėti teisės aktų leidybos procesą ir galbūt atitinkamai atlikti tam tikrus skaitmeninio euro dizaino pakeitimus. Nepaisant to, sutinku, kad skaitmeninis euras ateityje galėtų būti išleistas tik priėmus atitinkamus teisės aktus.

22. Koks vaidmuo, palyginti su skaitmeninėmis operacijomis, ateityje tenka grynųjų pinigų operacijoms? Kokią įžvelgiate grynųjų pinigų ir skaitmeninio euro sąveiką? Kaip vertiname mokėjimo sistemos raidą? Kaip šiomis aplinkybėmis turėtų būti plėtojama kriptoturto ir stabilizuotųjų virtualiųjų monetų reglamentavimo sistema? Kaip, jūsų nuomone, mokėjimo sistemos raida galėtų paveikti pinigų politikos poveikio perdavimą?

Pastaruoju metu žmonių mokėjimo elgsena keitėsi sparčiai. Iš dalies dėl pandemijos atsiskaitymai grynaisiais fizinėse pardavimo vietose (FPV) euro zonoje sumažėjo nuo 72 proc. iki 59 proc. operacijų skaičiaus atžvilgiu (nuo 2019 m. iki 2022 m.). Vertės per tą patį laikotarpį sumažėjo nuo 47 proc. iki 42 proc. Po šiais vidurkiais slypi didelis nevienalytiškumas, kai kuriose valstybėse narėse grynieji pinigai naudojami maždaug 20 proc. operacijų, o kitose šalyse tai yra vis dar dažniausiai naudojama mokėjimo priemonė FPV. Grynieji pinigai taip pat ypač svarbūs tokioms grupėms kaip pagyvenę žmonės, neįgalieji, kuriems gali būti sunku atlikti skaitmeninius mokėjimus, ir žmonės, kurių skaitmeniniai įgūdžiai yra riboti arba kurie gauna mažas pajamas. Finansiniu požiūriu atskirti žmonės, pavyzdžiui, sąskaitos banke neturintys asmenys, kurie gali nesugebėti arba nenori naudoti alternatyvių mokėjimo priemonių, taip pat beveik visada atsiskaito tik grynaisiais pinigais. Euro banknotai ir monetos – vienintelė viešųjų pinigų forma, kurią kiekvienas gali tiesiogiai naudoti euro zonoje, ir jie turi teisėtos mokėjimo priemonės statusą.

Be to, centriniai bankai negali nurodyti, kaip žmonės turėtų mokėti, o turėtų pateikti jiems reikalingas mokėjimo priemones. Būtent dėl to Eurosistema toliau investuoja į vis geresnių banknotų kūrimą kokybės, saugumo ir poveikio aplinkai požiūriu, ir mes įtraukiame bankų sektorių siekdami užtikrinti, kad grynieji pinigai būtų lengvai prieinami visoje euro zonoje.

Todėl manau, kad ECB kartu su kitais suinteresuotaisiais subjektais yra atsakingas už tai, kad būtų užtikrintas grynųjų pinigų prieinamumas ir galimybė žmonėms bei įmonėms atlikti mokėjimus grynaisiais. Toks yra Eurosistemos grynųjų pinigų strategijos ir neseniai pateikto Komisijos pasiūlymo dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo siekiama užtikrinti, kad grynieji pinigai ir toliau būtų svarbi mokėjimo sistemos dalis, tikslas. Pritariu šioms dviem iniciatyvoms. Italijos bankas pagal savo atsakomybę jau prisiėmė įsipareigojimą užtikrinti, kad grynieji pinigai išliktų plačiai prieinami ir priimtini įgyvendinant keletą iniciatyvų. Vadovaudamasis Eurosistemos grynųjų pinigų strategijoje ir reglamento dėl grynųjų pinigų, kaip teisėtos mokėjimo priemonės, projekte pateiktomis pozicijomis, Italijos bankas atidžiai stebėjo galimybę naudoti grynuosius pinigus, remdamasis dviem ramsčiais: pirma, išsamia duomenų baze, kurioje pateikiamas kiekvieno nacionalinės teritorijos kvadratinio kilometro (įskaitant atokias ir kalnuotas vietoves) grynųjų pinigų prieigos taškų žemėlapis, antra, informacijos apie vartotojų pasitenkinimą dėl galimybės naudotis grynųjų pinigų paslaugomis, rinkimu, pakartotinai įtraukiant *ad hoc* klausimus į nacionalines apklausas. Kadangi kiekviena šalis turi savo nacionalinių ypatumų, Italijos bankas kartu su pagrindiniais grynųjų pinigų ciklo viešojo ir privačiojo sektorių suinteresuotaisiais subjektais pradėjo bendrus svarstymus, kaip pagerinti vidaus grynųjų pinigų ciklo infrastruktūrą ir jos atsparumą.

Tendencija mažinti grynųjų pinigų svarbą atliekant operacijas iš dalies atspindi žmonių pageidavimų pokyčius ir iš dalies atsiskaitymo grynaisiais pinigais technologijų mažinimą. Tačiau apklausos rodo, kad nepaisant šios tendencijos, žmonėms svarbu turėti galimybę atsiskaityti viešaisiais pinigais. Vis labiau populiarėjant skaitmeniniams mokėjimams, skaitmeniniu euru būtų reaguojama į šiuos didėjančius pageidavimus, kad viešieji pinigai būtų prieinami skaitmenine forma kartu su grynaisiais pinigais. Todėl skaitmeninis euras papildytų grynuosius pinigus, bet jų nepakeistų, o vartotojams būtų suteikta galimybė spręsti, kokiu būdu jie norėtų mokėti.

Mano nuomone, būtina atidžiai apsvarstyti skaitmeninio euro poveikį pinigų politikai ir finansiniam stabilumui. Indėliai – pagrindinis euro zonos bankų finansavimo šaltinis. Jei skaitmeninis euras nebus tinkamai suprojektuotas, gali kilti finansinio stabilumo ir pinigų politikos poveikio perdavimo rizika dėl galimų indėlių srautų. Tokios nepageidaujamos pasekmės, kurios gali atsirasti sukūrus skaitmeninį eurą, turėtų būti iš anksto kuo labiau sumažintos sąmoningai kuriant skaitmeninio euro dizainą. Kaip pažymėjau savo atsakyme į klausimą Nr. 21, mano nuomone, galima sukurti skaitmeninį eurą taip, kad šios problemos būtų išspręstos iš anksto. Vienas iš pavyzdžių – fizinių asmenų turimų skaitmeninių eurų kiekybiniai apribojimai.

Net jei dėl tikslaus šių priemonių kalibravimo reikės priimti sprendimą iki galimos išleidimo datos, palankiai vertinu tai, kad ECB jau atidžiai išnagrinėjo šį klausimą, kaip rodo daugybė per pastaruosius mėnesius paskelbtų tyrimų. Net jeigu būtų nustatyta, kad poveikis bankų tarpininkavimui įvairiose kredito įstaigose ir rinkos sąlygose skiriasi, tai aiškiai rodo, kad gerai kalibruoti laikymo limitai sėkmingai apribotų poveikį bankų likvidumo rizikai ir finansavimo struktūroms bei Eurosistemos balansui, net ir itin pesimistinių scenarijų atveju. Manau, kad ECB turėtų ir toliau atlikti tokias analizes ateinančiais metais, atnaujindamas prielaidas dėl skirtingų pinigų formų pakeitimo laipsnio, praturtindamas galimus panaudojimo scenarijus, atnaujindamas prielaidas dėl bankų sistemoje esamo likvidumo ir rinkų bei priežiūros institucijų likvidumo rizikos pirmenybės, papildant prielaidas apie galimą banko verslo modelį ir tarpbankinės rinkos veikimą.

Kartu svarbu nepamiršti, kad skaitmeniniam eurui priešinga pozicija nėra *status quo*. Tikroji priešinga pozicija yra finansų sistema, kurioje centrinio banko pinigai galėtų būti išstumti kartu su tradicinių tarpininkų siūlomomis mokėjimo priemonėmis. Taip yra todėl, kad mokėjimų rinkoje vis labiau vyrauja technologijų įmonės, kontroliuojančios tarpvalstybines skaitmeninių mokėjimų operacijas, taip pat atkreiptinas dėmesį į tai, kaip didžiosios technologijų įmonės plečiasi į mokėjimų ir naujų priemonių sritis, tokias kaip kriptoturtas ir stabilizuotosios virtualiosios valiutos. Tai kelia pavojų konkurencijai mokėjimų ir finansinio stabilumo srityje, ypač jei centrinio banko pinigai prarastų savo, kaip valiutos inkaro, vaidmenį.

Taigi palankiai vertinu tai, kad ES sukūrė tvirtą kriptoturto ir stabilizuotųjų virtualiųjų valiutų reglamentavimo sistemą (taip pat žr. mano atsakymą į klausimą Nr. 33), tačiau ji turi išlikti budri dėl šių dviejų galingų tendencijų – stiprėjančio didžiųjų technologijų įmonių ir kriptoturto vaidmens – konvergencijos, nes ji gali pakeisti pačius mokėjimų rinkos pagrindus. Pavyzdžiui, didžiųjų technologijų įmonių patekimas į skaitmeninės valiutos areną kelia didelių klausimų ir rūpesčių. Iškyla problemos, susijusios su duomenų privatumu, reikalavimų laikymusi ir rinkos koncentracija. Tai, kaip šios įmonės tvarko ir saugo vartotojų duomenis, visų pirma tuo atveju, kai jie susiję su finansinėmis operacijomis, tampa esminiu tikrinimo aspektu. Be to, būtina nuodugniai išnagrinėti šių pokyčių pasekmes, ypač daug dėmesio skiriant monopolinės veiklos galimybėms ir susijusiai rizikai, kuri kyla finansiniam stabilumui.

Aptariant platesnes finansų rinkų infrastruktūros sąlygas, pastarojo meto technologinių inovacijų banga, o konkrečiau – paskirstytojo registro technologijos (DLT) ir virtualiojo turto plitimas, atneša didelių finansinių paslaugų pasiūlos ir subjektų pobūdžio pokyčių teikiant šias

paslaugas. Šios inovacijos taip pat kelia didelę riziką, įskaitant kibernetinę riziką ir skirtingų DLT platformų sąveikos trūkumą.

ECB, vykdydamas operatoriaus ir prižiūrėtojo funkcijas, atidžiai stebi šiuos pokyčius, siekdamas užtikrinti, kad euro zonos mokėjimo sistemos išliktų saugios, veiksmingos ir novatoriškos. Konkrečiau, atsiskaitymo centrinio banko pinigais sprendimo, skirto DLT pagrindu vykdomoms turto operacijoms, pateikimas galėtų būti pagrindinis veiksnys diegiant šią naują technologiją. Iš tikrųjų, centrinio banko bendruomenės dalyvavimas, be jų įsipareigojimo užtikrinti saugų atsiskaitymų turtą, būtų suvokiamas kaip platesnė viešojo sektoriaus parama inovacijoms. Šiuo atveju palankiai vertinu tai, kad ECB ir Eurosistemos centriniai bankai tiria, kaip galėtų vykti atsiskaitymas centrinio banko pinigais (CeBM), t. y. eurais, naudojant tokias naujas technologijas. Siekiant geriau suvokti, kaip įvairūs sprendimai gali palengvinti sklandžią TARGET paslaugų ir DLT platformų sąveiką, labai svarbu įtvirtinti ir tobulinti žinias šioje srityje. Taigi Eurosistema ir ECB imsis eksperimentų ir bandymų (apimančių ribotą atsiskaitymą už realius mokėjimus ir turtą), kad kartu su rinkos dalyviais įgytų praktinių įžvalgų apie įvairius sprendimus, kaip naudoti DLT didelės vertės mokėjimams ir atsiskaitymui už vertybinius popierius. Italijos bankas yra įsipareigojęs prisidėti prie šio darbo pasiūlydamas sprendimą, kurio pagrindas – Eurosistemos TIPS momentinių mokėjimų platforma ir technologijų agnostinės taikomųjų programų sąsajos, skirtos sinchronizuoti turto ir grynųjų pinigų dalį, kad būtų atlikta momentinė vienalaikio vertybinių popierių ir lėšų pateikimo (DvP) operacija, galimai 24 valandas per parą, 7 dienas per savaitę.

23. Ar manote, kad euro zonai reikalingas saugus Europos turtas, kad būtų lengviau tinkamai perduoti pinigų politikos poveikį?

Šiuolaikinės finansų sistemos grindžiamos saugiu turtu, nes jis tarnauja įvairiems tikslams. Jis palengvina finansines operacijas, suteikia galimybę rinkos dalyviams perkelti riziką ir yra būtinas, kad būtų laikomasi likvidumo taisyklių, pagal kurias bankai turi turėti saugų turtą, kad atitiktų finansavimo reikalavimus įtemptų scenarijų atveju. Be to, įgyvendindami pinigų politiką centriniai bankai remiasi saugiu turtu.

Atsižvelgdamas į tai, manau, kad gerai suplanuotas bendras saugus turtas galėtų būti naudingas didinant ECB pinigų politikos veiksmingumą. Visų pirma, tai gali padėti sušvelninti neigiamo grįžtamojo ryšio tarp valstybių ir jų vidaus bankų sektoriaus grandines, taip pat saugumo siekį, kuris buvo pastebėtas per ankstesnes krizes euro zonoje. Kad ši nauda būtų reali, saugus turtas turi būti gerai suprojektuotas. Tiksliau sakant, saugus turtas neturėtų būti jautrus išskirtinio pobūdžio valstybės rizikai ir turėtų naudoti aukščiausią kredito standartą net ir sunkios krizės metu. Dėl šių ypatybių tai padidintų euro zonos ekonomikos atsparumą būsimiems sukrėtimams ir pašalintų dalį makroekonominio stabilizavimo naštos valstybių vyriausybėms ir ECB, skatinant euro zonos finansinę integraciją.

Bendras saugus turtas taip pat galėtų paskatinti integraciją palengvinant finansų įstaigų portfelių įvairinimą ir rizikos mažinimą. Galiausiai, bet ne mažiau svarbu tai, kad saugus turtas padėtų

sukurti tinkamą euro zonos terminų struktūrą, kuri būtina kuriant tikrą Europos kapitalo rinkos sąjungą. Tiesą sakant, nusistovėjusios kapitalo rinkos istoriškai visada buvo kuriamos remiantis saugiu viešuoju turtu. Pavyzdžiui, Jungtinėse Amerikos Valstijose kapitalo rinkos vystėsi lygiagrečiai su federalinių obligacijų nustatymu. Galiausiai tai sustiprintų tarptautinį euro vaidmenį.

Palankiai vertinu tai, kad laikinos paramos priemonės nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos mažinti (angl. SURE), taip pat priemonės „NextGenerationEU“ įgyvendinimas, atsižvelgiant į ES atsaką į COVID-19 pandemiją, atvėrė naują istorijos puslapį diskusijose apie tikrai europietiško saugaus turto modelį. Pagal šias programas išleistas ES obligacijas rinkos dalyviai plačiai vertina kaip mažą įsipareigojimų neįvykdymo riziką dėl jų garantijų struktūros ir ES valstybių narių paramos. Tačiau jų kaina dar nėra visiškai suderinta su vyriausybės obligacijomis, nes jos yra nerizikingos įsipareigojimų neįvykdymo atžvilgiu, o jų rinkos likvidumas vis dar yra mažesnis nei didelių euro zonos valstybių narių vyriausybių obligacijų. Be kai kurių techninių veiksnių, tai taip pat galima paaiškinti tuo, kad ES SURE ir priemonės „NextGenerationEU“ politikos iniciatyvos yra ekstremalaus pobūdžio laiko atžvilgiu. Jei tokie apribojimai būtų panaikinti, pvz., sukuriant nuolatinę centrinę fiskalinę politiką Europos lygmeniu (žr. mano atsakymą į tolesnį klausimą Nr. 24), tuomet tai galėtų dar labiau sustiprinti ES obligacijų, kaip viršnacionalinio saugaus turto, statusą, teikiantį didesnę naudą euro zonai.

24. Ar bendrai pinigų politikai reikėtų euro zonos fiskalinės atsvaros, ir jei taip, kaip ji turėtų būti sukurta?

Pagrindinis ECB įgaliojimas – palaikyti vidutinės trukmės kainų stabilumą, apibrėžiamą kaip 2 proc. infliacijos lygis vidutiniu laikotarpiu. Jo pinigų politikos veiksmingumui daug naudos duoda veiksmingas euro zonos fiskalinės politikos krypties koordinavimas. Pastaroji neturėtų būti atsitiktinis dvidešimties šalių fiskalinės politikos rezultatas. Dėl įvairių priežasčių optimali fiskalinės politikos kryptis euro zonos ir nacionaliniu lygmenimis ne visada gali būti suderinama. Pavyzdžiui, centriniu ir nacionaliniu lygmenimis gali būti nustatyti skirtingi prioritetai, kaip suderinti du politikos tikslus, t. y. užtikrinti fiskalinį tvarumą ir makroekonominį stabilizavimą. Taigi nacionalinė politika negali lemti „optimalaus“ rezultato visai euro zonai. Be to, mechaninė nacionalinės politikos sričių suma negali tinkamai atspindėti nacionalinės politikos poveikio euro zonai. Prekybos ryšiai tarp šalių reiškia, kad fiskalinės paskatos vienoje euro zonos šalyje persiduoda ir kitoms šalims.

Todėl tinkama euro zonos fiskalinės politikos kryptis turėtų būti pasiekta veiksmingai koordinuojant valstybių narių fiskalinę politiką Europos lygmeniu. Kaip pažymėta ECB nuomonėje, paskelbtoje vykdant ekonomikos valdymo sistemos peržiūrą, bendrai euro zonos fiskalinės politikos krypčiai stebėti ir valdyti skirtos sistemos kūrimas yra svarbi pinigų politikos sąlyga, nes tai gali padėti užtikrinti, kad pinigų ir fiskalinė politika geriau papildytų viena kitą.

Be to, pagrindinė fiskalinės politikos priemonė taip pat gali būti ypač veiksminga, kai tinkama, nustatant bendrą fiskalinės politikos kryptį. Toks fiskalinis pajėgumas prisidėtų prie makroekonominio stabilizavimo ir EPS konvergencijos, pavyzdžiui, teikiant viešąsias gėrybes ES lygmeniu. Tai taip pat galėtų užtikrinti, kad nuosmukio metu nebūtų pakenkta viešosioms investicijoms, remiant kapitalo kaupimą ir skatinant būsimą augimą. Šis poreikis yra dar svarbesnis atsižvelgiant į tai, jog Komisija apskaičiavo, kad siekiant įgyvendinti žaliojo kurso tikslus, Europai iki 2030 m. reikės padidinti metines investicijas maždaug 520 mlrd. EUR, palyginti su ankstesniuoju dešimtmečiu. Taigi tinkamai suplanuotas fiskalinis pajėgumas galėtų paremti bendrą pinigų politiką. Kad toks fiskalinis pajėgumas būtų veiksmingas, jis turėtų būti pakankamo dydžio, jam turi būti skiriamas nuolatinis finansavimas ir jis turi būti susietas su veikiančia valdymo sistema, įskaitant centralizuotą sprendimų priėmimą.

25. Ką manote apie didėjantį fiskalinės ir pinigų politikos ryšį po COVID-19 ir infliacinių sukrėtimų, susijusių su Rusijos agresijos karu prieš Ukrainą? Ar fiskalinė politika turėtų padėti pasiekti ECB pinigų politikos tikslą ir kaip?

Praktikoje pinigų ir fiskalinė politika sąveikauja, nes jos abi turi įtakos realiajai ekonomikai. Taigi pinigų ir fiskalinė politika gali daryti įtaką ir papildyti viena kitą. Pavyzdžiui, daugėja įrodymų, kad pinigų politika gali pasiekti savo tikslą sparčiau ir patirdama mažesnį šalutinį poveikį, jei fiskalinė politika būtų vykdoma ta pačia kryptimi. Panašiai, pinigų politika turi įtakos fiskalinei politikai, nes palūkanų normų pokyčiai, be kita ko, daro poveikį vyriausybių fiskalinėms galimybėms.

Aiškus pavyzdys, kaip pinigų ir fiskalinė politika gali veiksmingai sąveikauti, buvo politinis atsakas į COVID-19 pandemiją. Šis atsakas reiškė paradigmos pokytį, visų pirma euro zonoje: pirmą kartą per ilgą laiką pinigų ir fiskalinė politika buvo vykdomos suderintai, kad skatintų paklausą, todėl ekonomikos augimas buvo didesnis, o infliacija artėjo prie 2 proc. – po ilgų metų, kai ji buvo pernelyg maža. Tai buvo įmanoma dėl novatoriškų fiskalinių priemonių, įgyvendinamų Europos lygmeniu, būtent priemonės „NextGenerationEU“, ir piniginių priemonių, tokių kaip Specialioji pandeminė pirkimo programa (SPPP). Ateityje svarbu atsižvelgti į pandemijos patirtį ir užtikrinti, kad veiksminga pinigų ir fiskalinė sąveika galėtų ilgam laikui pakelti euro zonos augimo lygį ir užtikrintų stabilią infliaciją.

Kitas pavyzdys buvo netradicinis fiskalinių priemonių, priimtų po Rusijos invazijos į Ukrainą ir vėliau kilusios energetikos krizės, pobūdis. Nors ECB suintensyvino savo pastangas kovojant su infliacija, euro zonos šalys įgyvendino laikinas fiskalines priemones, kad sumažintų didelių energijos kainų naštą. Dauguma šių priemonių turėjo tiesioginės neigiamos įtakos energijos vartojimo sąnaudoms. Jos padėjo suvaldyti infliaciją ir taip prisidėjo prie darbo užmokesčio augimo ribojimo. Kaip pavyzdį nurodysiu Italiją, kai Italijos banko darbuotojų atlikta analizė parodė, kad vyriausybės priemonės, kurių ji ėmėsi energetikos krizės sąlygomis, 2022 m. padėjo sumažinti infliaciją maždaug 2 procentiniais punktais; kai kurios iš šių priemonių taip pat sušvelnino infliacinio sukrėtimo pasiskirstymo poveikį (taip pat žr. mano atsakymą į klausimą Nr. 8).

Šiuo metu euro zonoje iškilo būtinybė laiku atšaukti fiskalinės paramos energetikai priemones. Paramos priemonės, kuriomis siekiama apsaugoti ekonomiką nuo didelių energijos ir maisto kainų poveikio, bet kuriuo atveju turėtų būti laikinos, tikslinės ir pritaikytos taip, kad būtų išsaugotos paskatos taupyti energiją. Tikėtina, kad šių principų neatitinkančios priemonės padidins vidutinės trukmės infliacijos spaudimą, todėl reikėtų imtis griežtesnių pinigų politikos atsakomųjų veiksmų.

Kalbant ne tik apie trumpąjį laikotarpį ir siekiant tvirtos pinigų ir fiskalinės sąveikos euro zonoje, būtina sukurti gerai veikiančią ekonomikos valdymo sistemą. Be aspektų, aptartų mano atsakyme į klausimą Nr. 24, tvirtai pritariu principams, išdėstytiems ECB nuomonėje šiuo klausimu. Gerai veikianti ekonomikos valdymo sistema turėtų atitikti keturis svarbius prioritetus: i) realiai ir ambicingai mažinti aukštą skolos lygį; ii) mažinti skolų nevienalytiškumą įvairiose šalyse; iii) skatinti ekonomikos augimą; ir iv) didinti anticikliškumą. Apskritai, šiuo atžvilgiu manau, kad Europos Komisijos pasiūlymas yra žingsnis teisinga kryptimi, ir tikiuosi, kad greitai bus pasiektas plataus užmojo ES teisės aktų leidėjų susitarimas dėl ES fiskalinės sistemos reformos.

26. Kaip vertinate pastarojo meto euro ir JAV dolerio keitimo kurso pokyčius? Ar manote, kad EUR ir JAV dolerio keitimo kursas yra esminis veiksnys, turintis įtakos infliacijos tendencijoms? Kokį vaidmenį, Jūsų nuomone, turėtų atlikti tarptautiniai aspektai vykdant pinigų politiką ir ateities gaires?

Pastaruoju metu pasikeitę rinkų lūkesčiai dėl įvairių centrinių bankų makroekonominių perspektyvų ir pinigų politikos pozicijų lėmė pasaulinių valiutų kursų pokyčius. Dėl to euro faktinis keitimo kursas išaugo pagrindinių prekybos partnerių atžvilgiu.

Euro keitimo kursas nėra ECB politikos tikslas, todėl nekomentuosiu jo lygio. Tačiau valiutos kursas svarbus kainų pokyčiams euro zonoje. Pavyzdžiui, dėl silpnesnės valiutos importas brangsta, o tai gali lemti didesnę infliaciją. Pavyzdžiui, nuvertėjus eurui JAV dolerio atžvilgiu, euro zonoje išaugs importuojamų prekių ir paslaugų, ypač žaliavų, naftos ir dujų, kurių negalima pakeisti šalies viduje tiekiamomis prekėmis, kaina. Be to, reikėtų išanalizuoti ekonomikos paklausos poveikį, kurį padidins išaugęs eksportas ir galimai importuojamų prekių pakeitimas. Toks poveikis gali sukelti didesnę infliaciją, net ir neatsižvelgiant į prekes ir paslaugas, kurios daugiausia importuojamos. Stipresnė valiuta gali turėti priešingą poveikį, taigi ir mažinti infliaciją. Dėl to, mano nuomone, svarbu įvertinti valiutos kurso pokyčius atsižvelgiant į jų poveikį infliacijos perspektyvai, taigi ir į poveikį kainų stabilumo tikslui euro zonoje.

27. Ar ECB turėtų imtis konkrečių veiksmų, kad sustiprėtų euro kaip tarptautinės valiutos vaidmuo? Jei taip, kokias priemones numatote taikyti? Kokie yra tokios politikos privalumai ir trūkumai? Ar manote, kad skaitmeninis euras stiprina tarptautinį euro vaidmenį? Jei taip, kaip? Ar sankcijų tarptautiniams rezervams nustatymas padarė

poveikį tarptautinei euro pozicijai? Jei taip, ką galima padaryti, kad būtų išvengta šio poveikio?

Tarptautinis euro vaidmuo visų pirma yra stabilios ir klestinčios Ekonominės ir pinigų sąjungos (EPS) produktas. Pasaulinio euro vaidmens raida pirmiausia yra į rinką orientuotas procesas, kurį įgyvendinant gali būti labai naudinga gilinti ir baigti kurti EPS. Visų pirma pažanga kapitalo rinkų sąjungoje, bankų sąjungos užbaigimas ir gerai veikianti ekonomikos valdymo sistema galėtų padėti euro, kaip tarptautinės valiutos, augimui. Galiausiai, bet ne mažiau svarbu tai, kad tarptautinį euro vaidmenį galėtų dar labiau sustiprinti Europos saugaus turto nustatymas – žr. mano atsakymą į klausimą Nr. 23.

Tarptautinis euro vaidmuo neturėtų būti laikomas savaime suprantamu dalyku vis labiau susiskaidžiusiame pasaulyje. Naujos geopolitinės aplinkybės sustiprina Europos politikos formuotojų pareigą kurti sąlygas eurui klestėti. Didėjanti geopolitinė įtampa gali padidinti tarptautinės pinigų sistemos susiskaidymo riziką. Visų pirma tai gali paskatinti kai kurias šalis naudoti JAV doleriui ar eurui alternatyvias valiutas. Tačiau naujausioje ECB ataskaitoje apie tarptautinį euro vaidmenį kol kas nepastebima esminių tarptautinių valiutų naudojimo pokyčių. 2022 m. euras išliko antra pagal svarbą pasaulio valiuta. Ataskaitoje taip pat pateikiama įrodymų, kad sankcijų tarptautiniams rezervams taikymas neturėjo esminės įtakos tarptautinei pagrindinių rezervų valiutų pozicijai.

Skaitmeninis euras pirmiausia tarnauja vidaus reikalams – taip pat žr. mano atsakymą į klausimą Nr. 21. Jį patvirtinus kitų jurisdikcijų gyventojams, pagal G20 darbotvarkę būtų galima gauti naudos euro zonai ir kitoms ekonomikos šalims, nes būtų lengviau atlikti tarptautinius mokėjimus prekybos ar perlaidų tikslais. Kartu pernelyg didelis skaitmeninio euro platinimas už euro zonos ribų gali turėti nepageidaujamą poveikį Eurosistemos balanso dydžiui ir sudėčiai. Be to, priklausomai nuo jo naudojimo ir tuo atveju, jeigu jis pakeistų vietinę valiutą daugelyje vidaus sandorių, tai galėtų pakenkti ne euro zonos šalių piniginiam suverenumui ir finansiniam stabilumui, o tai neatitinka Eurosistemoje nustatytų tikslų. Būtent dėl to labai vertinu tai, kad Komisijos pateiktame reglamente dėl skaitmeninio euro numatyta, kad reikalingas visapusiškas ECB ir nacionalinių valdžios institucijų bei ne euro zonos jurisdikcijos, kurios gyventojams gali būti suteikta teisė naudoti skaitmeninį eurą, centrinio banko bendradarbiavimas.

28. Kokius matote pagrindinius centrinio banko komunikacijos uždavinius ir galimybes artimiausiu laikotarpiu? Kokį vaidmenį dabartinėmis aplinkybėmis turėtų atlikti išankstinės gairės? Kaip vertinate išankstinių gairių koncepciją, palyginti su labiau ad hoc ir duomenimis pagrįstu požiūriu į pinigų politiką, kurį ECB taikė pastaruosius porą mėnesių? Ar dėl pastarųjų įvykių reikia apsvarstyti išankstinių gairių veiksmingumą? Kiek, Jūsų nuomone, svarbu atsižvelgti į tai, kad valdančiosios tarybos nariai vieningai pasisako už sprendimų pinigų politikos klausimais laikymąsi?

ECB pradėjo taikyti išankstines gaires 2013 m. liepos mėn. Ši netradicinė priemonė aiškiai parodė savo veiksmingumą siekiant, kad infliacija pasiektų ECB numatytą tikslą tuo laikotarpiu, kai infliacija buvo pernelyg maža. Išankstinės gairės buvo veiksminga priemonė darant įtaką būsimų palūkanų normų lūkesčiams, nes įsipareigota ilgesnį laikotarpį išlaikyti žemesnes politikos palūkanų normas. Tačiau dabartinis scenarijus gerokai skiriasi nuo tuometinio. ECB nebevaldo situacijos, kai palūkanų normos yra ties mažiausia riba. Šiuo metu ECB susiduria su iššūkiu kovoti su padidėjusia infliacija, veikiant padidėjusio netikrumo aplinkoje. Atsižvelgiant į didelį netikrumo laipsnį, mano nuomone, pakankamo lankstumo nustatant poziciją pranašumai šiuo metu yra didesni už bet kokią galimą naudą, gaunamą teikiant aiškesnes politikos palūkanų normų kryptis. Pavyzdžiui, Italijos banko tyrimas parodė, kad nesant aiškių išankstinių gairių dėl tikslios politikos palūkanų normos trajektorijos, nuo 2022 m. liepos mėn. finansų analitikai taiko atsako į politiką logiką (vadinamąją Teiloro taisyklę), pagrįstą infliacijos ir ekonominės veiklos perspektyvų raida, kad suformuluotų savo lūkesčius dėl politikos palūkanų normų krypties.

Kartu palankiai vertinu tai, kad ECB suteikė aiškumo dėl savo reakcijos funkcijos, visiems subjektams aiškiai parodydamas, kad jo būsimi sprendimai priklausys nuo trijų kriterijų: infliacijos perspektyvos, grynosios infliacijos dinamikos ir pinigų politikos poveikio perdavimo stiprumo. ECB vadovavosi šiais kriterijais ir nuosekliai pabrėžė juos savo komunikate. Ypač vertinu tai, kad šie trys kriterijai padeda sušvelninti netikrumą, susijusį su vidutinės trukmės perspektyva, derinant mūsų darbuotojų infliacijos prognozes, tendenciją, kurią galima pateikti vertinant grynąją infliaciją, ir ECB politikos priemonių veiksmingumą užtikrinant, kad vidutiniu laikotarpiu infliacija vėl pasiektų numatytą lygį.

Nors manau, kad artimiausiu metu nedera grįžti prie išankstinių gairių dėl politikos palūkanų normų, išankstinės gairės vis tiek turėtų būti naudojamos, kai tinkama, pvz., nurodant lūkesčius dėl reinvestavimo pagal ECB specialiąją pandeminę pirkimo programą (SPPP). Toliau išankstinėse gairėse aiškiai nurodoma, kad: ECB ketina reinvestuoti pagrindinius mokėjimus bent iki 2024 m. pabaigos ir kad bet kuriuo atveju ateityje SPPP portfelio padidinimas bus valdomas taip, kad nebūtų trukdoma tinkamai pinigų politikos pozicijai.

Aptariant platesnį ECB komunikacijos aspektą, manau, kad komunikacijos apie ECB sprendimus vieningumas ir nuoseklumas labai svarbūs jo pinigų politikos veiksmingumui. Kai Valdančiosios tarybos nariai perteikia aiškią ir vieningą žinią, tai padeda sustiprinti centrinio banko patikimumą ir išvengti painiavos finansų rinkose ir visuomenėje, o tai labai svarbu siekiant išlaikyti pasitikėjimą ECB sprendimais. Kartu ši vienybė nereiškia, kad nutildomos diskusijos tarp Valdančiosios tarybos narių: jei nariai išreiškia skirtingas nuomones, Taryboje skatinamos tvirtos ir išsamios diskusijos, o tai gali padėti geriau suprasti ekonomines ir finansines sąlygas, galimą riziką ir politikos galimybes. Iš esmės pusiausvyra slypi požiūrių įvairovės skatinime rengiantis priimant sprendimus, kartu užtikrinant nuoseklų bendravimą ir sprendimų aiškinimą, kai jie priimami kolegialiai.

Skaidrios komunikacijos strategijos įgyvendinimas – esminis šiuolaikinės centrinės bankininkystės aspektas. Pirma, atvira ir veiksminga komunikacija didina ECB patikimumą ir veiksmingumą. Antra, komunikacija ir skaidrumas labai svarbūs siekiant informuoti piliečius

ir visus suinteresuotuosius subjektus apie Banko vaidmenį, funkcijas ir sprendimus bei apie tai, kaip Bankas valdo viešuosius išteklius. Galiausiai, teisės aktais numatytą centrinių bankų nepriklausomumą turėtų atsverti didesnis jų sprendimų priėmimo procesų ir rezultatų skaidrumo laipsnis.

Todėl manau, kad skaidrumo ir komunikacijos su Europos institucijomis ir visuomene stiprinimas yra strateginis ECB prioritetas ne tik informacijos kiekio ir teikimo dažnumo, bet ir aiškumo požiūriu – tai didžiulis iššūkis organizacijai, veikiančiai itin sudėtingoje srityje, kurioje vyrauja daug skirtingų požiūrių, lūkesčių ir pagrindinių įvairių suinteresuotųjų subjektų interesų. Akademiniai tyrimai rodo, kad prieinamesnė, atviresnė ir aiškesnė komunikacija gali padidinti centrinio banko pranešimų poveikį. 2021 m. strategijos peržiūra paskatino pradėti suprantamesnę ir atviresnę komunikaciją, todėl manau, kad ir toliau reikėt eiti šiuo keliu, visų pirma dabartinėmis sąlygomis, kuriomis infliacijos lygis dar nesiekia 2 proc. Siekiant išlaikyti tvirtus lūkesčius, labai svarbu pagerinti ECB komunikacijos aiškumą.

Kaip Italijos banko valdytojo pavaduotojas, asmeniškai dalyvavau įvairioje veikloje tiek nacionaliniu lygmeniu, tiek plataus masto veiksmuose. Dalyvavau parlamento posėdžiuose, daviau interviu žiniasklaidai, skaičiau viešas kalbas įvairiomis progomis. Užmezgiau dialogą su rinkos operatoriais ir kitomis institucijomis. Jei man bus suteikta galimybė eiti naujas pareigas, savo energiją skirsiu jau puikiai ECB atliekamam darbui sprendžiant šiuos uždavinius, kurie gerokai viršija jo teisinius įsipareigojimus.

29. Kaip Jūs vertintumėte pinigų politikos, ypač JAV vykdomos politikos, šalutinį poveikį vykdant pinigų politiką euro zonoje? Kaip jį sumažinti tokiose situacijose kaip šiuo metu, kai JAV pinigų politiką lemiantys veiksniai taip skiriasi nuo ECB politiką lemiančių veiksnių?

Tarptautiniai pokyčiai atlieka esminį vaidmenį vertinant ECB pinigų politiką. Euro zonos ekonomiką veikia kitų šalių politiniai sprendimai, ir atvirkščiai. Taigi, manau, kad ECB politiniuose sprendimuose turėtų būti ir yra atsižvelgiama į infliacijos perspektyvų šalutinį poveikį, atsirandantį dėl kitų centrinių bankų veiksmų.

Tai matyti iš reguliarios analizės ir prognozių, kuriose atsižvelgiama į pinigų politikos sprendimus kitose jurisdikcijose, įskaitant poveikį pasaulio ir euro zonos finansinėms sąlygoms, euro kursą, užsienio paklausą ir euro zonos augimo bei infliacijos perspektyvas. Šiuo atžvilgiu ECB daug dėmesio skiria įvairiems kanalams, kuriais kitų didžiųjų centrinių bankų pozicijos pokyčiai gali būti perduodami euro zonai.

Visų pirma JAV Federalinio rezervų banko veiksmai turi didelį atgarsį pasaulio ekonomikai ir daro didelę įtaką net tokiam dideliam ir integruotam blokui kaip euro zona. Ne išimtis ir neseniai visame pasaulyje sugriežtinta pinigų politika. Tai patvirtina platus analitinis darbas, įskaitant Italijos banke atliktą darbą, kuris rodo, kad 2022 m. viduryje sugriežtinta JAV pinigų politika padėjo suvaldyti infliacijos lūkesčius ne tik JAV, bet ir euro zonoje. Bet kuriuo atveju,

jei užsienio pinigų politika darytų nepagrįstą spaudimą palūkanų normoms, ECB turi visas būtinas priemones, kad jį neutralizuotų ir kontroliuotų vidaus finansines sąlygas, kaip nurodyta 2021 m. ECB strategijos peržiūroje.

C. Finansinis stabilumas ir priežiūra

30. Kur įžvelgiate galimybę padidinti vykdomos priežiūros veiksmingumą ir efektyvumą pasitelkiant BPM ?

Norėčiau pabrėžti, kad, jei būsiu paskirtas ECB vykdomosios valdybos nariu, laikysiuosi reikalaujamo pinigų politikos ir bankų priežiūros atskyrimo principo ir griežtai laikysiuosi šiuo tikslu nustatytų vidaus procedūrų ir taisyklių.

Bendras priežiūros mechanizmas (BPM) buvo nepaprastai sėkmingai taikomas per pirmąjį dešimtmetį ir yra tvirtas pirmasis bankų sąjungos ramstis, kuriuo užtikrinama kokybiška priežiūra visose prižiūrimose institucijose. Taip buvo sudarytos vienodos sąlygos dalyvaujančioms valstybėms narėms ir ES bankų sektorius tapo atsparesnis, kaip rodo Europos bankai, išlikę tvirti prasidėjus COVID-19 pandemijai, Rusijos invazijai į Ukrainą ir energetikos krizei, taip pat JAV ir Šveicarijos bankų sektoriaus suirutės šių metų kovo mėn. metu.

Atsižvelgiant į tai, manau, kad pastarojo meto iniciatyvos siekiant labiau rizika pagrįstos priežiūros yra geras žingsnis siekiant užtikrinti veiksmingą priežiūrą. Vykdant priežiūrą ir pirmenybę teikiant kiekvienam bankui aktualesnei rizikai ir naujai rizikai, kylančiai, *inter alia*, dėl skaitmeninimo, tai padės veiksmingiau paskirstyti išteklius. Svarbu, kad priežiūros priemonės būtų pritaikytos prie kiekvieno banko individualios situacijos ir proporcingos problemoms, kurias jie siekia išspręsti.

Nors ECB bankų priežiūros strateginius prioritetus turi apibrėžti Priežiūros taryba, norėčiau pagirti, kad ECB bankų priežiūroje iniciatyviai pradėtos diskusijos, siekiant padidinti priežiūros veiksmingumą jau 2022 m., kai priežiūros procesų peržiūra buvo patikėta aukšto lygio ekspertų grupei. Manau, kad naudinga, jei institucijoms rūpi jų darbo veiksmingumas ir jos pačios siekia tobulinti savo sistemą. Taigi įžvelgiu didelį potencialą, kad ECB bankų priežiūra toliau tobulės, atsižvelgiant į padarytas išvadas, kaip įsipareigota padaryti jau 2024 m. Galiausiai taip pat manau, kad veiksmingai priežiūrai reikalingas skaidrumas ir nuspėjamumas. Suprantu, kad ECB bankų priežiūros tarnyba nuolat deda pastangas, kad geriau paaiškintų prielaidas, kuriomis grindžiamas priežiūros vertinimas, ir gautų grįžtamąjį ryšį iš politikos formuotojų, pvz., Europos Parlamento, ir finansų sektoriaus suinteresuotųjų subjektų.

31. Koks Jūsų požiūris į esamą institucinę Europos sisteminės rizikos valdybos (ESRV) struktūrą, įsteigtą ECB patalpose, vertinant pagal jos konkrečius makrolygio rizikos

ribojimo priežiūros srities laimėjimus?

Mano nuomone, esama institucinė struktūra pasiteisino. Pastaraisiais metais ESRV leidiniai, visų pirma įspėjimai apie riziką ir rekomendacijos, taip pat nuomonės dėl nacionalinių makrolygio rizikos ribojimo priemonių, buvo svarbus diskusijų ir sprendimų dėl makrolygio rizikos ribojimo politikos nacionaliniu ir ES lygmenimis pagrindas. Tarpsektorinis požiūris suteikė galimybę nustatyti esamą ir kylančią sisteminę riziką ir parengti politikos pasiūlymus, kaip laiku ir veiksmingai pašalinti tokią riziką tiek bankų, tiek ne bankų sektoriuose.

Manau, kad ESRV, įsteigta ECB patalpose, yra labai naudinga. Techniniu lygmeniu ECB ir ESRV darbuotojai plačiai naudojasi vieni kitų patirtimi, o ECB ir ESRV bendradarbiavimas turi pranašumų efektyvumo požiūriu. ECB teikia didelę analitinę ir logistinę paramą ESRV, padėdamas jai sėkmingai vykdyti savo įgaliojimus. Kartu glaudus ECB ir ESRV bendradarbiavimas yra svarbus ir veiksmingai pinigų politikai vykdyti, nes finansinis stabilumas – būtina kainų stabilumo sąlyga. Be to, svarbu išlaikyti abiejų įstaigų nepriklausomumą. Šiuo atžvilgiu norėčiau pabrėžti, kad procedūros ir sprendimų priėmimo procesai tarp ECB valdančiosios tarybos ir ESRV generalinės valdybos yra aiškiai atskirti pagal teisės aktus ir jų visapusiškai laikomasi kasdienėje institucijų veikloje.

32. Kaip Jūs vertinate bankų turto kokybės raidą sudėtingos ekonominės aplinkos sąlygomis? Kaip vertinate ECB / BPM vaidmenį sprendžiant šią problemą?

Iš dalies dėl ECB bankų priežiūros darbo neveiksnių paskolų suma labai sumažėjo nuo maždaug 1 trln. EUR 2014 m. pabaigoje iki mažiau nei 340 mlrd. EUR 2022 m. ketvirtąjį ketvirtį. Bendrasis neveiksnių paskolų santykis sumažėjo nuo 8 proc. iki 2,5 proc. Tai rodo, kad priežiūros institucijos sukūrė priemones ir strategijas, skirtas veiksmingai kovoti su kredito rizika, visų pirma su neveiksniomis paskolomis.

Neveiksnių paskolų mažėjimas pastaruoju metu vyko išgyvenant ekonominius sunkumus ir netikrumą. Didesnės palūkanų normos ir aukštesnės kainos leidžia išbandyti nefinansinio sektoriaus galimybes aptarnauti savo skolą. Kai kuriuose segmentuose, pvz., vartojimo kreditų, neveiksnios paskolos padidėjo, ir jos šiuo metu viršija COVID-19 pandemijos metu pasiektą lygį, o kituose paskolų portfelio segmentuose įžvelgiami ankstyvi blogėjančios padėties požymiai. Tikėtina, kad ateinančiais ketvirčiais turto kokybė dar pablogės. Dėl aukšto infliacijos ir palūkanų normų lygio bei dabartinių ekonomikos perspektyvų neveiksnios paskolos gali toliau didėti ateinančiais ketvirčiais. Ypač daug dėmesio reikės skirti nekilnojamojo turto sektoriui, atsižvelgiant į jo jautrumą palūkanų normoms ir didėjančioms statybų išlaidoms.

Neveiksnios paskolos – ne tik mikrolygio priežiūros problema. Kaip rodo palyginti nesena istorija, kai neveiksnių paskolų atsargos išaugo, jos gali tapti sisteminės rizikos realiajai ekonomikai šaltiniu. Iš esmės makrofinansinis arba, iš tikrųjų, makrolygio rizikos ribojimo

aspektas yra svarbus įprastinės priežiūros papildymas. Tačiau problema apima ir daugiau aspektų. Bankai atliko iš esmės svarbų vaidmenį finansuojant mūsų ekonomiką. Stengiamės, kad kapitalas būtų panaudotas produktyviai mūsų ekonomikos ir piliečių labui. Iš tikrųjų, galima net teigti, kad tuo atveju, kai yra didelės neveiksnių paskolų atsargos, bankų vaidmuo pinigų politikos poveikio perdavimo mechanizme gali sužlugti. Apskritai reikėtų pažymėti, kad neveiksnios paskolos nėra finansų sektoriaus problema. Už kiekvienos blogos paskolos slypi namų ūkis ar įmonė, kurių vaidmeniui ir indėliui ekonomikoje trukdo ta neveiksni paskola. Kai atsiranda neveiksnių paskolų, jas turi spręsti bankai ir platesnė finansų sistema. Tačiau ekonominiu požiūriu, būtina apsvarstyti ir sprendimus, kurie padėtų palaikyti mūsų ekonomikos augimą ir dinamiškumą. Didelės neveiksnių paskolų atsargos tam nėra palankios.

Todėl svarbu atidžiai stebėti tolesnę neveiksnių paskolų raidą ir imtis iniciatyvos, kad jos netaptų pagrindiniu rūpesčiu. Ankstyvas probleminių paskolų valdymas bus svarbus siekiant sustabdyti neveiksnių paskolų augimą ir užtikrinti, kad bankai būtų pasirengę susidoroti su galimu jų padidėjimu. Priežiūros institucijų požiūris į kredito rizikos vertinimą nuo pandemijos protrūkio padėjo pagerinti bankų rizikos kontrolę, sunkumų patiriančių skolininkų klasifikaciją ir atidėjimus, todėl turėtų būti tęsiamas siekiant spręsti būsimus iššūkius.

Manau, kad dabartinėmis sąlygomis svarbu atsižvelgti į riziką, kylančią dėl bankų turto palūkanų normų didėjimo tendencijos – kaip jau minėta mano atsakyme į klausimą Nr. 30. Taigi palankiai vertinu tai, kad ECB bankų priežiūros tarnyba atliko tikslinį palūkanų normos rizikos ir kredito skirtumo rizikos vertinimą. Šis nuodugnus konkretaus sektoriaus pažeidžiamumo tyrimas buvo labai svarbus, visų pirma tokiose srityse, kaip komercinio ir gyvenamojo nekilnojamojo turto skolinimas bei finansinis svertas. Tai užtikrino, kad prižiūrimi bankai buvo gerai pasirengę susidoroti su šia rizika, kai ji pasireiškė, ir suteikė galimybę bankams atsispirti neramiai aplinkai po JAV ir Šveicarijos bankų sektoriaus suirutės šių metų kovo mėn. Šis į ateitį orientuotas požiūris labai svarbus.

Mano patirtis Italijos banke padėjo suprasti, kad priežiūros institucijos atliko pagrindinį vaidmenį, skatindamos bankus mažinti neveiksnių paskolų skaičių dideliu, bet tvariu greičiu ir stiprinti savo kapitalo poziciją. Italija yra šalis, kurioje bankų balansų pagerėjimas buvo vienas iš ryškiausių: metinis naujų neveiksnių paskolų srautas 2023 m. birželio mėn. išliko stabilus ir buvo istoriškai žemas (apie 1 proc.), o grynųjų neveiksnių paskolų atsargos buvo sumažintos daugiau nei 80 proc., palyginti su 2015 m. aukščiausiu lygiu (šiuo metu – apie 1,5 proc. visų paskolų).

33. Kaip vertinate ECB / BPM tenkančius su priežiūrą susijusius iššūkius dėl technologinių inovacijų finansų sektoriuje? Koks jūsų požiūris į prudencinį kriptoturto vertinimą ir dirbtiniu intelektu pagrįstų priemonių naudojimą? Ar dabartinėje priežiūros sistemoje tinkamai atsižvelgiama į riziką, kylančią dėl kriptoturto, ypač rizikos plitimo bankininkystės sektoriui atžvilgiu? Jei ne, kokius pakeitimus rekomenduotumėte?

Technologinės inovacijos suteikia ne tik galimybių, bet ir kelia riziką finansų subjektams. Viena vertus, inovacijos skatina konkurenciją ir įvairinimą, o finansų institucijas – didinti efektyvumą. Kita vertus, technologinės inovacijos didina priklausomybę nuo IT sistemų ir trečiųjų šalių paslaugų, todėl finansinės institucijos yra priverstos stiprinti savo kibernetinį atsparumą, kad būtų pašalinta padidėjusi rizika, kylanti, pavyzdžiui, dėl kibernetinių išpuolių. Todėl palankiai vertinu Skaitmeninės veiklos atsparumo aktą (DORA, Reglamentas (ES) 2022/2554), kuris sustiprins ir suderins skaitmeninės veiklos atsparumo taisykles visame Europos finansų sektoriuje, taip pat sukuriant naują ypatingos svarbos IRT trečiųjų šalių paslaugų teikėjų priežiūros sistemą. Atsižvelgiant į tai, 2024 m. vykdant ECB bankų priežiūrą bus pradėtas pirmasis bankų kibernetinio atsparumo testavimas nepalankiausiomis sąlygomis. Nors dauguma bankų pastaruoju metu pranešė apie didesnį pelningumą, skaitmeninių „čempionų“ ir didžiųjų technologijų įmonių konkurencija taip pat daro spaudimą jų verslo modeliams ir skaitmeninės pertvarkos strategijoms. Be to, kaip rodo JAV banko „Silicon Valley Bank“ (SVB) žlugimas, skaitmeninimo ir socialinės žiniasklaidos derinys kelia naujų iššūkių bankų rizikos valdymui, būtent likvidumo rizikai.

Taigi, ECB bankų priežiūros tarnybai bus svarbu nustatyti ir stebėti bankams dėl skaitmeninimo kylančius iššūkius ir užtikrinti, kad bankai laiku į juos reaguotų. Pavyzdžiui, ECB bankų priežiūros tarnyba paskelbė, kad bus atliekami tiksliniai patikrinimai vietoje ir konkrečių bankų skaitmeninės pertvarkos strategijų ir novatoriškų technologijų naudojimo aspektų peržiūros.

Dėl kriptoturto manau, kad šiuo metu jis nekelia neišvengiamos rizikos finansų sistemai arba Europos bankams, atsižvelgiant į ribotą bankų poziciją šiuo etapu. Tačiau svarbu išlikti budriems ir užtikrinti, kad jų keliama rizika būtų tinkamai valdoma, nes kriptoturtas sparčiai vystosi, o tai yra iššūkis priežiūros ir reguliavimo institucijoms neatsilikti nuo pokyčių. Be to, manau, kad pasaulinis bendradarbiavimas šioje srityje labai svarbus siekiant nustatyti nuoseklius reguliavimo standartus ir vienodas sąlygas visose jurisdikcijose.

Kriptoturto rinkų (MiCA) reglamentas – svarbus žingsnis Europos lygmeniu: juo sprendžiama kriptoturto sistemos rizika, užtikrinamas aukštas mažmeninių kriptoturto turėtojų apsaugos lygis ir vientisumas kriptoturto rinkose, taip pat skatinamas finansinis stabilumas. Kartu kai kuriai su kriptoturtu susijusiai veiklai šis reglamentas vis dar netaikomas, todėl daugiau reglamentavimo dėmesio turėtų būti skiriama neapsaugotam kriptoturtui: jam trūksta tikrosios vertės ir būdingas didelis kainų nepastovumas, todėl jis nėra tinkamas mokėjimo priemonių ar pinigų vertės saugojimo funkcijoms vykdyti. Todėl bus svarbu toliau analizuoti šiuos pokyčius, nes jie daugeliu aspektų turi įtakos ECB darbui. Manau, kad ECB mokėjimo priemonių, mokėjimo schemų ir susitarimų priežiūros sistema (PISA) galėtų būti ypač veiksminga, nes ji taip pat apima skaitmeninius mokėjimo žetonus (pvz., schemoje naudojamą kriptoturtą ir stabilizuotąsias virtualiąsias valiutas), kartu su jau prižiūrimomis kitų mokėjimų priemonių schemomis.

Kalbant apie prudencinį bankų kriptoturto pozicijų vertinimą, palankiai vertinu praėjusiais metais priimtus BBPK standartus. Net jei standartas kol kas nėra teisiškai privalomas, bankai, pageidaujantys vykdyti su kriptoturtu susijusias operacijas, turėtų laikytis standarto ir į jį

atsižvelgti planuodami savo verslą ir kapitalą. Tai padėtų toliau sumažinti rizikos plitimą tarp bankininkystės sektoriaus ir labai nepastovaus kriptoturto segmento.

Dėl dirbtiniu intelektu pagrįstų priemonių naudojimo, manau, kad jos gali suteikti pranašumų bankams gerinant paslaugas, kurias jie gali teikti klientams, arba supaprastinant kai kuriuos procesus. Nepaisant to, ECB bankų priežiūros tarnyba turės vykdyti stebėseną, nes dirbtinio intelekto priemonės gali kelti naujų pavojų bankams. Atsižvelgdama į tai, ECB bankų priežiūros tarnyba jau atnaujina savo metodinių priemonių rinkinį, kad nustatytų riziką, susijusią su didesniu bankų naudojamu dirbtiniu intelektu, ir manau, kad ECB turėtų ir toliau gerinti informuotumą apie riziką, rengdamas tolesnius priežiūros bendruomenės mokymus, teikdamas indėlį į teisėkūros procesą, pavyzdžiui, Europos Komisijos pasiūlymą dėl dirbtinio intelekto akto, ir bendradarbiaujant su tarptautinėmis darbo grupėmis.

34. Koks jūsų požiūris į su klimatu susijusios ir aplinkos rizikos integravimą į bankų priežiūrą?

Palankiai vertinu tai, kad ECB bankų priežiūros tarnyba šiuo metu į savo priežiūros veiklą integruoja su klimatu ir aplinka susijusią riziką. Klimato kaita daro įtaką ekonomikos augimui ir finansų sistemos stabilumui. Šiuo atveju galima atskirti fizinę riziką, kylančią dėl klimato kaitos, pvz., ekstremaliųjų oro sąlygų, ir pertvarkos riziką, susijusią su perėjimu prie mažo anglies dioksido kiekio ekonomikos. Kadangi visi Europos bankai susiduria su abiejų rūšių rizika, pagirtina, kad su klimatu ir aplinka susijusi rizika šiuo metu yra visapusiškai integruota į kasdienę priežiūrą ir yra nuolatinio dialogo su prižiūrimais bankais dalis. ECB bankų priežiūros tarnyba išdėstė savo lūkesčius 2020 m. su klimatu ir aplinka susijusios rizikos vadove, o vėliau atliko keletą pratybų, pvz., temines peržiūras, gilinimąsi į veiklą ir testavimą nepalankiausiomis klimato sąlygomis 2022 m., siekdama įvertinti, kaip bankai geba įveikti su klimatu susijusią riziką. ECB taip pat atlieka visos ekonomikos testavimą nepalankiausiomis klimato sąlygomis, kurių metu analizuojamas euro zonos įmonių, namų ūkių ir bankų atsparumas skirtingiems pertvarkos scenarijams, ir kurie rodo, kad yra akivaizdžios naudos anksti imtis veiksmų ir ryžtingai kovoti su klimato kaitos keliama rizika.

Kaip valdybos narys pritariu Italijos banko iniciatyvai šia linkme. Pasinaudodamas savo plačiais priežiūros įgaliojimais, apimančiais ir mažiau svarbius bankus, ir ne bankų finansų tarpininkus, 2022 m. balandžio mėn. Bankas paskelbė savo dokumentą „Priežiūros lūkesčiai dėl rizikos, susijusios klimato kaita ir aplinka“, kuriame pateikiamos neprivalomos rekomendacijos visiems priežiūros kompetenciją turintiems tarpininkams. Nuo tada priežiūros dialogas laipsniškai intensyvėjo, taip pat remiantis įrodymais, gautais iš „ad hoc“ teminių peržiūrų. 2023 m. visi mažiau svarbūs bankai ir ne bankų finansų tarpininkai turėjo pateikti Italijos bankui savo veiksmų planus, kad parodytų, kokių veiksmų jie ketina imtis per ateinančius trejus metus, siekdami suderinti savo verslo modelius su priežiūros lūkesčiais, apimančiais ir metinius tikslus. Teminių peržiūrų ir veiksmų planų vertinimo rezultatai buvo

įtraukti į įprastą priežiūros dialogą ir kasmetinį Priežiūros peržiūros ir vertinimo procesą; nuo šiol gali būti imtasi konkrečių pavienių tarpininkų priežiūros veiksmų, jei labai vėluojama įgyvendinti planuose deklaruotus tikslus.

35. Ką manote apie šešėlinės bankininkystės subjektų reguliavimą? Kokias, Jūsų nuomone, reguliavimo ir priežiūros spragas teisėkūros institucijos turėtų pašalinti trumpuoju laikotarpiu?

Įvairūs veiksniai ir struktūriniai pasaulinės finansų sistemos pokyčiai per pastarąjį dešimtmetį padidino priklausomybę nuo rinka pagrįsto tarpininkavimo. Taigi ne bankų finansinio tarpininkavimo (NBFT) sektorius labai išaugo ir tapo įvairesnis. Dėl to NBFT sektorius šiandien atlieka svarbų vaidmenį finansuojant realiąją ekonomiką.

Šiuo metu euro zonos bankų turto pozicijos NBFT subjektams yra didelės ir vidutiniškai sudaro apie 9 proc. viso svarbių institucijų turto. Remiantis ECB analize, šias turto pozicijas daugiausia sudaro paskolos, o vertybinių popierių vaidmuo yra mažesnis. Be to, dideli bankai yra labiau susiję su NBFT subjektais, nes 80 proc. finansavimo ir apie 90 proc. turto pozicijų yra sutelkta mažiau nei 20 bankų. Didėjantis NBFT sektoriaus ir kredito įstaigų tarpusavio ryšys rodo, kad rizika gali išplisti visoje finansų sistemoje, o tai gali neigiamai paveikti realiosios ekonomikos finansavimą. Kyla pavojus, kad NBFT sektoriaus rizika gali sustiprinti tokią sisteminę riziką, kaip parodė 2020 m. kovo mėn. finansų rinkos suirutė, kurią sukėlė COVID-19 pandemija.

Taigi NBFT atsparumo didinimas labai svarbus siekiant išlaikyti stabilų finansavimo srautą ekonomikai, sumažinti centrinių bankų ypatingų veiksmų poreikį ir kuo labiau sumažinti neigiamą poveikį bankų sektoriui. Manau, kad dėl to būtina sutelkti dėmesį į pakankamo likvidumo užtikrinimą ir veiksmingą jo valdymą įtampos epizodų metu. Jei likvidumo disbalansas taptų didelis ir plačiai išplistų, jis galėtų sukelti finansinį nestabilumą. Finansinio stabilumo taryba (FST) atidžiai išnagrinėjo, kaip gali susidaryti toks disbalansas: jis dažniausiai atsiranda dėl netikėtų likvidumo paklausos pokyčių, nepakankamo likvidumo pasiūlos įtampos laikotarpiais ir įvairių intensyvėjimo mechanizmų. Ši sąveika gali lemti priverstinį turto pardavimą ir finansinės įtampos perdavimą kitiems finansų sistemos segmentams bei platesnei ekonomikai.

Atsižvelgdamas į tai, taip pat manau, kad FST vykdomas darbas turėtų būti toliau tęsiamas siekiant pagerinti reguliavimo ataskaitų teikimą ir informacijos atskleidimą, kad būtų pagerintas duomenų, reikalingų NBFT sektoriui analizuoti, prieinamumas. Be to, pageidautinas tolesnis FST darbas sprendžiant problemas, susijusias su likvidumu vykdant įkaito vertės išlaikymo prievolę (ypač išvestinių finansinių priemonių ir atpirkimo sandorių rinkose) ir su atvirųjų fondų likvidumo neatitikimu.

Taip pat palaikau diskusijas reglamentavimo srityje, kurios šiuo metu vyksta tarp Europos bankininkystės institucijos (EBI), Bazelio bankų priežiūros komiteto (BBPK) ir Finansinio stabilumo tarybos (FST) dėl bankų ir NBFT sektoriaus sąveikos. Svarbu tęsti šias diskusijas ir

koordinuoti veiklą tarptautiniu lygmeniu, atsižvelgiant į tarpvalstybinį NBFT veiklos mastą. Manau, kad po šių diskusijų reikėtų pasiūlyti reglamentavimo sistemos patobulinimus, o vienas svarbus aspektas, į kurį reikia atsižvelgti, bus toliau didinti didelių ir didelį svertą turinčių subjektų skaidrumą ir naudojamas priemones.

Aptariant priežiūros funkciją, vertinu tai, kad ECB bankų priežiūros tarnyba atidžiai stebi prižiūrimų institucijų sandorio šalies kredito riziką, taip sumažindama galimą sisteminę riziką, kylančią iš NBFT sektoriaus.

Vis dėlto ilgesniuoju laikotarpiu, manau, kad šio sektoriaus reglamentavimo sistema turėtų būti sustiprinta ir turi būti priimta makroprudencinė perspektyva, kad būtų sumažinta finansinio stabilumo rizika, bet taip pat atsižvelgta į tai, kad NBFT taip pat gali būti iššūkis perduodant pinigų politikos poveikį. Dabartinė reglamentavimo aplinka turi geriau atspindėti tai, kad tarpininkavimas kredito srityje vis dažniau vyksta už bankų sektoriaus ribų.

Taigi pritariu tarptautiniuose forumuose išsakytoms nuomonėms dėl būtinybės šalinti NBFT pažeidžiamumą taikant išsamų, visą sistemą apimantį požiūrį.

Dėl to šiuo metu galiojantis ES reglamentas, skirtas mikrolygio rizikai mažinti, turėtų būti sustiprintas, kad būtų pašalintas pažeidžiamumų kaupimasis visos sistemos lygmeniu. Kuriant šį visą sistemą apimantį požiūrį, labai svarbu atsižvelgti į didelį NBFT sektoriaus nevienalytiškumą.

Investiciniai fondai atlieka svarbų vaidmenį, tačiau bet kokiame naujame reglamente taip pat turėtų būti atsižvelgta į kitų ne banko subjektų (pvz., draudimo bendrovių, pensijų fondų, finansų bendrovių ir kt.) kartu atliekamą vaidmenį. Šiuo atžvilgiu geras atspirties taškas sprendžiant NBFT makrolygio rizikos ribojimo reguliavimą galėtų būti įvairių tipų subjektų įtaka pagrindinėse finansų rinkose, įskaitant tas, kurios svarbios pinigų politikos poveikio perdavimui ir finansiniam stabilumui.

36. Koks jūsų požiūris į kompetentingumo ir tinkamumo vertinimą? Ar ECB turėtų šią priemonę tobulinti ir taikyti?

Gerai valdomi bankai yra atsparesni neigiamiems rinkos pokyčiams. Jie geriau valdo savo riziką ir prisideda prie to, kad mūsų finansų sistema taptų saugesnė ir stabilesnė.

Šiuo atžvilgiu ECB bankų priežiūros tarnyba jau atlieka sergėtojos vaidmenį, tačiau dėl skirtingų nacionalinių taikomų sistemų dar yra kur tobulėti. Taigi ECB bankų priežiūra pritaria tam, kad bankų vadovų kompetentingumo ir tinkamumo vertinimas galėtų būti atliktas prieš jiems pradedant eiti pareigas. Taip vadovai gali užtikrinti, kad kandidatai atitiktų jiems keliamus aukštus profesinės kompetencijos standartus. Derybose dėl KRD 6 pasiektas susitarimas dėl kompetentingumo ir tinkamumo yra svarbus patobulinimas: tai suteikia galimybę ECB pradėti dialogą su institucijomis dėl jų kandidatų tinkamumo eiti aukščiausiojo lygio pareigas prieš juos paskiriant, o tai galiausiai prisideda prie bankų vadovų darbo kokybės gerinimo.

Dėl ECB bankų priežiūros tarnybos taikomo griežto priežiūros požiūrio bankų valdymo tvarka iš tikrųjų buvo labai sustiprinta, anksti nustatant trūkumus, susijusius su direktorių tinkamumu, nedelsiant reikalaujant imtis taisomųjų veiksmų, atmetant asmenų, kurie buvo pripažinti netinkamais šioms pareigoms, kandidatūras. Ilgainiui stengtasi užtikrinti intervencinį, bet supaprastintą požiūrį, labiau pagrįstą rizika ir vis labiau susietą su SREP analize ir išvadomis. Siekdamas padidinti efektyvumą, ECB taip pat stiprina pagalbines IT priemones.

37. Kaip vertinate bankų pertvarkymo mechanizmo įgyvendinimą ES? Kokių konkrečių veiksmų imtumėtės esamoms spragoms pašalinti? Ką manote apie „pernelyg dideles, kad sužlugtų“ ar „pernelyg susijusias, kad sužlugtų“ institucijas, taupomuosius ir kooperatinius bankus, ir apskritai apie bendrą ES bankų sektoriaus pelningumo problemą, ir kokia Jūsų nuomonė apie tolesnį jos sprendimą siekiant patenkinti realiosios ekonomikos ir ilgalaikio finansavimo poreikius?

Veiksminga tvarkingos bankų pertvarkos sistema yra būtina siekiant apsaugoti mokesčių mokėtojus, išsaugoti finansinį stabilumą ir užtikrinti piliečiams ir realiajai ekonomikai itin svarbių bankinių paslaugų tęstinumą.

Priėmus Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyvą (BGPD) ir įsteigus bendrą pertvarkymo mechanizmą, ES bankų krizių valdymo sistema nuėjo ilgą kelią. Bendra pertvarkymo valdyba (BPV) ir nacionalinės pertvarkymo institucijos atliko didelį darbą, kad pasirengtų bankų žlugimui, ir retais atvejais, kai to prireikė, sėkmingai išsprendė žlungančių bankų problemas.

Vis dar yra galimybių toliau derinti pertvarkymo sistemą ir pagerinti jos veiksmingumą. Pirmiausia ES teisės aktų leidėjai turėtų skubiai patvirtinti krizių valdymo ir indėlių draudimo sistemos peržiūrą, kuriai tvirtai pritariu (žr. mano atsakymą į klausimą Nr. 38). Kitas svarbus reikalavimas – Europos stabilumo mechanizmo (ESM) stiprinimo priemonės, skirtos Bendram pertvarkymo fondui, veikimo užtikrinimas, nes tai prireikus padidins Bendro pertvarkymo fondo (BPF) finansinius pajėgumus.

Be to, turime atsižvelgti į patirtį, įgytą pastarųjų krizių metu. Pirma, nors atvirasis banko pertvarkymas buvo pageidaujama daugelio bankų pertvarkymo strategija, ji niekada nebuvo įgyvendinta praktiškai: todėl būtinas tolesnis pertvarkymo perkėlimo strategijų įgyvendinimo darbas, kurio jau ėmėsi BPV.

Antra, mūsų krizių valdymo sistemoje vis dar trūksta mechanizmo, kuriuo būtų užtikrintas centrinio banko likvidumas pertvarkymo metu, o tai labai reikalinga, kaip dar labiau patvirtina neseniai įvykusių krizių atvejai kitose jurisdikcijose.

Dėl „pernelyg didelių, kad sužlugtų“ institucijų, ES taisyklėmis užtikrinama, kad mūsų sistemiškai svarbūs bankai turėtų pakankamai kapitalo ir įsipareigojimų, kuriems gali būti taikoma gelbėjimo privačiomis lėšomis priemonė (t. y. minimalūs nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų reikalavimai (MREL), kad jie galėtų padengtų nuostolius ir būtų tvarkingai

rekapitalizuojami. BPT atidžiai stebi MREL taikymą ir pažangą, padarytą pertvarkant visus bankus pagal savo kompetenciją.

Bankų pelningumas būtinas bankų priežiūrai ir finansiniam stabilumui, nes bankai turi turėti tvirtus verslo modelius, kad išliktų pelningi ir ilgainiui būtų tinkamai kapitalizuoti. Nuo valstybės skolos krizės Europos bankai reagavo į pelningumo stoką šalindami savo struktūrinius trūkumus ir stengdamiesi įveikti su užsitęsusia žemų palūkanų normų susijusias problemas. Jie plačiai naudojo technologijas, kad pakoreguotų savo verslo modelius, padidintų efektyvumą ir sumažintų neveiksnių paskolų skaičių. Tiesą sakant, tik nuo 2022 m. Europos bankų sektorius galiausiai sugebėjo gauti gerą pelną, daugiausia pasinaudodamas labai sparčiai augančiomis palūkanų normomis, kurios lėmė stiprų grynosios palūkanų maržos augimą. Palankiai nukrypstant nuo ankstesnės pastarųjų metų tendencijos, palūkanų normų lygio normalizavimas šiuo metu gerina bankų finansinę padėtį didinant skolinimo maržas. Tačiau dėl to taip pat gali pablogėti turto kredito kokybė, o tai gali sumažinti bankų pelningumą ateityje.

Be dabartinės labai palankios padėties, Europos bankai turėtų ir toliau stiprinti savo verslo modelio tvarumą ilguoju laikotarpiu, taip pat atsižvelgiant į daugelį laukiančių iššūkių, susijusių su perėjimu prie skaitmeninimo ir tvarumo.

Galiausiai, manau, kad bankų sąjungos kūrimas yra būtinas ir neatidėliotinas siekiant užtikrinti, kad mūsų bankų sektorius galėtų tiekti namų ūkiams ir įmonėms reikalingą finansavimą, taip pat ilgalaikėms investicijoms į pagrindinius ES politikos prioritetus (žr. mano atsakymus į klausimus Nr. 38 ir Nr. 42).

38. Ką manote apie veiksmus siekiant baigti kurti bankų sąjungą su Europos indėlių draudimo sistema? Kokia Jūsų nuomonė apie naujausius Komisijos pasiūlymus dėl krizių valdymo ir indėlių draudimo (angl. CMDI) sistemos? Kaip vertinate dabartinį kreditorių hierarchijos modelį pagal dabartinę Bankų gaivinimo ir pertvarkymo direktyvą? Kokių papildomų priemonių imtumėtės rinkos suskaidymui sumažinti, reguliavimo ir priežiūros arbitražo galimybėms sumažinti, vienodoms sąlygoms palaikyti ir atskyrimo problemai, ypač bankų sektoriuje, spręsti ir rizikai mažinti?

Europos indėlių garantijų sistemos (EIGS) sukūrimas – esminis žingsnis siekiant baigti kurti bankų sąjungą. Manau, kad EIGS labai svarbi siekiant trijų pagrindinių bankų sąjungos tikslų: pirma, remti finansinį stabilumą nutraukiant bankų ir valstybių skolos tarpusavio ryšį; antra, užtikrinti vienodą visų indėlininkų apsaugą, nepaisant jų banko įsisteigimo šalies; ir trečia, skatinti tarpvalstybinę bankų sektoriaus integraciją, taip sumažinant konkrečiai šaliai būdingų sukrėtimų poveikį. Ji taip pat turėtų sudaryti sąlygas suderintam ir integruotam požiūriui į indėlių garantijų sistemos (IGS) lėšų naudojimą įvairioms krizių valdymo priemonėms, įskaitant prevencines ir alternatyvias priemones. Nors pirmasis žingsnis galėtų būti hibridinis modelis, pagal kurį teikiama likvidumo parama nacionalinėms IGS, visavertė EIGS su rizikos pasidalijimu visoje bankų sąjungoje turėtų išlikti galutiniu tikslu.

Tikiuosi, kad ES institucijos galės tęsti šias svarbias diskusijas, kai tik bus baigtas teisėkūros darbas dėl CMDI dokumentų rinkinio, ir palankiai vertinu tvirtą Europos Parlamento įsipareigojimą skatinti šį projektą.

Aptariant CMDI paketą, tvirtai palaikau Komisijos pasiūlymo tikslą toliau derinti ir pagerinti dabartinės sistemos veiksmingumą proporcingai plečiant pertvarkymo apimtį ir veiksmingiau naudojant pramonės finansuojamas apsaugos priemones. Akivaizdu, kad finansinės priemonės, kurias bankai išleido, kad atitiktų minimalų nuosavų lėšų ir tinkamų įsipareigojimų reikalavimą (MREL), turėtų išlikti pirmąja gynybos linija siekiant apriboti moralinę riziką, nors MREL taip pat turėtų išlikti proporcinga, atsižvelgiant į kiekvieno banko ypatybes ir pageidaujamą pertvarkymo strategiją. Vis dėlto, taikant tinkamas apsaugos priemones, labai svarbu didinti galimybę pertvarkymui panaudoti IGS lėšas, įskaitant prieigą prie BPF, siekiant apsaugoti finansinį stabilumą tais atvejais, kai kiltų pavojus dėl nuostolių padengimo privačiomis lėšomis iš indėlių. Tam tikrais atvejais IGS lėšos iš tiesų bus veiksmingesnės, o mokesčių mokėtojai ir indėlininkai sulauks geresnių rezultatų, jei IGS lėšos bus naudojamos prieigai prie BPF atverti ir banko pertvarkymui finansuoti, o ne leidžiama bankui taikyti likvidavimo procedūrą, nes pertvarkymas neįmanomas dėl finansavimo trūkumo.

Šiuo atžvilgiu taip pat pritariu Komisijos pasiūlymui kreditorių hierarchijoje nustatyti vienalygę pirmenybę indėlininkams, nes tai sudarytų sąlygas veiksmingam IGS lėšų panaudojimui įvairioms krizių valdymo priemonėms. Dėl dabartinės itin didelės pirmenybės, teikiamos IGS lėšoms, paprastai neleidžiama jų naudoti kitiems tikslams nei išmokoms indėlininkui, o tai dažnai nėra geriausias rezultatas siekiant finansinio stabilumo, svarbių banko paslaugų tęstinumo ir visų pirma indėlininkų galimybių naudotis savo lėšomis. Be to, tai brangiausias rezultatas, turint omenyje IGS lėšų eikvojimą.

Be to, norėčiau priminti ECB nuomonę, kai jis palankiai įvertino CMDI tikslą standartizuotu būdu pagerinti veiksmingą mažesnių ir vidutinių kredito įstaigų valdymą valstybėse narėse. Tačiau labai svarbu, kad šią platesnę pertvarkymo apimtį lydėtų pakankamas pertvarkymo finansavimas šioms mažesnėms ir vidutinėms kredito įstaigoms. Nepagerinus galimybės gauti finansavimą, išplėsti pertvarkymo sistemos taikymo sritį gali tapti nepraktiška. Šios kredito įstaigos dažnai labai priklauso nuo indėlių kaip pagrindinio finansavimo šaltinio. Priklausomai nuo vietos rinkos sąlygų, jos gali susidurti su iššūkiais išleidžiant kitas finansines priemones, kuriomis gali būti veiksmingai padengiami nuostoliai arba jos gali būti konvertuojamos į nuosavą kapitalą. Taigi CMDI iniciatyvoje siūlomos priemonės, kuriomis siekiama didinti IGS ir pertvarkymo finansavimo mechanizmų pajėgumus, siekiant palengvinti mažesnių ir vidutinių kredito įstaigų pertvarkymą, yra būtinos, taip pat būtina atsvara reikšmingai plečiant tokių kredito įstaigų pertvarkymo priemones.

Galiausiai, Bendro priežiūros mechanizmo ir Bendro pertvarkymo mechanizmo sukūrimu labai prisidėta prie priežiūros praktikos suderinimo, bankų sektoriaus rizikos mažinimo ir vienodų sąlygų užtikrinimo visoje bankų sąjungoje. Tolesniais veiksmais siekiant baigti kurti bankų sąjungą, įskaitant EIGS ir pažangą kuriant labiau integruotą bendrąją bankininkystės paslaugų rinką (taip pat žr. mano atsakymą į klausimą Nr. 42), būtų dar labiau prisidėta prie finansinio stabilumo gerinimo ir rinkos susiskaidymo mažinimo.

39. Kokią riziką, susijusią su likvidumu ir svertu įvairiuose finansų sistemos sektoriuose, įžvelgiate finansiniam stabilumui ir kaip ją turėtų šalinti ECB / BPM?

Pinigų politikos normalizavimas turi įtakos finansų tarpininkų likvidumo rizikai, nes rinkoje didėja konkurencija dėl finansavimo, o paskolų augimas lėtėja. Be to, kaip parodė šių metų rinkos suirutė, netinkamas likvidumo rizikos valdymas ir naujos skaitmeninimo tendencijos gali turėti esminės įtakos indėlininkų elgesiui ir bankų likvidumo bei finansavimo šaltinių stabilumui. Kalbant apie likvidumą, ECB bankų priežiūros tarnyba paskelbė, kad šiuo metu ji renka informaciją kas savaitę, o ne kas mėnesį. Ji taip pat paskelbė, kad atliks išsamią bankų likvidumo ir finansavimo planų analizę, atsižvelgdama į didelį prioritetą, teikiamą likvidumo rizikai.

Manau, kad svarbu sutelkti dėmesį į bankų praktiką, susijusią su turto ir įsipareigojimų valdymu ir strategija, įskaitant nenumatytų atvejų planavimą ir įkaito optimizavimo strategijas. Be to, manau, kad turėtų būti sustiprintas partnerio kredito rizikos valdymas ir tolesnis darbas reglamentavimo srityje. Kaip pirmiau minėjau, likvidumo rizika – svarbus veiksnys, į kurį reikia atsižvelgti, nes jis turi įtakos ne tik bankams, bet ir kitiems subjektams. Pavyzdžiui, po kovo mėn. pradžioje Jungtinėse Amerikos Valstijose ir Šveicarijoje susidariusios įtampos bankų sektoriuje, investiciniai fondai, valdantys gana rizikingą turtą, prarado daug investuotojų.

Grįžtant prie finansinio sverto, ankstesni įtampos epizodai, įskaitant 2020 m. kovo mėn. suirutę ir įtampą, pastebėtą JK patikimų vertybinių popierių rinkoje 2022 m. rudenį, yra aiškūs pavyzdžiai, kaip pernelyg didelis nebankinių finansų įstaigų (NFĮ) svertas gali padidinti kaito vertės išlaikymo prievolės spaudimą platesnėje finansų sistemoje – taip pat žr. mano atsakymą į klausimą Nr. 35. Manau, kad NFĮ likvidumo didinimas ir perteklinio finansinio sverto susidarymo mažinimas yra absoliutus prioritetas. Remiantis naujausia FST ataskaita, apibendrinti duomenys rodo, kad NFĮ sektoriuje yra aukšto finansinio sverto ciklų. Be to, atrodo, kad nebankiniai investuotojai vis dažniau renkasi nebalansinį finansinį svertą, o pavyzdžiai rodo, kad bendras sintetinis svertas gali būti didesnis nei vidutinis.

Kiek tai susiję su bankų sektoriumi, manau, kad ECB bankų priežiūros tarnyba turėtų atidžiai išnagrinėti riziką, kylančią dėl finansinio sverto. 2023 m. testavimo nepalankiausiomis sąlygomis rezultatai parodė, kad finansinio sverto pozicijos yra susijusios su dideliu kredito ir rinkos rizikos laipsniu, kurį dar labiau padidina nepalankios sąlygos. Taigi bankai, kurie išlaikė reikšmingas finansinio sverto paskolų atsargas, yra itin pažeidžiami dėl rizikos, susijusios su jų sandorio šalimis ir finansinėmis priemonėmis. Jiems taip pat tebėra svarbi didelio nepastovumo ir perkainojimo finansų rinkose rizika. Dėl rizikos, susijusios su finansinio sverto sandoriais, palankiai vertinu tai, kad ECB bankų priežiūros tarnyba paskatino bankus patenkinti jos lūkesčius, kaip išdėstyta ECB gairėse dėl finansinio sverto sandorių, ir aktyviai vertina, ar bankai šalina likusias spragas, atsižvelgdami į šiuos lūkesčius.

40. Kaip vertinate ECB / BPM vaidmenį kovoje su pinigų plovimu? Kaip turėtų būti atsižvelgiama į pinigų plovimo riziką, kai ECB vertina bankų gyvybingumą?

ECB priežiūros užduotys neapima bankų priežiūros kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu srityje. Vis dėlto ECB bankų priežiūros tarnyba labai rimtai vertina prudencinį pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo rizikos poveikį, net jeigu ji nėra tiesiogiai atsakinga už šią sritį. Vykdydamas priežiūrą, ECB atsižvelgia į pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo rizikos poveikį bankų prudenciniam profiliui, nes pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo rizika kelia pavojų bankų tvarumui ir gali rimtai pakenkti žmonių pasitikėjimui bankų sektoriumi. Bankai, kurie susiduria su problemomis, susijusiomis su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu, dažnai kenčia dėl struktūrinių vidaus kontrolės ir valdymo priemonių trūkumų, kurie patenka į ECB bankų priežiūros tarnybos kompetencijos sritį.

Manau, jog svarbu, kad ECB bankų priežiūros tarnyba galėtų imtis priemonių, jei vertinant informaciją, gautą iš kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu institucijų, kyla prudencinių problemų, pavyzdžiui, atliekant metinį priežiūrinio tikrinimo ir vertinimo procesą (SREP). Būtent dėl to neabejotinai reikia tinkamai keistis informacija su kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijomis. Jau veikia keli keitimosi informacija su nacionalinėmis kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijomis ES kanalai, pvz., susitarimas dėl keitimosi informacija tarp ECB ir kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijų ir ECB stebėtojo vaidmens kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros kolegijose, kurios buvo įsteigtos visiems bankams, vykdantiems tarptautines operacijas ES. ECB taip pat padeda kurti EBI gairių dokumentus, kuriais stiprinamas bendradarbiavimas su kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu priežiūros institucijomis ir užtikrinamas nuoseklus kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu aspektų svarstymas SREP procese visoje Bankų sąjungoje.

Be to, labai svarbus veiksmingas prudencinės priežiūros institucijų bendradarbiavimas su Finansinės informacijos padaliniais (FIP). Gauti informaciją iš FIP ypač aktualu prudencinės priežiūros institucijoms, kad jos galėtų pateikti savo vertinimą, pavyzdžiui, leidimų išdavimo ar siūlomo kvalifikuotųjų akcijų paketų įsigijimo procesuose. Tokio bendradarbiavimo ir dalijimosi informacija svarba sprendžiant kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu problemą man buvo akivaizdi dirbant Italijos banke, nes supratau, kaip veikia šis procesas, atsižvelgiant į Italijos institucinę aplinką, pagal kurią FIP užduotys priskiriamos nepriklausomam centrinio banko padaliniui. Nepriklausomai nuo kovos su pinigų plovimu institucinio susitarimo, esu giliai įsitikinęs, kad keitimosi informacija tarp prudencinės priežiūros institucijų, įskaitant ECB, ir FIP skatinimas naujoje Europos kovos su pinigų plovimu sistemoje būtų labai naudingas kovojant su pinigų plovimu.

Būsima ES lygmens kovos su pinigų plovimu institucija bus svarbus ECB partneris ir gali atlikti svarbų vaidmenį supaprastinant keitimąsi informacija tarp kovos su pinigų plovimu ir terorizmo finansavimu bei prudencinės rizikos institucijų ir FIP.

41. Ar manote, kad ne euro zonos valstybės narės turėtų griežtai laikytis tokių sąlygų, kaip antai veiksminga pinigų plovimo rizikos kontrolė, užtikrindamos palyginti stabilias nekilnojamojo turto rinkas, veiksmingą korupcijos kontrolę, prieš tapdamos euro zonos, taigi ir bankų sąjungos, narėmis?

Prisijungimas prie euro zonos priklauso nuo to, ar ES valstybės narės atitiks keturis Sutartyje nustatytus konvergencijos kriterijus ir suderins atitinkamus nacionalinės teisės aktus. Reguliari ECB ir Europos Komisijos konvergencijos ataskaita labai svarbi vertinant, kaip valstybės narės atitinka keturis konvergencijos kriterijus. Labai vertinu jų darbą stebint, kaip valstybės narės laikosi šių kriterijų reguliariose ataskaitose. Šiose ataskaitose taip pat vertinamos įvairios struktūrinės sąlygos, reikalingos sklandžiam dalyvavimui euro zonoje ir bankų sąjungoje. Šie vadinamieji „kiti svarbūs veiksniai“ apima institucinę kokybę ir valdymą, taip pat makroekonominio disbalanso procedūros, kuria siekiama užkirsti kelią makroekonominiam ir makrofinansiniam disbalansui, rezultatus.

Be to, naujausia patirtis rodo, kad ECB, Komisija ir euro įvedimui besiruošiančios valstybės narės praktiškai priėmė platų požiūrį šiame procese, pvz., atsižvelgdamos į makroprudencinę ir struktūrinę politiką. Kai valstybė narė įsiveda eurą, ji taip pat prisijungia prie bankų sąjungos, t. y. prie Bendro priežiūros mechanizmo ir Bendro pertvarkymo mechanizmo. Pastaruoju metu Bulgarijos ir Kroatijos atveju buvo naudinga, kad abi šalys glaudžiai bendradarbiavo su ECB bankų priežiūros tarnyba ir taip prisijungė prie Bendro priežiūros mechanizmo ir Bendro pertvarkymo mechanizmo, kartu prisijungdamos prie VKM II mechanizmo. ECB bankų priežiūros tarnyba, ruošdamasi šiam žingsniui, atliko reikiamą išsamų šalių bankų vertinimą. Be to, prieš prisijungdamos prie VKM II, Bulgarija ir Kroatija prisiėmė keletą konkrečiai šaliai būdingų įsipareigojimų. Tai, kad 2023 m. sausio 1 d. Kroatija sėkmingai įsivedė eurą, rodo, kad plati konvergencijos proceso perspektyva gali būti ypač veiksminga.

42. Ar didesnė finansinė integracija visuomet dera su finansinio stabilumo tikslu? Ar manote, kad galimi tarpvalstybiniai bankų susijungimai gali sustiprinti problemą, susijusią su bankais, kurie laikomi pernelyg dideliais, kad žlugtų? Ar manote, kad gilesnė tarpvalstybinė integracija galėtų padėti padidinti ES bankų sektoriaus konkurencingumą? Kokia turėtų būti BPM strategija Europos bankų sektoriaus atžvilgiu, kalbant apie susijungimus ir įsigijimus, konsolidavimą ir nacionalinius lyderius? Kokie turėtų būti kapitalo rinkų sąjungos tikslai?

Skatindama finansinių paslaugų prieinamumą tomis pačiomis taisyklėmis ir sąlygomis visoje Sąjungoje, finansinė integracija palengvina namų ūkių ir įmonių galimybes gauti finansavimą ir taip prisideda prie sklandaus pinigų politikos poveikio perdavimo ir tolygesnės ekonominės plėtros visose šalyse. Per tarpvalstybinę prekybą finansinėmis paslaugomis ji taip pat remia rizikos pasidalijimą ir taip sustiprina ES atsparumą sukrėtimams. Literatūroje teigiama, kad rizikos pasidalijimo lygis tarp ES šalių buvo gerokai mažesnis ne tik nei JAV, bet ir tarp ES

šalių regionų, tokių kaip Vokietija, Prancūzija, Italija ir kiek mažesniu mastu Ispanija. Kartu būtina, kad finansinių paslaugų teikimui bendrojoje rinkoje būtų taikomos tos pačios griežtos taisyklės ir priežiūros kontrolė, įskaitant tarpvalstybinę kontrolę, siekiant sparčiai nustatyti destabilizuojančios rizikos atsiradimą ir užkirsti kelią jos plitimui platesnėje finansų sistemoje.

Nuo pasaulinės finansų krizės ES padarė didelę pažangą siekdama užtikrinti finansų sistemos patikimumą, visų pirma sukurdama bankų sąjungą. Bendras priežiūros mechanizmas užtikrina veiksmingą visų bankų visoje bankų sąjungoje priežiūrą, o Bendra pertvarkymo valdyba, glaudžiai bendradarbiaudama su ECB, kaip atsakinga bankų priežiūros institucija, sugebėjo skubiai pertvarkyti bankus. Vis dėlto, nesant užbaigtos bankų sąjungos su Europos indėlių draudimo sistema, Europos bankų sektorius tebėra susiskaidęs pagal nacionalines sistemas, o bankų skolinimui ir toliau daro didelę įtaką vietos ekonomikos raida. Nors tarptautiniai susijungimai nepatenka į ECB bankų priežiūros tarnybos prudencinius įgaliojimus, jie gali padėti įvairinti bankų rizikos pozicijas ir taip padėti bankams teikti paskolas patikimiems skolininkams esant vietiniam nuosmukiui. Jie taip pat gali sustiprinti konkurenciją tarp Europos bankų, paskatinti mažinti sąnaudas ir sumažinti pajėgumų perteklių, dėl ko Europos bankai apskritai tampa konkurencingesni.

Kapitalo rinkų sąjunga labai papildo šias pastangas. Toliau derinant ir stiprinant taisykles, taikomas ne bankų finansų subjektams, išplečiamos įmonių finansavimo galimybės, didinamos privačios tarpvalstybinio rizikos pasidalijimo galimybės, gerinama ES finansų sistemos integracija ir įvairinimas, taip remiant bendrą finansinį stabilumą. Kapitalo rinkų sąjunga, sutelkdama privačiojo sektoriaus investicijas ir palengvindama Europos įmonių galimybes gauti rinka pagrįstą finansavimą, įskaitant MVĮ ir novatoriškas įmones, taip pat padeda finansuoti ES tikslus, pvz., žaliąją ir skaitmeninę pertvarką. Kapitalo rinkų sąjungos kūrimo politika, pavyzdžiui, skatinant pakeitimą vertybiniais popieriais ir įmonių nemokumo taisyklių derinimą, taip pat naudinga bankams.

Nors pasiekėme tam tikrą pažangą, svarbu visiškai įgyvendinti priemones, patvirtintas pagal 2020 m. kapitalo rinkų sąjungos veiksmų planą. Itin teigiamas žingsnis – Europos Komisijos pasiūlymas sukurti Europos informacijos apie įmones duomenų bazę (EBPP, Europos bendras prieigos punktas), taip pat savanoriškai įtraukiant į biržos sąrašus neįtrauktų MVĮ duomenis, kurie bus nuoroda investuotojams. Kita labai svarbi aptariama priemonė – užtikrinti nuosavybės ir skolos neutralumą apmokestinimo požiūriu, ištaisant nuokrypį skolos naudai (panašiai kaip Italijoje taikant priemonę *Aiuto per la crescita economica*, ACEE). Visų pirma turime siekti plataus užmojo tikslų, įskaitant sustiprintą priežiūros konvergenciją ir didesnį nemokumo teisės aktų, bendrovių ir mokesčių teisės aktų suderinimą.

43. Kaip vertinate pernelyg didelę eurais pagrįstų išvestinių finansinių priemonių priklausomybę nuo JK įsikūrusių tarpuskaitos namų? Ar įžvelgiate pernelyg didelę rizikos koncentraciją Londono mieste, kurios veiksmingai neprižiūrime? Kokios būtų jūsų rekomendacijos šioje srityje?

Pagrindinės sandorio šalys (PSŠ) yra ypatingos svarbos rinkos infrastruktūros, padedančios sumažinti ir sušvelninti sandorio šalies kredito riziką išvestinių finansinių priemonių rinkose. Taigi sistemiškai svarbios pagrindinės sandorio šalys turi atlikti esminį vaidmenį siekiant finansinio stabilumo, o pagrindinių ES valiutų išvestinių finansinių priemonių rinkų tarpuskaita turėtų būti atliekama daugiausia ES pagrindinėse sandorio šalyse, kad būtų užtikrinta tinkama ES institucijų vykdoma priežiūra, įskaitant krizines situacijas.

Taigi sutinku su vertinimu, kuriam pritaria Komisija, ECB, EVPRI ir ESRV, kad pernelyg didelis pasitikėjimas trečiųjų šalių pagrindinėmis sandorio šalimis teikiant sisteminės svarbos ES tarpuskaitos paslaugas gali kelti pavojų finansiniam stabilumui.

Manau, kad Komisijos pasiūlymas nustatyti aktyvios sąskaitos reikalavimą ES tarpuskaitos nariams ir klientams vykdant šių išvestinių finansinių priemonių tarpuskaitą įgaliotose ES pagrindinėse sandorio šalyse yra pagrįstas ir veiksmingas būdas sumažinti perteklinę trečiųjų šalių pagrindinių sandorio šalių riziką. Svarbu tai, kad kartu su šiuo reikalavimu turėtų būti nustatytos kiekybinės ribos, kad būtų užtikrintas laipsniškas, bet veiksmingas ES tarpuskaitos pajėgumų didinimas šiose išvestinių finansinių priemonių rinkose.

D. ECB veikimas ir demokratinis atskaitingumas bei skaidrumas

44. Kokia Jūsų nuomonė apie dabartinę ECB politiką, susijusią su interesų konfliktų prevencija ECB? Ar reikia ką nors keisti?

ECB turėtų išlikti įsipareigojęs palaikyti sąžiningumą, skatinti patikimą įmonės valdymą ir laikytis griežčiausių etikos standartų visose savo veiklos srityse. Tarp šių etikos principų tinkamas interesų konfliktų valdymas, be abejo, yra pats svarbiausias. Interesų konfliktų prevencija – pagrindinis ramstis, kuris palaiko ir sustiprina daugelį kitų gerai veikiančios etinės sistemos aspektų. Taigi palankiai vertinu veiksmus, kurių ECB ėmėsi per pastaruosius metus, siekdamas sustiprinti interesų konfliktų prevencijos sistemą.

Ypač vertinu tvirtas taisykles, kurios buvo nustatytos ir periodiškai atnaujinamos (taip pat atsižvelgiant į Europos Parlamento raginimus) valdant sąveiką su išorės šalimis. Keitimasis nuomonėmis su visais suinteresuotaisiais subjektais yra svarbus vykdant ECB įgaliojimus. Kartu svarbu turėti tvirtą valdymo sistemą tokiai sąveikai valdyti, visų pirma turint omenyje sąveiką su finansų rinkos dalyviais. Bendras aukšto lygio pareigūnų elgesio kodeksas – pagrindinis ECB gero valdymo sistemos aspektas, ir labai džiaugiuosi, kad iš esmės tie patys principai taikomi ECB darbuotojams, kaip nurodyta ir ECB verslo taisyklių rinkinyje. Kita vertus, etiškas elgesys apima ne tik teisės aktų, taisyklių ir politikos laikymąsi. Tai įsipareigojimas, kuriuo grindžiamas žmonių elgesys ir kuris skatina juos teisingai pasirinkti, net susiduriant su iššūkiais ar patiriant spaudimą. Būtent dėl to tikiu specialių mokymo kursų etikos klausimais svarba, nes jie gali padėti priimti etiškus sprendimus kasdienėje žmonių profesinėje veikloje ir bendraujant.

Ateityje, manau, kad ECB turėtų nuosekliai vertinti, ar jo sistema atitinka geriausią patirtį. Toks vertinimas atliktas šių metų pradžioje, nustatant griežtesnes taisykles, taikomas aukšto lygio pareigūnų privatiems finansiniams sandoriams, ir ši praktika turėtų būti tęsiama. Be to, ECB turėtų aktyviai dalyvauti vykstančiose tarpinstitucinėse diskusijose dėl jungtinės ES etikos institucijos steigimo projekto. Nors ilgainiui ECB sukūrė tvirtą etikos sistemą, atitinkančią jo konkrečius poreikius ir elgesio riziką, svarbu, kad ši sistema išliktų suderinta su kitų ES institucijų sistema.

45. Kaip vertinate ECB atskaitomybės Europos Parlamentui sistemą, visų pirma atsižvelgiant į naujausius susitarimus pasikeičiant laiškais dėl atskaitomybės centrinės bankininkystės srityje?

Manau, kad ECB atskaitomybė yra būtina jo nepriklausomumo sąlyga. Europos Parlamentas veikia kaip tiltas tarp ECB ir Sąjungos piliečių, o ECB naudinga bendradarbiauti su Parlamentu.

Suprantu, kad atskaitomybės santykiai tarp abiejų institucijų išsivystė atsižvelgiant į didesnius tikrinimo reikalavimus. Pavyzdžiui, ryšiai padažnėjo, buvo sukurti nauji dialogų formatai, patobulinti esami formatai. Manau, kad neseniai sudaryti susitarimai tarp ECB ir Europos Parlamento pasikeičiant laiškais – tai dar vienas tvirtų abiejų institucijų santykių liudijimas. Įforminant atskaitomybės praktiką, naujausi susitarimai skatina veiksmingą ECB ir Europos Parlamento bendradarbiavimą, kurį esu įsipareigojęs toliau plėtoti. Pasikeitimas laiškais taip pat yra vertinga priemonė gerinant komunikaciją apie ECB atskaitomybės praktiką, skatinant didesnį informuotumą apie ECB kaip instituciją, kuri veikia visų ES piliečių labui ir reguliariai išklauso jų atstovus bei atsako į jų nuomonę. Pastarasis aspektas labai svarbus, visų pirma padidėjusios infliacijos laikotarpiais – tokiais, kaip dabartinis.

Galiausiai norėčiau pabrėžti, kad tuo atveju, jei būsiu paskirtas ECB vykdomosios valdybos nariu, man bus labai malonu bendradarbiauti su ECON nariais, kurie yra atskaitomybės kanalų dalis, visų pirma keičiantis *ad hoc* informacija klausimais, už kuriuos būsiu atsakingas ECB.

46. Kokį vaidmenį, Jūsų nuomone, Europos Parlamentas turėtų atlikti per kitą ECB strategijos peržiūrą 2025 m.?

Reguliarios ECB pinigų politikos strategijos peržiūros labai svarbios siekiant užtikrinti, kad, atsižvelgiant į kintančias ekonomines sąlygas, strategija ir toliau atitiktų savo tikslą. Taigi laukiu kitos peržiūros, kurią šiuo metu planuojama atlikti 2025 m. – žr. mano atsakymą į klausimą Nr. 16.

Manau, kad Europos Parlamentas – vienas iš svarbiausių klausomojo pobūdžio ir informavimo procesų, susijusių su ECB strategijos peržiūra, partneris. Taip yra todėl, kad jo požiūris, taip

pat atspindintis ES piliečių nuomonę, yra labai vertingas atliekant peržiūrą, ir į jį turėtų būti tinkamai atsižvelgta.

Todėl labai džiaugčiausi, jei būtų toliau laikomasi požiūrio, priimto per paskutinę peržiūrą, kurios metu Europos Parlamento nariai galėjo pasidalyti savo prioritetais ir įnašais su ECB per visą peržiūros procesą, kad į juos būtų galima tinkamai atsižvelgti. Reguliarūs ECB ir Parlamento sąveikos kanalai, ypač dialogai pinigų politikos klausimais ir Parlamento pranešimas savo iniciatyva dėl ECB metinės ataskaitos, atrodo natūrali priemonė, kuria galima perduoti nuomonę. Be to, pritarčiau tam, kad ECB surengtų specialią sesiją su ECON nariais Frankfurte, kad aptartų strategijos peržiūrą, ir asmeniškai būčiau pasirengęs dvišaliu lygmeniu susitikti su ECON koordinatoriais ir nariais, kad būtų galima toliau keistis nuomonėmis. Apskritai galite pasikliauti manimi, nes atidžiai išklausysiu jūsų pasiūlymus ir aptarsiu juos atliekant strategijos peržiūrą.

47. Ką manote apie tai, kad Taryba anksčiau jau yra nepaisiusi Europos Parlamento nuomonės dėl ECB vykdomosios valdybos nario skyrimo? Ar sutiktumėte būti paskirtas į Vykdomosios valdybos nario pareigas, jei Europos Parlamentas balsuotų prieš?

Europos Parlamentas atlieka pagrindinį vaidmenį užtikrinant ECB teisėtumą. Kaip minėjau pirmesniuose atsakymuose, atskaitomybė Europos Parlamentui yra būtinas ECB nepriklausomumo aspektas. Jūsų nuomonė apie mano skyrimą – esminė skyrimo proceso dalis, ir labai gerbiu jūsų požiūrį. Tikiuosi, kad teisingai įvertinsite mano kompetenciją, patirtį ir požiūrį, pateiktą šioje anketoje ir būsimame klausyme, kurio labai laukiu.

Kalbant apie skyrimo procesą, dalyvaujančių institucijų procedūra ir atitinkami vaidmenys bei kompetencija yra apibrėžti Sutartyse. Ne man, kaip kandidatui, spręsti, kaip Sutartyse reglamentuojama pati skyrimo procedūra ar susijusių institucijų sąveika. Tikiuosi, kad visos dalyvaujančios institucijos pasieks sutarimą, atsižvelgdamos į ES interesus.

48. Kokių konkrečių veiksmų turės imtis ECB, kad ateityje būtų sudarytos sąlygos lyčių pusiausvyra paremtai atrankai į aukščiausias ECB pareigybes ir apskritai padidėtų lyčių įvairovė ECB, atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu tik du iš 26 ECB valdančiosios tarybos narių yra moterys? Kaip asmeniškai ketinate pagerinti lyčių pusiausvyrą ECB? Kada tikitės sulaukti pirmų rezultatų šioje srityje?

Įvairūs darbuotojai skatina įvairias perspektyvas, teisingesnį sprendimų priėmimą ir prisideda prie sąžiningos ir įtraukios institucijos, kurioje išklausomos ir vertinamos visos nuomonės. Įvairovė ir įtrauktis taip pat naudingos centrinių bankų politikai, nes užtikrina patikimesnius pinigų politikos sprendimus atsižvelgiant į visas perspektyvas. Taigi, kaip institucijai,

tarnaujančiai visiems ES piliečiams, lyčių pusiausvyros užtikrinimas ECB yra nepaprastai svarbus, todėl visiškai pritariu iki šiol ECB dedamoms pastangoms šia kryptimi.

Eidamas ankstesnes pareigas, buvau įsipareigojęs skatinti pertvarkos pokyčius institucijoje, kurioje dirbau. Italijos bankas pradėjo spręsti lyčių įvairovės klausimą prieš daugelį metų, priimdamas daugiamečius strateginius planus ir paskirdamas įvairovės vadovą, atsakingą už įtraukties politikos ir moterų profesinio tobulėjimo skatinimą.

Tačiau nėra greito sprendimo, kaip pagerinti lyčių pusiausvyrą – disbalansas būdingas centriniams bankams, ekonomikos sričiai ir plačiajai pramonei. Siekiant įveikti disbalansą, būtinas požiūris, kuriuo būtų palaikoma lyčių pusiausvyra visose banko srityse ir visais patirties lygmenimis, o galiausiai būtų sukurtas priemonių, skirtų pusiausvyrai visoje institucijoje palaikyti, rinkinys. Šiuo atžvilgiu ECB stipendija moterims – puiki iniciatyva, priartinanti ECB prie talentingų studenčių ir kurianti potencialių būsimų centrinių bankininkių grupę. Be to, turime užtikrinti, kad nuolat ieškotume nesąmoningo šališkumo, visų pirma bendraujant. Pavyzdžiui, Italijos banke išnagrinėjome pranešimus apie laisvas darbo vietas dėl tokio šališkumo, dėl kurio gali sumažėti moterų kandidatavimo tikimybė. Subalansuota lyčių sudėtis įdarbinimo komisijose – dar vienas žingsnis ta kryptimi.

Be to, turime remti moteris, kai jos patenka į mūsų instituciją – nuo stažuotojų iki vyresniųjų vadovių. Lankstus darbo susitarimas ir vaikų priežiūros struktūros yra pranašumų, padedančių užtikrinti profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą visiems darbuotojams, pavyzdžiai, ypač siekiant suderinti asmeninį ir šeimos gyvenimą su sudėtinga darbo aplinka. Moterų lyderių tinklas, kuris, kaip suprantu, jau egzistuoja ECB, taip pat padeda siekti pusiausvyros vadovaujančiose pareigose.

Italijos banke mūsų pastangų rezultatai buvo apčiuopiami: vadovaujančias pareigas einančių moterų rodiklis atspindi moterų procentą tarp visų darbuotojų. Šiuo metu daugiau nei 31 procentas vadovų yra moterys, ir tai atitinka mūsų 2022 m. tikslą.

ECB valdančiojoje taryboje lyčių disbalansas iš esmės nepriklauso paties ECB kontrolei. Nors ECB turėtų viešai propaguoti pusiausvyrą Valdančiojoje taryboje, būtent vyriausybių pareiga yra skirti daugiau moterų kandidačių. Asmeniškai labai džiaugčiausi, jei būtų skiriama daugiau kvalifikuotų moterų kandidačių į visas aukščiausiąsias pareigas institucijose ir vyriausybėje.

Įvairovė mane džiugina ir platesne prasme. Esu tvirtai įsitikinęs, kad požiūrių įvairovė sukuria geriausius rezultatus. Siekiant tai panaudoti, reikia ne tik pripažinti tautybių, gebėjimų, kilmės, etninių grupių, lyties, lytinės tapatybės ir seksualinės orientacijos įvairovę. Be įtraukties šios įvairios nuomonės nebus išgirstos. Kad tarnautų visiems Europos žmonėms, ECB turi ne tik klausytis visų visuomenės suinteresuotųjų subjektų. Jis taip pat turi atidžiai klausytis institucijos viduje, suteikdamas visiems ECB darbuotojams galimybę prisidėti prie jo politikos savo individualia perspektyva ir talentais. Tai suteikia mums galimybę plėtoti įtraukią politiką, kurią pabrėžėme aukšto lygio darbo grupėje dėl skaitmeninio euro, kad sukurtume mokėjimo priemonę, kuri nepaliktų nieko nuošalyje.

Italijos banke ryžtingai sprendėme visų savo darbuotojų gerovės ir įtraukties klausimus, ypač darbuotojų, kurie priskiria save mažumai, nepalankioje padėtyje esančiai arba nepakankamai

atstovaujamai grupei. Žinau, kad valdyba ir aukščiausioji vadovybė atlieka pagrindinį vaidmenį sprendžiant šią problemą tiek priimdama atitinkamus sprendimus, tiek asmeniškai; taip prisiėmiau atsakomybę išklausyti kurčiuosius kolegas Italijos banke kaip jų darbuotojų išteklių grupės vykdomasis rėmėjas.

49. *Kaip, Jūsų nuomone, reikėtų pagerinti ECB atskaitomybę Europos Audito Rūmams, kad šie galėtų veiksmingiau dirbti? Kur, Jūsų nuomone, turėtų baigtis Audito Rūmų įgaliojimai?*

Europos Audito Rūmų (EAR) atliekami tyrimai ir auditas yra svarbus indėlis stiprinant Europos valdymą, politiką ir jos įgyvendinimą.

Kiek tai susiję su ECB, svarbu žinoti, kad nors EAR turi visapusiškus įgaliojimus atlikti visa apimantį Europos institucijų auditą, Sutartimi ribojami EAR įgaliojimai, ir jis gali atlikti tik ECB „valdymo veiklos efektyvumo“ auditą. ECB veiklos efektyvumas labai svarbus siekiant užtikrinti, kad jis galėtų kuo geriau įgyvendinti savo įgaliojimus, todėl pagirtina, kad EAR atlieka šį tikrinimą.

Kaip minėjau savo atsakyme į klausimą Nr. 1, eidamas valdytojo pavaduotojo pareigas pirmininkavau kelių laikotarpių biudžeto sudarymui Banke ir sąnaudų prognozavimo bei Banko išdirbio ir veiklos vieneto sąnaudų skaičiavimo sistemų nustatymui. Be to, išplėčiau Banko veiklą, padidindamas jo tradicinį administracinį vaidmenį, daugiausia dėmesio skiriant išlaidų ataskaitoms ir atitikties kontrolei ir daugiau dėmesio teikiant išlaidų analizei ir prognozavimui. Sukūriau ir įdiegiau naują rizika pagrįstos kontrolės sistemą, daugiausia skirtą organizaciniam mokymuisi. Galiausiai, nustačiau naujas priemones, skirtas analizuoti ir kontroliuoti kelionių išlaidas ir su jomis susijusias išmokas, valdyti darbuotojų perkėlimą į Banko skyrius, standartizuojant ir rangos būdu perduodant paslaugos teikimą, taip padidinant skaidrumą ir sumažinant išlaidas.

Paskirtas į šias pareigas, būčiau įsipareigojęs palaikyti gerus bendradarbiavimo santykius su Europos Audito Rūmais ir gerbti jų įgaliojimus atlikti ECB auditą veiklos efektyvumo klausimais. Be to, pritarčiau tolesniam bendradarbiavimui su Europos Parlamentu dėl tokių Europos Audito Rūmų atliekamų auditų išvadų, susijusių su atskaitomybe.

50. *Koks bus Jūsų asmeninis požiūris į socialinį dialogą Europos Centriniame Banke?*

Kaip institucija, turinti svarbią misiją piliečių gerovei, ir kaip institucija, atstovaujanti europinėms vertybėms, ECB turi gebėti nuolat keistis. Kaip jau minėjau, manau, kad siekiant sukurti geriausią politiką visiems ES piliečiams, įvairovė ir įtrauktis politikos formavimo institucijoje yra svarbiausia, nes jos užtikrina platų perspektyvų spektrą ir tvirtą politiką. Norėčiau pateikti pavyzdį, kaip svarbu išgirsti visas nuomones. Akademikai dešimtmečiais

įspėjo apie klimato kaitos problemos rimtumą. Tačiau politikos formuotojai iš esmės ignoravo šiuos mažiau žinomus balsus. Jei būtume skyrę daugiau dėmesio jų įžvalgiems įspėjimams, šiandien būtume daug daugiau pasiekę kovoje su klimato kaita.

Taigi visada tikėjau, kad reikia puoselėti aplinką, kurioje palankiai priimamas iššūkių keliantis požiūris, o ne jo bijoma. Įvairiapusė darbo patirtis mane išmokė, kad tai itin svarbu sprendžiant problemas neaiškiais laikais. Siekiant išklausyti skirtingas ECB nuomones ir į jas atsižvelgti, turi būti suteikiama daug galimybių atviram ir konstruktyviam dialogui su personalo atstovais. Institucija, atsižvelgdama į jų rūpesčius ir poreikius keliais kanalais – ne tik pokalbių su asmenimis, bet ir tikslinių apklausų bei dialogo su personalo atstovais būdu – turėtų suteikti galimybę išklausyti visas nuomones ir stengtis, kad galiausiai būtų sukurta palankiausia darbo aplinka, nes taip jos darbuotojai gali geriausiai pritaikyti savo talentą.

ECB darbas neabejotinai reikalauja daug pastangų. Tam, kad kiekvienas darbuotojas galėtų geriausiai atlikti savo darbą, jis turi savo reikalavimų, į kuriuos turime stengtis kuo labiau ir kuo lanksčiau atsižvelgti. Pakankamas darbo laiko ir darbo vietos lankstumas – pagrindiniai aspektai, ir suprantu, kad ECB jau įgyvendina tokią politiką, kuriai tvirtai pritariu. Pavyzdžiui, tai suteikia galimybę darbuotojams geriau derinti šeimą ir karjerą, bet taip pat lemia transformacinius darbo įpročių pokyčius, kuriuos visi patyrėme per pandemiją.

Užtikrinant visavertę ir sveiką profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą taip pat reikia pokalbių įvairesnėmis gerovės temomis. Galiausiai, turime gebėti suteikti darbuotojams patrauklias karjeros perspektyvas ir vienodas galimybes visais išsilavinimo ir karjeros etapais. Asmeniškai rėmiau šias pastangas, eidamas visas savo ankstesnes pareigas, ir toliau jas remčiau ECB.

Kaip Italijos banko valdybos narys visada palaikiau nuolatinį dialogą su profesinėmis sąjungomis visais su darbuotojais susijusiais klausimais, įskaitant darbuotojų gerovę ir karjeros perspektyvas. Pavyzdžiui, 2021 m. gruodžio mėn. šis dialogas padėjo nustatyti mišrų darbo metodą, kai darbuotojai gali dirbti biure arba nuotoliniu būdu, kad galėtų derinti šeimos ir profesinį gyvenimą.